

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af dagtilbudsloven

(Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.)

§ 1

I dagtilbudsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 748 af 20. juni 2016, som ændret ved § 7 i lov nr. 665 af 8. juni 2016, lov nr. 1545 af 13. december 2016, lov nr. 1546 af 13. december 2016 og § 1 i lov nr. 427 af 3. maj 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 3, ændres »§ 80, stk. 4« til: »§ 85 a«.

2. I § 3, stk. 1-4, ændres »dag-, fritids- og klubtilbud« til: »fritids- og klubtilbud«.

3. Efter § 3 indsættes:

»§ 3 a. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for dagtilbud.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre kommunens rammer for dagtilbud herunder eventuelle prioriterede indsatser på området. Kommunens rammer for dagtilbud i form af eksempelvis tværfaglige netværk og kompetenceudvikling samt eventuelle prioriterede indsatser på området skal bidrage til, at dagtilbuddene kan efterleve de krav, der følger af lovens afsnit II, og at dagtilbuddene medvirker til udmøntningen af kommunens sammenhængende børnepolitik, jf. § 19, stk. 2, i lov om social service.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal som led i fastsættelsen af rammer efter stk. 2 og med henblik på at skabe sammenhæng i børns liv og kontinuitet i overgangen mellem tilbud fastsætte retningslinjer om:

- 1) samarbejdet mellem dagtilbud, fritidstilbud og skolen
- 2) samarbejdet mellem dagtilbud og andre relevante aktører, herunder sundhedsplejen, PPR m.v. og
- 3) videregivelse af relevante oplysninger ved børns overgange fra sundhedsplejen til dagtilbud og fra dagtilbud til skolefritidsordning/fritidshjem og skole.

Stk. 4. Dagtilbud skal medvirke til at yde særlig støtte til de børn i dagtilbud, der har behov herfor.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at der mindst hvert andet år sker en politisk drøftelse af udviklingen på dagtilbudsområdet med udgangspunkt i, hvordan kommunens rammer for dagtilbud og eventuelle prioriterede indsatser for området efter stk. 2 bidrager til, at dagtilbuddene kan efterleve de krav, der følger af lovens afsnit II.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen beslutter, om der i medfør af drøftelsen efter stk. 5 skal iværksættes tiltag såsom kompetenceudvikling, supervision m.v., som kan understøtte og kvalificere det enkelte dagtilbuds eller dagtilbuddenes arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer, der fremmer børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen skal offentliggøre en oversigt over dagtilbud i kommunen samt satser for tilskud til privat pasning og pasning af egne børn.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsens fastsatte rammer og eventuelle prioriterede indsatser efter stk. 2, oversigten over dagtilbud i kommunen og satser for tilskud til privat pasning og pasning af egne børn efter stk. 7 samt øvrige retningslinjer efter lovens afsnit II og V skal offentliggøres et samlet sted på kommunens hjemmeside eller et andet let tilgængeligt sted for borgerne.«

4. I § 4, stk. 1, ændres »§ 11, stk. 5« til: »§ 11, stk. 8«.

5. I § 5, stk. 1, indsættes efter »§ 3«: », samt rammer og eventuelle prioriterede indsatser fastsat efter § 3 a«.

6. I overskriften til *kapitel 2* udgår », børnemiljøvurdering«.

7. § 7 affattes således:

»§ 7. Dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv.

Stk. 2. Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse samt bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst.

Stk. 3. Børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring.

Stk. 4. Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund.

Stk. 5. Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene sikre børn en god overgang fra hjem til dagtilbud. Dagtilbud skal i samarbejde med forældre og skole sikre børn en god sammenhængende overgang til fritidstilbud og skole ved at udvikle og understøtte deres grundlæggende kompetencer og lysten til at lære.«

8. § 8 affattes således:

»§ 8. Der skal i alle dagtilbud efter § 19, stk. 2-5, og § 21, stk. 2 og 3, udarbejdes en skriftlig pædagogisk læreplan for hele børnegruppen i alderen 0-2 år samt børnegruppen i alderen 3 år og frem til skolestart. Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et pædagogisk grundlag, jf. stk. 2 og 3, seks læreplanstemaer, jf. stk. 3 og 8, samt mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring, jf. stk. 8.

Stk. 2. Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud gennem hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Stk. 3. Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, herunder nysgerrighed, gå-på-mod, selvværd, bevægelse m.v. inden for og på tværs af følgende temaer:

- 1) Alsidig personlig udvikling.
- 2) Social udvikling.
- 3) Kommunikation og sprog.
- 4) Krop, sanser og bevægelse.

- 5) Natur, udeliv og science.
- 6) Kultur, æstetik og fællesskab.

Stk. 4. Den pædagogiske læreplan skal beskrive, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så deres trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Stk. 5. Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn, jf. stk. 2 og 3, samt hvordan der i de ældste børns sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Stk. 6. Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet, jf. § 7, stk. 3, skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer, jf. stk. 2 og 3. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Stk. 7. Den pædagogiske læreplan udgør rammen for det pædagogiske arbejde. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at dagtilbuddene i relation til den pædagogiske opgave ledes alene med udgangspunkt i den pædagogiske læreplan og i overensstemmelse med den pædagogiske læreplans børnesyn og brede læringsforståelse, jf. stk. 2 og 3.

Stk. 8. Børne- og socialministeren fastsætter nærmere regler om pædagogiske mål for, hvad det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet skal understøtte i forhold til børns læring, samt om indholdet i de enkelte læreplanstemaer, jf. stk. 3.«

9. § 9 affattes således:

»**§ 9.** Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for, at den pædagogiske læreplan udarbejdes og for at sikre, at det pædagogiske arbejde i dagtilbuddet tilrettelægges og udøves inden for rammerne heraf. Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at offentliggøre den pædagogiske læreplan.

Stk. 2. Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål, jf. § 8, stk. 8, herunder en vurdering af sammenhængen mellem det

pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Evalueringen skal offentliggøres.

Stk. 3. Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen efter stk. 2, 2. pkt.«

10. § 10 ophæves.

11. I § 14 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

»*Stk. 2.* I kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner, som består af flere enheder, jf. § 19, stk. 6, skal en forælder fra alle enheder have adgang til at være repræsenteret i forældrebestyrelsen. I selvejende daginstitutioner, hvis bestyrelse består af et flertal af valgte forældre, jf. stk. 5, skal en forælder fra alle enheder have adgang til at være repræsenteret i bestyrelsen.

Stk. 3. Forældrebestyrelser kan etableres på tværs af kommunale dagtilbud, såfremt der i de enkelte forældrebestyrelser er et ønske herom.

Stk. 4. I forældrebestyrelser efter stk. 3, som etableres på tværs af dagpleje og daginstitution, skal beslutninger, der alene har betydning for dagplejen, træffes af de forældre, der repræsenterer dagplejen. Beslutninger, der alene har betydning for daginstitutionen, træffes af de forældre, der repræsenterer daginstitutionen.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 5-7.

12. I § 15 ændres tre steder »mål og rammer« til: »rammer og eventuelle prioriterede indsatser«.

13. I § 15, *stk. 1*, indsættes efter »daginstitutionens arbejde«: », samarbejdet mellem dagtilbud og hjem«.

14. I § 15, *stk. 1*, indsættes efter 1. pkt.:

»Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner efter § 19, stk. 2-4, skal inddrages i udarbejdelsen, evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan, jf. §§ 8 og 9, samt i

daginstitutionens arbejde med at skabe gode overgange fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til skole, jf. § 7, stk. 5.«

15. I § 15, stk. 2, indsættes efter »dagplejens arbejde«: », samarbejdet mellem dagtilbud og hjem«.

16. I § 15, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen, evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan, jf. §§ 8 og 9, samt i dagplejens arbejde med at skabe gode overgange fra hjem til dagtilbud og mellem dagtilbud, jf. § 7, stk. 5.«

17. I § 16 b, stk. 2, indsættes efter »enheder«: », jf. § 19, stk. 6«.

18. I § 19 indsættes som stk. 6:

»Stk. 6. Daginstitutioner, som drives efter stk. 2-5, kan bestå af flere enheder.«

19. I § 20, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.:

»Kommunalbestyrelsens sagsbehandling i forbindelse med godkendelse efter 1. pkt. skal ske i umiddelbar forlængelse af ansøgningen.«

20. I § 20, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.:

»Privatinstitutioner, som er godkendt efter stk. 1, skal leve op til de gældende kriterier for godkendelse, som er fastsat og offentliggjort af kommunalbestyrelsen efter 1. pkt. Privatinstitutioner skal senest seks måneder efter offentliggørelsen leve op til de gældende kriterier, jf. 1. pkt.«

21. I § 23, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Skolestart forstås her som det tidspunkt, hvor barnet overgår til skoleregi og dermed begynder i enten fritidshjem eller skolefritidsordning (SFO) forud for undervisningsstart, påbegynder hjemmeundervisning eller starter i børnehaveklasse.«

22. I § 23, stk. 2, indsættes efter »§ 21, stk. 2 og 3«: », på alle hverdage med undtagelse af den 5. juni og den 24. december«.

23. I § 27, stk. 1, 1. pkt., ændres »§ 27 a« til: »§§ 27 a, 27 b og 27 c«.

24. § 27, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

25. Efter § 27 a indsættes:

»**§ 27 b.** Kommunalbestyrelsen i opholdskommunen skal efter ansøgning tilbyde forældre, som afholder fravær i medfør af barselsloven, en deltidsplads på 30 timer om ugen i et dagtilbud efter § 19, stk. 2-4, eller § 21, stk. 2 og 3, til børn i husstanden i aldersgruppen 26 uger og indtil skolestart mod en reduceret egenbetaling.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens pligt til at tilbyde en deltidsplads efter stk. 1 bortfalder, såfremt fraværsperioden afbrydes, jf. dog stk. 3, eller fraværet efter barselsloven på anden vis ophører.

Stk. 3. Forældre kan uanset stk. 2 beholde deltidspladsen efter stk. 1, såfremt fraværet afbrydes af en periode af mindre end fem ugers varighed.

Stk. 4. Forældrene har pligt til at oplyse kommunen, hvis fraværet efter stk. 1 afbrydes af en periode på mere end fem uger, eller fraværet efter barselsloven på anden vis ophører.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre retningslinjer for deltidspladser efter stk. 1, herunder frister og procedurer i forbindelse med ansøgning, forældrenes oplysningspligt efter stk. 4 m.v.

§ 27 c. Forældre skal have mulighed for at tilkendegive ønske om deres barns optagelse i og mulighed for at komme på venteliste blandt alle daginstitutioner efter § 19, stk. 2-4, og alle dagplejehjem efter § 21, stk. 2 og 3 i opholdskommunen, jf. dog stk. 3. I daginstitutioner med flere enheder, jf. § 19, stk. 6, skal forældre have mulighed for at tilkendegive ønske om deres barns optagelse i og mulighed for at komme på venteliste til de enkelte enheder.

Stk. 2. Forældre skal, jf. § 28, have mulighed for at tilkendegive ønske om deres barns optagelse i og mulighed for at komme på venteliste blandt alle daginstitutioner efter § 19, stk. 2-4, og alle dagplejehjem efter § 21, stk. 2 og 3, i anden kommune, jf. dog stk. 3. I daginstitutioner med flere enheder, jf. § 19, stk. 6, skal

forældre have mulighed for at tilkendegive ønske om deres barns optagelse i og mulighed for komme på venteliste til de enkelte enheder.

Stk. 3. Forældre kan uanset stk. 1 og 2 ikke tilkendegive ønske om deres barns optagelse i selvejende og udliciterede daginstitutioner efter § 19, stk. 3 og 4, som har indgået aftale med kommunalbestyrelsen om at forbeholde pladserne i institutionen for børn af medarbejdere fra en eller flere virksomheder, jf. § 27, stk. 2, 2. pkt.

Stk. 4. Forældre skal have mulighed for at blive stående på en venteliste, jf. stk. 1 og 2, efter eget ønske, selvom barnet i medfør af pasningsgarantien, jf. § 23, har fået en plads i et andet dagtilbud.«

26. I § 31, stk. 2, indsættes efter »budgetter«: »jf. dog stk. 3 og 4«.

27. I § 31 indsættes som *stk. 3 og 4*:

»*Stk. 3.* Midler fra puljer udmøntet af staten skal ikke indgå ved fastsættelsen af kommunens tilskud og forældrenes egenbetaling efter § 32, stk. 2, 4 og 5, § 32 a, stk. 3 og 4, § 33, stk. 2, og § 34, stk. 3, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Børne- og socialministeren kan fastsætte regler om, at midler fra puljer udmøntet af staten i særlige tilfælde, og uanset stk. 3, skal indgå ved fastsættelsen af kommunens tilskud og forældrenes egenbetaling efter § 32, stk. 2, 4 og 5, § 32 a, stk. 3 og 4, § 33, stk. 2, og § 34, stk. 3.«

28. I § 36 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Hvis driftstilskuddet, som beregnet efter stk. 2, er lavere end de gennemsnitlige budgetterede nettodriftsudgifter eksklusive støttepædagogudgifter, jf. § 4, stk. 2, pr. barn i en alderssvarende daginstitution efter § 19, stk. 2-4, jf. § 32, kan driftstilskuddet til privatinstitutioner fastsættes, så det svarer til dette niveau, jf. dog §§ 43 og 44.«

Stk. 3-5 bliver herefter stk. 4-6.

29. I § 36, *stk. 4 og 5*, som bliver *stk. 5 og 6*, ændres »stk. 3« til: »stk. 4«.

30. I § 37, *stk. 2*, ændres »svarer«: »skal mindst svare«.

31. Efter § 45 indsættes:

»§ 45 a. For børn, som benytter fritidshjem forud for skoleårets begyndelse, jf. § 23, stk. 1, 2 pkt., skal der i perioden indtil undervisningspligten indtræder enten arbejdes med de kompetenceområder, der arbejdes med i børnehaveklassen, jf. folkeskolelovens § 11, stk. 2, eller temaerne i den pædagogiske læreplan, jf. § 8, stk. 3.«

32. Efter § 78 indsættes:

»§ 78 a. Den private pasningsordnings navn fastsættes af den enkelte pasningsordning, som er etableret efter § 78. Betegnelsen »privat pasningsordning« skal indgå i den private pasningsordnings navn.«

33. I § 80, stk. 1, ændres »stk. 2-4« til: »stk. 2 og 3 samt § 85 a«.

34. § 80, stk. 4, ophæves.

35. § 81 affattes således:

»§ 81. Kommunalbestyrelsen skal godkende aftalen om privat pasning mellem forældrene og den private pasningsordning og føre løbende tilsyn med ordningen, herunder om pasningen er tilrettelagt efter § 81 a, stk. 1, 4 og 7. Kommunalbestyrelsens løbende tilsyn efter 1. pkt. skal stå mål med tilsynet i et alderssvarende dagtilbud i kommunen. Privat pasning, hvor kommunalbestyrelsen har givet dispensation efter § 81 a, stk. 3, samt fleksibel pasning, som indgår i kombinationstilbuddet efter § 85 a, er ikke omfattet af 2. pkt.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal inden godkendelse af pasningsaftalen efter stk. 1 gøre forældrene bekendt med forskellen mellem privat pasning efter §§ 78-85 og dagtilbud efter § 19, stk. 2-5 og § 21, stk. 2 og 3, samt sikre at betegnelsen »privat pasningsordning« indgår i den private pasningsordnings navn i pasningsaftalen, jf. stk. 1.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre retningslinjer for optagelse af børn i dagtilbud, når tilskuddet til privat pasning bortfalder. Kommunalbestyrelsen skal gøre forældrene bekendt med retningslinjerne inden godkendelse af pasningsaftalen efter stk. 1.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde at sørge for forældrenes administration af ordningen mod en reduktion i tilskuddet svarende til kommunens udgifter til administrationen.«

36. Efter § 81 indsættes:

»*Krav til privat pasning*

§ 81 a. Den private pasning skal tilrettelægges, så den fremmer børns læring gennem trygge læringsmiljøer. Arbejdet med læringsmiljøer efter 1. pkt. skal indholdsmæssigt stå mål med kravene til læring og læringsmiljøer i dagtilbud, jf. § 8, ligesom arbejdet med læringsmiljøer i den enkelte private pasningsordning skal tage udgangspunkt i børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Stk. 2. Kravet om at fremme børns læring gennem trygge læringsmiljøer efter stk. 1 gælder ikke for fleksibel pasning, der indgår i kombinationstilbud, jf. § 85 a.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal give dispensation fra stk. 1, såfremt forældrene ønsker det, forældrene er arbejdsgiver for den private passer og den private pasning er en midlertidig ordning. Dispensationen kan gives for en periode på op til 1 år, dog har forældrene ret til dispensation i mindst seks måneder. Kommunalbestyrelsen fastsætter den konkrete periodes længde ud fra den enkelte families behov, jf. dog 2. pkt.

Stk. 4. Hovedsproget i private pasningsordninger skal være dansk, jf. dog stk. 6. Private pasningsordninger oprettet af det tyske mindretal er ikke omfattet af 1. pkt.

Stk. 5. Som led i godkendelsen af en pasningsaftale efter § 81, stk. 1, skal det dokumenteres, at den private passer har tilstrækkelige danskundskaber til at udvikle barnets dansksproglige kompetencer.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen kan som led i godkendelsen af en pasningsaftale efter § 81, stk. 1, i helt særlige tilfælde beslutte, at hovedsproget kan være et andet end dansk, såfremt det vurderes ikke at have integrationsmæssige konsekvenser.

Stk. 7. Den private pasning skal tilrettelægges, så børn sikres medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati. Den private pasning skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen kan tilbagekalde en godkendelse af en pasningsaftale, hvis kommunalbestyrelsen gennem det løbende tilsyn efter § 81, stk. 1, konstaterer, at den private pasning ikke praktiseres i overensstemmelse med den indgåede pasningsaftale og kravene i stk. 1, 4 og 7.«

37. Efter § 85 indsættes:

»Kapitel 15 a

Kombinationstilbud

§ 85 a. Kommunalbestyrelsen skal efter ansøgning tilbyde forældre med et dokumenteret arbejdsbetinget pasningsbehov, der ligger uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstid, et kombinationstilbud i form af en deltidsplads i et dagtilbud og et tilskud til fleksibel pasning, jf. stk. 2-5. Reglerne for fleksibel pasning følger reglerne om tilskud til privat pasning efter §§ 80-85, jf. dog § 81, stk. 1, 3. pkt., og § 81 a, stk. 2.

Stk. 2. Kombinationstilbuddet efter stk. 1 skal gives til forældre, såfremt begge forældres beskæftigelse medfører et dokumenteret arbejdsbetinget behov for pasning uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstid.

Stk. 3. Kombinationstilbuddet efter stk. 1 skal gives til en enlig forsørger, såfremt dennes beskæftigelse medfører et dokumenteret arbejdsbetinget behov for pasning uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstid.

Stk. 4. Forældre med børn i et obligatorisk sprogstimuleringsstilbud i form af et dagtilbud 30 timer om ugen, jf. § 11, stk. 8, er ikke omfattet af stk. 1.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge kombinationstilbuddet ud fra familiens dokumenterede pasningsbehov. Kombinationstilbuddet kan samlet set ikke overstige, hvad der svarer til en fuldtidsplads i et alderssvarende dagtilbud. Den fleksible pasning skal udgøre mindst 10 timer om ugen i gennemsnit. Det tidsmæssige omfang af deltidspladsen i dagtilbuddet og den fleksible pasning skal opgøres over en periode på mindst fire uger.«

38. I § 87, stk. 1, nr. 4, ændres »landet« til: »riget«.

39. I § 88, stk. 1, 2. pkt., ændres »tre tilskud til samme husstand« til »tilskud til tre børn pr. husstand«.

40. I § 88, stk. 3, ændres »én samlet« til: »en« og efter »maksimalt 1 år« indsættes: »jf. stk. 4«.

41. I § 88 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Den samlede tilskudsperiode pr. barn kan deles i to og må samlet set ikke overstige den fastsatte maksimumsperiode, jf. stk. 3. Ved opdeling af tilskudsperioden efter 1. pkt., kan perioden deles mellem barnets forældre, såfremt begge forældre har ret til ydelser efter loven, jf. § 2, stk. 2.«

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 747 af 20. juni 2016, som ændret ved § 13 i lov nr. 1746 af 27. december 2016, § 1 i lov nr. 191 af 27. februar 2017, § 2 i lov nr. 311 af 4. april 2017 og § 3 i lov nr. 706 af 8. juni 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 40, stk. 4, indsættes efter 1. pkt.:

»For børn omfattet af § 3, stk. 7, 1. pkt., som benytter skolefritidsordningen forud for skoleårets begyndelse, skal der, i perioden indtil undervisningspligten indtræder, enten arbejdes med de kompetenceområder, der arbejdes med i børnehaveklassen, jf. § 11, stk. 2, eller temaerne i den pædagogiske læreplan, jf. dagtilbudslovens § 8, stk. 3.«

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2018, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. § 1, nr. 24 og dagtilbudslovens § 27 c, indsat ved § 1, nr. 25, træder i kraft den 1. januar 2019.

Stk. 3. § 1, nr. 26 og 27, træder i kraft den 1. maj 2018.

Stk. 4. § 1, nr. 20, finder ikke anvendelse for privatinstitutioner, som er etableret inden lovens ikrafttræden, medmindre privatinstitutionen og kommunen ønsker det. For sådanne privatinstitutioner gælder, at de skal leve op til de godkendelseskriterier, som er gældende på godkendelsestidspunktet.

Stk. 5. § 1, nr. 32, finder ikke anvendelse for private pasningsordninger, som har fået tilladelse af kommunalbestyrelsen efter dagtilbudslovens § 78, stk. 1, inden lovens ikrafttræden. For disse pasningsordninger stilles der ikke krav til pasningsordningens navn.

Stk. 6. § 1, nr. 33-41, finder ikke anvendelse for aftaler om tilskud til privat pasning, tilskud til pasning af egne børn samt tilskud til privat pasning, som ydes i kombination med en plads i et dagtilbud efter dagtilbudslovens § 80, stk. 4, der er indgået før lovens ikrafttræden. For sådanne aftaler finder de hidtil gældende regler anvendelse.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Lovforslagets indledning
2. Lovforslagets baggrund
3. Lovforslagets hovedindhold
  - 3.1. Styrket kvalitet i dagtilbud
    - 3.1.1. Bedre sammenhæng i kommunens indsats for de 0-6-årige
      - 3.1.1.1. Gældende ret
      - 3.1.1.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
      - 3.1.1.3. Den foreslåede ordning
    - 3.1.2. Justering af formålsbestemmelsen for dagtilbud
      - 3.1.2.1. Gældende ret
      - 3.1.2.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
      - 3.1.2.3. Den foreslåede ordning
    - 3.1.3. En styrket pædagogisk læreplan
      - 3.1.3.1. Gældende ret
      - 3.1.3.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
      - 3.1.3.3. Den foreslåede ordning
    - 3.1.4. Krav om læringsfokus i SFO og fritidshjem indtil undervisningspligten indtræder
      - 3.1.4.1. Gældende ret
      - 3.1.4.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
      - 3.1.4.3. Den foreslåede ordning
    - 3.1.5. Bedre kvalitet i private pasningsordninger
      - 3.1.5.1. Gældende ret
      - 3.1.5.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
      - 3.1.5.3. Den foreslåede ordning
  - 3.2. Øget fleksibilitet og valgfrihed for forældre
    - 3.2.1. Styrket forældreindflydelse i forældrebestyrelser
      - 3.2.1.1. Gældende ret
      - 3.2.1.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
      - 3.2.1.3. Den foreslåede ordning
    - 3.2.2. Ret til deltidsplass for forældre på barsels- eller forældreorlov
      - 3.2.2.1. Gældende ret
      - 3.2.2.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
      - 3.2.2.3. Den foreslåede ordning
    - 3.2.3. Styrket mulighed for forældre til at ønske og få konkret dagtilbud
      - 3.2.3.1. Gældende ret
      - 3.2.3.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
      - 3.2.3.3. Den foreslåede ordning
    - 3.2.4. Bedre vilkår for private leverandører
      - 3.2.4.1. Løbende godkendelse af privatinstitutioner
        - 3.2.4.1.1. Gældende ret
        - 3.2.4.1.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
        - 3.2.4.1.3. Den foreslåede ordning
      - 3.2.4.2. Ændrede godkendelseskriterier
        - 3.2.4.2.1. Gældende ret
        - 3.2.4.2.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
        - 3.2.4.2.3. Den foreslåede ordning
      - 3.2.4.3. Justering af driftstilskud
        - 3.2.4.3.1. Gældende ret
        - 3.2.4.3.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

- 3.2.4.3.3. Den foreslåede ordning
- 3.2.4.4. Justering af bygningstilskud
  - 3.2.4.4.1. Gældende ret
  - 3.2.4.4.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
  - 3.2.4.4.3. Den foreslåede ordning
- 3.2.5. Kombinationstilbud til familier med skæve arbejdstider
  - 3.2.5.1. Gældende ret
  - 3.2.5.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
  - 3.2.5.3. Den foreslåede ordning
- 3.2.6. Mere fleksibilitet i ordningen vedrørende tilskud til pasning af egne børn
  - 3.2.6.1. Gældende ret
  - 3.2.6.2. Børne- og Socialministeriets overvejelse
  - 3.2.6.3. Den foreslåede ordning
- 4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
- 5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
- 6. Administrative konsekvenser for borgerne
- 7. Miljømæssige konsekvenser
- 8. Forholdet til EU-retten
- 9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
- 10. Sammenfattende skema

1. Lovforslagets indledning

I Danmark går stort set alle børn mellem 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave hver dag. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte alle børns generelle trivsel og udvikling. Forskning peger derudover på, at dagtilbud af høj kvalitet har en markant positiv betydning for især børn fra hjem, hvor forældrene ikke i tilstrækkelig grad kan stimulere og støtte børnene. Gode dagtilbud bidrager derfor til, at flere børn får et liv, hvor de har mulighed for at forfølge deres mål og drømme. Herudover spiller dagtilbuddene en væsentlig rolle, når det handler om at skabe rammer for et godt familieliv, hvor forældre kan få familie- og arbejdslivet til at gå op i en højere enhed.

Lovforslaget består overordnet set af to dele, hvor den ene del omhandler forslag, der skal styrke kvaliteten i dagtilbuddene, mens den anden del vedrører forslag, der skal øge fleksibiliteten for forældre med børn i dagtilbud.

Som led i at styrke kvaliteten i dagtilbud foreslås det blandt andet, at der fastsættes en ny lovgivningsmæssig ramme for den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Den nye ramme skal skabe en fælles retning for dagtilbuddenes arbejde, hvor udgangspunktet for arbejdet er trygge og stimulerende pædagogiske læringsmiljøer for alle børn. Det enkelte dagtilbud skal tage udgangspunkt i den nye ramme, når de udarbejder deres egen pædagogiske læreplan, som skal tilpasses de konkrete børn og forældre samt personalet i dagtilbuddet.

Forslaget tager udgangspunkt i et forslag til en styrket pædagogisk læreplan, som er udviklet i tæt samarbejde med praktikere, forskere og de centrale interessenter, jf. afsnit 3.1.3.2. Som en del af den nye ramme for den pædagogiske læreplan foreslås det blandt andet, at der fastsættes et fælles pædagogisk grundlag, som skal udgøre det fundament, der står på i arbejdet med den pædagogiske læreplan og børns læring i dagtilbud i Danmark. Som led heri foreslås det fastsat, at dagtilbuddene gennem hele dagen skal etablere et pædagogisk læringsmiljø, der med udgangspunkt i de seks pædagogiske læreplanstemaer og dermed den brede læringsforståelse understøtter børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Det foreslås endvidere, at evalueringen af den pædagogiske læreplan blandt andet skal forholde sig til sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, ligesom det foreslås, at lederen har ansvar for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Herudover foreslås det, at der fastsættes krav om, at der i fritidshjem og SFO skal arbejdes med de pædagogiske læreplanstemaer eller de kompetenceområder, der arbejdes med i børnehaveklassen i den periode, hvor børn slutter i børnehaven og frem til, at de begynder i skole. Endelig foreslås det, at der indføres krav om, at private pasningsordninger skal tilrettelægges, så de fremmer børns læring gennem trygge læringsmiljøer.

Som led i at øge fleksibiliteten for forældre foreslås det blandt andet, at forældre, som afholder fravær efter barselsloven, får mulighed for at få en deltidsplads 30 timer om ugen i et dagtilbud til børn i husstanden. Det foreslås endvidere, at forældre med skæve arbejdstider får bedre muligheder for at få passet deres børn uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstider, idet de gives mulighed for et kombinationstilbud i form af en deltidsplads i et dagtilbud og et tilskud til fleksibel pasning.

2. Lovforslagets baggrund

Regeringen og Dansk Folkeparti afsatte på finansloven for 2017 en ramme på i alt 580 mio. kr. over fire år til at udvikle de danske dagtilbud og øge det enkelte barns trivsel og læring. Herudover er der prioriteret 120 millioner kroner årligt fra 2021 og frem.

På den baggrund præsenterede regeringen den 27. april 2017 udspillet "Stærke dagtilbud – alle børn skal med i fællesskabet", som indeholder regeringens bud på udmøntning af den økonomiske ramme. Udspillet har fokus på at styrke kvaliteten i dagtilbud og skabe øget fleksibilitet og frit valg for børnefamilierne.

Efter indledende forhandlinger mellem regeringen og Dansk Folkeparti blev der på baggrund af udspillet den 9. juni 2017 indgået en bred politisk aftale om "Stærke dagtilbud – alle børn skal med i fællesskabet" mellem regeringen, Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre.

Nærværende lovforslag har til formål at udmønte de dele af den politiske aftale, som kræver lovændring. Det gælder blandt andet en række af de initiativer, som vedrører aftalens to fokusområder om styrket kvalitet i dagtilbud og øget fleksibilitet for forældre. Øvrige dele af aftalen udmøntes via bekendtgørelse, puljer, inspirationsmaterialer, kampagner m.v. Aftalens initiativer skal dog ses i en sammenhæng, hvor lovgivningsinitiativerne skaber en klar retning for dagtilbuddene og giver forældre nye muligheder, og hvor de øvrige initiativer på forskellig vis bidrager til at understøtte implementering af lovgivningsinitiativerne.

Aftalen bygger på en grundlæggende forståelse af, at der skal gøres en indsats for at fastholde, men også udvikle, de styrker, som er fundamentet for familier og dagtilbud og samtidig støtte der, hvor der er størst udfordringer.

Derfor lægger aftalen op til at:

1. Styrke fleksibiliteten for børnefamilierne, så de får mere frit valg, kan vælge at bruge mere tid sammen og kan opnå en bedre balance mellem familie- og arbejdsliv. Samtidig skal det være tydeligere for børnefamilierne, hvilke tilbud de kan vælge imellem, og hvad tilbuddene indeholder.
2. Understøtte en varig og reel forandring for børn fra alle dele af landet og på tværs af store og små kommuner ved at sikre en fælles og tydelig retning i forhold til at skabe gode, trygge og udviklende pædagogiske læringsmiljøer for alle børn. Det skal sikre, at den daglige indsats i dagtilbuddene bidrager med mest mulig trivsel, læring og udvikling for alle børn og sikre et sammenhængende børneliv med bedre overgange mellem eksempelvis hjem og dagtilbud samt dagtilbud og skole. Rygraden i initiativerne er den styrkede pædagogiske læreplan.
3. Støtte det pædagogiske personale og ledelsen i implementeringen af den pædagogiske læreplan gennem kompetenceløft og vejledende materialer og sikre, at de får lettere adgang til god viden om f.eks. tilrettelæggelsen af gode læringsmiljøer for børnene, det gode forældresamarbejde og samarbejdet med andre fagligheder som f.eks. sundhedsplejerskerne.

Aftalepartierne er enige om, at der fra stat, kommuner og regioner herudover ikke skal indføres yderligere dokumentationskrav, registreringer og procedurer m.v. i dagtilbuddene, som ikke er meningsfulde og i tråd med den pædagogiske læreplan. I den forbindelse er det væsentligt, at der foretages en vurdering af, i hvilket omfang nye tiltag f.eks. understøtter dialogen mellem dagtilbuddet og forvaltningen, det pædagogiske tilsyn eller lignende

og derigennem bidrager til kvalitetsudviklingen i dagtilbuddene til glæde for børn, forældre og personale.

3. Lovforslagets hovedindhold

3.1. Styrket kvalitet i dagtilbud

3.1.1. Bedre sammenhæng i kommunens indsats for de 0-6-årige

3.1.1.1. Gældende ret

Efter dagtilbudslovens § 3, stk. 1, har kommunalbestyrelsen ansvaret for dagtilbud, fritidshjem, klubtilbud og andre socialpædagogiske fritidstilbud. Det følger af stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre kommunens mål og rammer for henholdsvis dag-, fritids- og klubtilbud m.v. i kommunen. Efter stk. 3 skal kommunalbestyrelsen sikre, at dag-, fritids- og klubtilbud m.v. medvirker til udmøntningen af kommunens sammenhængende børnepolitik, jf. § 19, stk. 2, i lov om social service, og at tilbuddene medvirker til at skabe indbyrdes sammenhæng mellem tilbuddene efter denne lov og andre relevante love og yde særlig støtte til de børn og unge under 18 år, der har behov herfor.

Det følger videre af dagtilbudslovens § 3, stk. 4, at kommunalbestyrelsen skal offentliggøre en oversigt over dag-, fritids- og klubtilbud m.v. i kommunen samt satser for tilskud til privat pasning samt tilskud til pasning af egne børn.

3.1.1.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Det fremgår af aftalen om "Stærke dagtilbud – alle børn skal med i fællesskabet", at der er behov for at skabe en større og mere tydelig sammenhæng og kontinuitet i 0-6-årige børns liv. Som led heri er det væsentligt, at kommunalbestyrelsen fastsætter retningslinjer for samarbejdet mellem dele af den kommunale forvaltning og øvrige tilbud, herunder for videregivelse af relevante oplysninger om børn, når de f.eks. overgår fra hjem til dagtilbud og fra dagtilbud til fritidstilbud og skole. Retningslinjerne skal fungere som et pejlemærke for de fagprofessionelles arbejde, så samarbejdet sker på baggrund af de politisk vedtagne retningslinjer.

Der er med dagtilbudsaftalen nedsat et tværministerielt udvalg, der med inddragelse af KL og andre relevante interessenter og eksperter skal komme med forslag til, hvordan der mest hensigtsmæssigt, smidigt og ubureaukratisk og med inddragelse af forældrene kan samles og videreformidles relevant information i forhold til

det videre pædagogiske og tværfaglige samarbejde fra hjem (herunder sundhedspleje) til dagtilbud og fra dagtilbud til fritidstilbud/skole for at skabe en større sammenhæng i indsatsen omkring barnet.

Det er ministeriets vurdering, at en samlet formidling af kommunens rammer, retningslinjer m.v. for dagtilbudsområdet gør det lettere for forældre og fagprofessionelle at finde relevante oplysninger samt opnå kendskab til kommunens rammer, prioriterede indsatser, retningslinjer, frister m.v. på dagtilbudsområdet.

3.1.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre kommunens rammer for dagtilbuddene herunder eventuelle prioriterede indsatser på området. Rammerne i form af f.eks. tværfaglige netværk, kompetenceudvikling m.v. samt eventuelle prioriterede indsatser skal bidrage til, at dagtilbuddene kan efterleve de krav, der følger af dagtilbudsloven, samt at dagtilbuddene medvirker til udmøntningen af kommunens sammenhængende børnepolitik, jf. § 19, stk. 2, i lov om social service.

Forslaget betyder, at det gældende krav om, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte mål for området, ophæves. Forslaget skal ses i forlængelse af forslaget om, at der på bekendtgørelsesniveau fastsættes få brede pædagogiske mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring, jf. forslagets § 1, nr. 8. samt formålsbestemmelsen for hele loven og den specifikke formålsbestemmelse for dagtilbuddene, der sætter retningen for området.

Det foreslås videre, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for samarbejdet mellem dagtilbud, fritidstilbud og skole samt retningslinjer for samarbejdet mellem dagtilbud og andre relevante aktører, herunder sundhedsplejen, samt for videregivelse af relevante oplysninger om barnet, når barnet overgår fra et tilbud til et andet. Det foreslås, at kravet om, at dagtilbud skal medvirke til at yde særlig støtte til de børn i dagtilbud, der har behov herfor, videreføres.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at der hvert andet år sker en politisk drøftelse af udviklingen på dagtilbudsområdet med udgangspunkt i, hvordan kommunens rammer og eventuelle prioriterede indsatser bidrager til, at dagtilbuddene kan efterleve de krav, der følger af dagtilbudsloven. Den politiske drøftelse af

udviklingen på området kan finde sted i det relevante udvalg i kommunen. Det foreslås, at kommunalbestyrelsen beslutter, om der i medfør af drøftelsen skal iværksættes tiltag, som kan understøtte og kvalificere det enkelte dagtilbuds eller dagtilbuddenes arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn, der fremmer børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Herudover foreslås det, at kommunalbestyrelsens rammer, retningslinjer m.v. i relation til dagtilbud skal offentliggøres et samlet sted på kommunens hjemmeside eller andet let tilgængeligt sted for borgerne.

Det foreslås som konsekvens af forslaget at ændre den gældende § 3, som i dag regulerer kommunens ansvar og forpligtelse i forhold til både dagtilbud, fritidshjem og klubtilbud. Med forslaget fastsættes kommunalbestyrelsens ansvar og forpligtelser i relation til dagtilbuddene således i særskilt bestemmelse.

3.1.2. Justering af formålsbestemmelsen for dagtilbud

3.1.2.1. Gældende ret

Det følger af dagtilbudslovens § 7, stk. 1, at børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring.

Efter dagtilbudslovens § 7, stk. 2, skal dagtilbud i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns alsidige udvikling og selvværd samt bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst. Det følger af stk. 3, at dagtilbud skal fremme børns læring og udvikling af kompetencer gennem oplevelser, leg samt pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, der giver børn mulighed for fordybelse, udforskning og erfaring.

Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber samt samhørighed med og integration i det danske samfund, jf. § 7, stk. 4 i dagtilbudsloven.

Efter dagtilbudslovens § 7, stk. 5, skal dagtilbud i samarbejde med forældrene sikre en god overgang til skolen ved at udvikle og understøtte grundlæggende kompetencer og lysten til at lære. Dagtilbud skal i samarbejde med skolerne skabe en sammenhængende overgang til skole og fritidstilbud.

3.1.2.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Dagtilbudslovens formålsbestemmelse for dagtilbud fastsætter dagtilbuddenes primære opgaver. Som følge af aftalen om "Stærke dagtilbud – alle børn skal med i fællesskabet", skal der fastsættes en ny lovgivningsmæssig ramme for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud, hvor den pædagogiske læreplan udgør rammen for dagtilbuddets arbejde med pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter børns trivsel og læring, jf. lovforslagets § 1, nr. 8.

Det er ministeriets vurdering, at det er hensigtsmæssigt at justere formålsbestemmelsen, så der er sammenhæng mellem formål og indhold i dagtilbuddet.

3.1.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at formålsbestemmelsen for dagtilbud, jf. dagtilbudslovens § 7, udformes, så der skabes sammenhæng til den nye ramme for den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Det foreslås i relation hertil, at det fastsættes, at dagtilbuddene skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge pædagogiske læringsmiljøer. For at understrege legens betydning og barndommens værdi i sig selv, hvor der med sidstnævnte blandt andet forstås, at barnets liv her og nu er af central betydning, foreslås det at indskrive i formålsbestemmelsen for dagtilbud, at legen er grundlæggende, og at der skal tages udgangspunkt i et børneperspektiv.

Det foreslås videre, at det fastsættes i formålsbestemmelsen, at dagtilbud og forældre i samarbejde skal sikre børn en god overgang fra hjem til dagtilbud.

3.1.3. En styrket pædagogisk læreplan

3.1.3.1. Gældende ret

Efter dagtilbudslovens § 8 skal alle dagtilbud udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan for børn i aldersgruppen 0-2 år og for børn i aldersgruppen fra 3 år til barnets skolestart. Den pædagogiske læreplan skal give rum for leg, læring og udvikling af børn i dagtilbud. Ved udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan skal der tages hensyn til børnegruppens sammensætning. Det følger af dagtilbudslovens § 8, stk. 2, at den pædagogiske læreplan skal beskrive dagtilbuddets mål for børnenes læring inden for temaerne: 1) Alsidig personlig udvikling, 2) Sociale

kompetencer, 3) Sproglig udvikling, 4) Krop og bevægelse, 5) Naturen og naturfænomener og 6) Kulturelle udtryksformer og værdier.

Efter dagtilbudslovens § 8, stk. 3 og 4, skal den pædagogiske læreplan beskrive relevante pædagogiske metoder og aktiviteter, der iværksættes for at nå målene, og for hvordan læreplanen evalueres. Det skal ligeledes fremgå af den pædagogiske læreplan, hvilke relevante pædagogiske metoder, aktiviteter og eventuelle mål, der opstilles og iværksættes for børn med særlige behov.

Det følger af dagtilbudslovens § 8, stk. 5, at det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan arbejdet med et godt børnemiljø, bliver en integreret del af det pædagogiske arbejde, hvor børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Den pædagogiske læreplan udarbejdes, jf. dagtilbudslovens § 8, stk. 6, samlet for alle dagplejehjem eller distrikter tilknyttet den kommunale dagpleje.

Det er lederen af dagtilbuddet, der, jf. dagtilbudslovens § 9, stk. 1, er ansvarlig for at udarbejde og offentliggøre den pædagogiske læreplan, herunder at revidere læreplanen, hvis væsentlige ændringer i dagtilbuddet eller evalueringen tilsiger dette. Lederen af dagtilbuddet er ligeledes, jf. dagtilbudslovens § 9, stk. 2, ansvarlig for, at den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år, ligesom lederen er ansvarlig for at dokumentere, om de valgte pædagogiske metoder og aktiviteter fører til opfyldelse af de opstillede mål inden for de seks læreplanstemaer.

Lederen af dagtilbuddet skal, jf. dagtilbudslovens § 9, stk. 3, inddrage forældrebestyrelsen i udarbejdelsen, evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Jf. dagtilbudslovens § 10, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen godkende den pædagogiske læreplan.

Kommunalbestyrelsen skal, jf. dagtilbudslovens § 10, stk. 2, mindst hvert andet år drøfte evalueringerne af de

pædagogiske læreplaner. Kommunalbestyrelsen skal efter stk. 2, 2. pkt. på baggrund af drøftelsen tage stilling til, om evalueringerne giver anledning til yderligere handling fra kommunalbestyrelsens side.

3.1.3.2 Børne- og Socialministeriets overvejelser

I det tidligere Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling blev der i marts 2016 nedsat en mastergruppe bestående af blandt andre repræsentanter fra KL, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), BUPL's lederforening, Børne- og Kulturchefforeningen (BKF), FOA- Fag og Arbejde, Daginstitutionernes Landsforening (DLO) og Forældrenes Landsorganisation (FOLA). Mastergruppen fik til opgave at komme med et forslag til en ny lovgivningsmæssig ramme for en styrket pædagogisk læreplan. Mastergruppen afleverede et forslag hertil i maj 2016.

Som en del af masteren blev der formuleret et forslag til et pædagogisk grundlag for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed børns læring. Fra lovgivers side har det hidtil ikke været nærmere beskrevet, hvad der kendetegner arbejdet med børns trivsel og læring i danske dagtilbud. Mastergruppen fandt på den baggrund, at der var behov for at beskrive et pædagogisk grundlag, som blandt andet folder ud, hvad det er for et børnesyn og en læringsforståelse, arbejdet i dagtilbuddene bygger på, og som skal udgøre det fundament, der stås på i arbejdet med den pædagogiske læreplan og børns læring i alle dagtilbud i Danmark.

Mastergruppens forslag til pædagogisk grundlag er baseret på et bredt læringsbegreb, hvor børnene er medskabere af egen læring i et pædagogisk læringsmiljø, som det pædagogiske personale og ledelse har ansvaret for at organisere og etablere. Det pædagogiske personale har et ansvar for at støtte, guide og udfordre børnene, både når der er tale om børne- og vokseninitierede aktiviteter, samt ved spontane og planlagte situationer i form af leg, aktiviteter og rutiner.

Det fælles pædagogiske grundlag sætter for første gang ord på, hvad der kendetegner arbejdet i danske dagtilbud med børns trivsel og læring. Det handler blandt andet om:

- Synet på barnet, hvor det at være barn har værdi i sig selv, og hvor børn ikke alene skal forberedes på at blive voksne.

- Børnenes perspektiv og stemme, hvor børn på f.eks. 2 år og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- Trygge og stimulerende pædagogiske læringsmiljøer, som ikke kun er to timer om formiddagen med pædagogisk tilrettelagte aktiviteter. Det pædagogiske læringsmiljø skal være til stede hele dagen såvel ved modtagelsen af barnet, under bleskiftet, ved frokosten og ved planlagte forløb. Det pædagogiske læringsmiljø skal blandt andet give barnet mulighed for at eksperimentere og bruge fantasien, lege forskellige og udviklende lege samt udvikle og bruge både emotionelle, sociale og kognitive kompetencer.
- Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes for, at alle børn kan være med og for, at legen udvikler sig positivt for alle børn.
- Læring skal forstås bredt, hvilket afspejles i en læringsforståelse, der omhandler både emotionelle, sociale, kropslige og kognitive kompetencer, hvilket også afspejles i de seks læreplanstemaer. Den brede læringsforståelse er ligeledes afspejlet i, at læring sker f.eks. med leg, relationer, udforskning af naturen og ved i dialogen at blive udfordret af personale og andre børn.
- Børnefællesskaber. Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til.
- Et godt forældresamarbejde, som ikke alene handler om sociale arrangementer, men hvor der også er fokus på, hvordan dagtilbud og forældre sammen kan arbejde med at skabe den bedste trivsel og læring for barnet og børnegruppen – på tværs af dagtilbud og hjem. Forældresamarbejde skal være differentieret og tilpasset den enkelte familie.
- Børn i udsatte positioner. Stærke pædagogiske læringsmiljøer kan gøre en positiv forskel for særligt børn i udsatte positioner. Alle børn har krav på at blive udfordret og mødt med positive forventninger. Der skal derfor være fokus på inkluderende fællesskaber og pædagogiske læringsmiljøer, der udfordrer og understøtter udsatte børns læring.

- Sammenhæng med børnehaveklassen. Sammenhæng betyder ikke, at dagtilbud og skole skal være det samme. Sammenhæng handler blandt andet om et tæt samarbejde mellem dagtilbud og skole, at dagtilbuddene skal understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed, mod på at forsøge og fejle, lære og virkelyst, og at skolen er parat til børnene.

Den styrkede pædagogiske læreplan tager afsæt i et bredt læringsbegreb og skal understøtte personale og ledelse i at skabe pædagogiske læringsmiljøer for og sammen med børnene. Det er hensigten, at legen og den legende tilgang til læring, barnets interesser, undren og nysgerrighed samt det pædagogiske personales viden om at fremme læring og udvikling er udgangspunktet for de læringsprocesser, som barnet indgår i.

Med udgangspunkt i det brede læringsbegreb anbefalede mastergruppen at fastholde de nuværende seks læreplanstemaer, hvor både børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling indgår. Mastegruppen understregede i den sammenhæng, at de seks læreplanstemaer skal forstås som en helhed i forhold til arbejdet med børns læring og udvikling, hvor den tematiske opdeling har til hensigt at understøtte, at dagtilbuddene har fokus på alle læreplanstemaer, og dermed sikrer et nuanceret og helhedsorienteret perspektiv på børns trivsel, læring og udvikling.

Mastergruppen anbefalede også at styrke dagtilbuddenes evalueringskultur. Det blev understreget, at en systematisk og udviklende evalueringskultur, hvor det pædagogiske personale og ledelse løbende foretager pædagogisk dokumentation og evaluerer sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring og udvikling, er afgørende for udviklingen af kvaliteten af den pædagogiske praksis.

Behov, muligheder og udfordringer hos børnegruppe, personale, forældre og samfund ændrer sig, og derfor er det vigtigt, at der hele tiden er et evaluerende blik på praksis, så den pædagogiske praksis ændres i samklang med det. Det er i den forbindelse centralt, at evaluering er en integreret del af den pædagogiske praksis, og at man i den forbindelse forholder sig til, hvilke dokumentations- og evalueringsformer, der bedst fastholder og vurderer den pædagogiske praksis, man ønsker at belyse i evalueringen. Den pædagogiske dokumentation kan f.eks. være praksisfortællinger, fotos, observationer, videooptagelser, screeninger, relationskemaer, børneinterviews m.v.

Målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene og en meningsfuld og udviklende feedback til personalet. En bæredygtig evalueringskultur skal afspejle en balance mellem de ressourcer, der bruges på at dokumentere og evaluere på den ene side, og på den anden side det udbytte deltagerne i evalueringen får. En oplevelse af at producere meningsløs dokumentation og unyttige evalueringer bidrager negativt til fremtidig gennemførelse af dokumentations- og evalueringsaktiviteter.

Mastergruppen anbefalede herudover at skabe en klar og fælles retning for arbejdet i dagtilbuddene ved, at der blev udarbejdet brede fælles pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring, samt at indholdet i de seks læreplanstemaer blev foldet ud. Herudover anbefalede mastergruppen, at titlerne på læreplanstemaerne blev revideret, så de i højere grad afspejler de nye indholdsbeskrivelser.

Mastergruppen understregede, at den pædagogiske læreplan er et pædagogisk redskab, der skal understøtte det pædagogiske personales og ledelsens arbejde med at skabe gode pædagogiske læringsmiljøer for børnene.

På baggrund af mastergruppens arbejde og anbefalinger i 'Master for en styrket pædagogisk læreplan - Pædagogisk grundlag og ramme for det videre arbejde med læreplanstemaer og få brede pædagogiske læringsmål' blev der nedsat seks arbejdsgrupper – svarende til de seks læreplanstemaer. Arbejdsgrupperne var sammensat af pædagogiske praktikere og forskere med viden inden for området, og hovedparten af medlemmerne var udpeget af interessenterne på området.

De seks arbejdsgrupper udarbejdede i efteråret 2016 i henhold til anbefalingerne fra mastergruppen forslag til indholdsbeskrivelser af de seks læreplanstemaer. Herudover udarbejdede arbejdsgrupperne forslag til to brede pædagogiske mål for, hvad det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte i forhold til børns læring for hvert læreplanstema, ligesom arbejdsgrupperne foreslog at justere titlerne på fem af de seks læreplanstemaer.

Det var lagt ud til arbejdsgrupperne at indstille, hvorvidt de pædagogiske mål skulle differentieres på aldersgrupperne 0-2 år og 3-5 år, eller der skulle fastsættes mål for hele aldersgruppen 0-5 år. Alle seks arbejdsgrupper indstillede, at der blev fastsat mål for aldersgruppen 0-5 år, hvorefter det blev understreget, at det

pædagogiske læringsmiljø lokalt i det enkelte dagtilbud skal tilrettelægges og differentieres på baggrund af de forskellige behov, der knytter sig til de to aldersgrupper. Det blev ligeledes anbefalet, at der udvikles inspirationsmaterialer, der kan understøtte dette arbejde.

Arbejdsgrupperne afleverede deres forslag til ramme for en styrket pædagogisk læreplan til børne- og socialministeren ved udgangen af 2016.

Partierne bag aftalen om "Stærke dagtilbud – alle børn skal med i fællesskabet" er enige om, at den pædagogiske læreplan i dagtilbud skal styrkes, så den pædagogiske læreplan bliver et endnu mere brugbart redskab for det pædagogiske personale i udviklingen af den pædagogiske praksis og arbejdet med børns læring.

Den reviderede lovgivningsmæssige ramme for en styrket pædagogisk læreplan har til formål at skabe en klar retning og et fælles sprog for arbejdet med børns læring i dagtilbud, som på samme tid skaber plads til lokal udfoldelse og motiverer til styrket faglig refleksion i dagtilbuddene. Aftalepartierne er enige om, at den nye lovgivningsmæssige ramme for den pædagogiske læreplan udgør rammen for det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbuddet. Det er derfor ikke hensigten, at staten og kommunerne som udgangspunkt skal pålægge dagtilbuddene tiltag som supplerende læreplaner, mål eller koncepter, der ikke er i tråd med eller rækker ud over den pædagogiske læreplan, som dagtilbuddene lokalt udarbejder på baggrund af dagtilbudsloven og med udgangspunkt i den konkrete børnegruppe, forældregruppe, fysiske forhold m.v.

Aftalepartierne vurderer også, at samarbejdet mellem dagtilbud og forældre om børns læring er vigtigt. Der er i dag stor opmærksomhed omkring dagtilbuddets betydning i forhold til at understøtte børnenes trivsel og læring i dagtilbuddet og skabe forudsætningerne for, at barnet får et godt skoleliv. Det er samtidig vurderingen, at dagtilbuddene ikke kan løfte denne opgave alene. Forskning har dokumenteret, at et godt, trygt og stimulerende hjemligt miljø udgør det vigtigste element i forhold til barnets trivsel og læring. Hvis alle børn skal have mulighed for at klare sig godt i livet, herunder ikke mindst børn i udsatte positioner, er det vigtigt, at forældresamarbejde i dagtilbud ikke kun handler om sociale arrangementer, men at dagtilbuddets samarbejde med forældrene også handler om at fremme børns trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem.

I den sammenhæng er det efter ministeriets vurdering vigtigt, at både forældre og dagtilbud har et gensidigt ansvar for at deltage i et konkret og konstruktivt samarbejde om både det enkelte barn og børnegruppens trivsel og læring. Dette er omsat i et forslag om at styrke forældrebestyrelsens minimumskompetencer samt i et forslag om, at dagtilbuddet som en del af arbejdet med den pædagogiske læreplan skal forholde sig til, hvordan de samarbejder med forældrene om barnets læring.

Herudover er sammenhæng mellem dagtilbud, fritidstilbud og skole centralt for, at børn får en god start i skolen. Flere undersøgelser peger således på, at en vellykket overgang fra dagtilbud til skole er vigtig for børnenes trivsel og videre forløb i skolen. Børnene skal tage afsked med de kendte rammer og voksne og sige goddag til nye. Det er derfor centralt, at dagtilbud og skole i samarbejde formår at gøre barnets overgang så let og oplyst som muligt, så børnene oplever en sammenhæng mellem at gå i børnehave og i børnehaveklasse.

Der er i dag mange kommuner, der arbejder målrettet med at forberede de ældste børn i børnehaven på det kommende skoleliv. Dette sker blandt andet ved at etablere såkaldte 'store-grupper' for de ældste børn i børnehaven, besøge skolefritidsordning (SFO) og skole og få besøg fra skolen, så børnene ad den vej bliver bedst muligt rustet til at mestre de nye udfordringer, som de møder i skolen. Aftalepartierne ønsker derfor at styrke overgangen ved at der indføres et lovkrav om, at dagtilbuddene skal understøtte, at de ældste børn i børnehaven rustes bedst muligt til det kommende skoleliv.

Det er ministeriets vurdering, at den nye ramme for den pædagogiske læreplan giver en klarere retning for arbejdet med børns læring og trivsel, samtidig med at den giver et lokalt fagligt råderum. Derudover sætter rammen også retning for arbejdet med børn i udsatte positioner, forældre, overgange og lokalsamfund.

Det bemærkes, at der som en del af den politiske aftale om dagtilbudspakken er aftalt, at der skal udvikles og igangsættes forskellige understøttende tiltag, herunder at den styrkede pædagogiske læreplan indarbejdes på grunduddannelserne, et kompetenceløft af ledere, faglige fyrtårne og dagplejere, en forbedret praktikerportal emu.dk og en række forskellige inspirationsmaterialer til praksis, herunder f.eks. videoer, dialogkort, publikationer, apps, e-læring m.v., der kan inspirere til kortere eller længere pædagogiske forløb, faglig refleksion samt udvikling af den pædagogiske praksis.

Der er endvidere som led i aftalen nedsat en arbejdsgruppe bestående af relevante aktører, videnspersoner og eksperter fra sektoren. Arbejdsgruppen skal give forslag til, hvordan man sikrer, at dokumentationen af og i det pædagogiske arbejde på dagtilbudsområdet er meningsfuld og har et begrænset ressourcetræk. Konkret udarbejder arbejdsgruppen forslag til et katalog, der skal sikre, at man lokalt gør sig konkrete overvejelser om formål, anvendelse, tidsforbrug og lokal organisering og tilrettelæggelse af dokumentation i det pædagogiske arbejde. Produkterne skal efterfølgende afprøves i en række kommuner og evalueres med henblik på et samlet inspirationsmateriale til andre dagtilbud og kommuner inden udgangen af 2018.

3.1.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at alle dagtilbud skal udarbejde en pædagogisk læreplan med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag, de seks læreplanstemaer og pædagogiske mål, jf. afsnit 3.1.3.2, hvor dagtilbuddets lokale læreplan skal tilpasses den konkrete børnegruppe, forældregruppe, personalet m.v. Den pædagogiske læreplan skal fortsat udarbejdes for hele børnegruppen i alderen 0-2 år og for børnegruppen 3 år og frem til skolestart.

Det foreslås, at det pædagogiske læringsmiljø skal udgøre rammen for børns trivsel og læring, og at det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der hele dagen med leg, rutiner, vokseninitierede pædagogiske aktiviteter m.v. giver børnene mulighed for at trives og lære. Det foreslås, at kravet om, at det enkelte dagtilbud lokalt skal opstille mål for børns læring for hvert af de seks læreplanstemaer, ophæves. Det foreslås videre, at kravet om, at dagtilbuddet skal beskrive de relevante pædagogiske metoder og aktiviteter, der iværksættes for at nå målene, ophæves.

Det foreslås, at det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet tilrettelægges, så det inddrager hensyn til børnenes perspektiv, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Det foreslås, at arbejdet med børns læring skal tage udgangspunkt i et bredt læringsbegreb, der understøtter børns kropslige og motoriske, sociale, emotionelle og kognitive læring. Det foreslås i forlængelse heraf at fastholde de nuværende seks læreplanstemaer, som afspejler det brede læringsbegreb, men at revidere titlen på

fem af de seks læreplanstemaer. Det foreslås således, at titlen på læreplanstema nr. 1 'Alsidig personlig udvikling' fastholdes, men at de resterende fem læreplanstitler revideres.

I forlængelse heraf foreslås det, at det skal fremgå af den pædagogiske læreplan i det enkelte dagtilbud, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af følgende temaer:

- 1) Alsidig personlig udvikling.
- 2) Social udvikling.
- 3) Kommunikation og sprog.
- 4) Krop, sanser og bevægelse.
- 5) Natur, udeliv og science.
- 6) Kultur, æstetik og fællesskab.

Det foreslås, at det pædagogiske arbejde med pædagogiske læringsmiljøer og børns læring skal ske inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer, idet det er afgørende, at de enkelte læreplanstemaer ikke ses og forstås isoleret, men ses i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer, hvor det giver mening.

Det foreslås videre, at det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbud skal tilrettelægges, så det tager højde for børn i udsatte positioner, så deres trivsel, læring og udvikling og dannelse understøttes.

Det foreslås, at dagtilbuddets samarbejde med forældre også skal have fokus på børns læring, så forældresamarbejdet ikke alene har et socialt formål, men også handler om, hvordan dagtilbud og forældre kan samarbejde om børns læring på tværs af dagtilbud og hjem. Det foreslås videre, at dagtilbuddet skal overveje, hvordan lokalsamfundet i form af f.eks. biblioteker, museer, idrætstilbud, plejehjem, erhvervsliv m.v. kan inddrages i dagtilbuddenes arbejde med henblik på at skabe stimulerende pædagogiske læringsmiljøer for børnene.

Herudover foreslås det, at dagtilbuddet, året før børn begynder i skole, skal tilrettelægge et pædagogisk læringsmiljø, som understøtter, at de kommende skolebørn bliver bedst muligt forberedt og rustet til at starte i skolen med de nye krav og udfordringer, der følger med.

Det foreslås, at den pædagogiske læreplan udgør rammen for det pædagogiske arbejde. Det foreslås, at kommunalstyrelsen i forlængelse heraf skal sikre, at dagtilbuddene i relation til den pædagogiske opgave ledes alene med udgangspunkt i den pædagogiske læreplan og i overensstemmelse med den pædagogiske læreplans børnesyn og brede læringsforståelse.

Det foreslås, at børne- og socialministeren får bemyndigelse til på bekendtgørelsesniveau at fastsætte to retningsgivende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring for hvert læreplanstema samt fastsætte korte indholdsbeskrivelser i relation til de seks læreplanstemaer. Mål og indholdsbeskrivelser vil tage afsæt i det forslag til en styrket pædagogisk læreplan, som en række arbejdsgrupper har udarbejdet i 2016, jf. afsnit 3.1.3.2 om Børne- og Socialministeriets overvejelser.

De pædagogiske mål og temabeskrivelserne skal skabe en fælles retning i arbejdet med de seks læreplanstemaer, idet indholdet i læreplanstemaerne hidtil ikke har været nærmere beskrevet eller foldet ud fra lovgivers side.

De to retningsgivende mål for hvert læreplanstema foreslås fastsat for aldersgruppen 0-5 år, hvorefter det enkelte dagtilbud har ansvar for at etablere et pædagogisk læringsmiljø, der afspejler og tager højde for, at de 0-2-årige børn og de 3-5-årige børns behov og forudsætninger er væsensforskellige, og at det pædagogiske læringsmiljø derfor skal tilpasses og afspejle dette.

Indholdsbeskrivelserne af de enkelte læreplanstemaer vil beskrive de centrale elementer, der ligger i de enkelte læreplanstemaer. Som eksempel på en indholdsbeskrivelse vil det blive fastsat, at læreplanstemaet 'Social udvikling' indeholder elementer som børns deltagelse, medindflydelse, respekt og empati, hvorved det blandt andet er disse elementer, som dagtilbuddene skal arbejde med i deres pædagogiske læringsmiljø i relation til dette læreplanstema.

Det foreslås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske arbejde i dagtilbuddet tilrettelægges og udøves inden for rammerne af den pædagogiske læreplan. Det foreslås videre, at lederen har ansvar for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Det foreslås, at kravet om, at den pædagogiske læreplan skal evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet, og at evalueringen skal offentliggøres, videreføres. Det foreslås videre, at evalueringen skal udarbejdes med udgangspunkt i de pædagogiske mål, som foreslås fastsat på bekendtgørelsesniveau, herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse med henblik på udvikling og kvalificering af det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet. Det foreslås videre, at lederen af dagtilbuddet har ansvar for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Det foreslås i forlængelse heraf, at kravet om, at lederen er ansvarlig for at dokumentere, om de valgte pædagogiske metoder og aktiviteter samt børnemiljøet fører til opfyldelse af de opstillede mål for børns læring for de seks læreplanstemaer, ophæves. Det foreslås videre, at kravet om, at lederen skal angive, hvordan der følges op på resultaterne, ophæves.

Det foreslås, at lederen som hidtil skal inddrage forældrebestyrelsen i udarbejdelse, evaluering og opfølgning af den pædagogiske læreplan, men at bestemmelsen flyttes til den foreslåede § 15, stk. 1 og 2, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 14 og 16, som vedrører forældrebestyrelsens minimumskompetence.

Det foreslås, at kravet om, at kommunalbestyrelsen skal godkende den pædagogiske læreplan, og at kommunalbestyrelsen hvert andet år skal drøfte dagtilbuddenes evalueringer af den pædagogiske læreplan, samt om evalueringerne giver anledning til handling fra kommunalbestyrelsens side, ophæves.

3.1.4. Krav om læringsfokus i SFO og fritidshjem indtil undervisningspligten indtræder

3.1.4.1. Gældende ret

Mange børn begynder i skolefritidsordning (SFO) eller på fritidshjem i foråret i løbet af det år, hvor de starter i skole den 1. august og går således fuld tid i skolefritidsordning (SFO) eller på fritidshjem i en længere periode forud for, at undervisningspligten indtræder.

For så vidt angår skolefritidsordningen følger det af den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 40, stk. 4, 1. pkt., at kommunalbestyrelsen fastsætter og offentliggør en mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordningerne, jf. § 3, stk. 7, efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne ved de berørte skoler. Kommunalbestyrelsen kan også delegerer kompetencen til skolebestyrelserne.

Efter folkeskolelovens § 40, stk. 4, 2. pkt., fastsætter undervisningsministeren regler om krav til indholdet af mål- og indholdsbeskrivelserne.

Bemyndigelsen i folkeskolelovens § 40, stk. 4, 2. pkt., er udmøntet i bekendtgørelse nr. 699 af 23. juni 2014 om krav til indholdet af mål- og indholdsbeskrivelser for folkeskolens skolefritidsordninger. Det fremgår af bekendtgørelsens § 2, stk. 5 og 6, at mål- og indholdsbeskrivelsen skal angive, hvordan sammenhængen sikres ved overgang fra dagtilbud til skolefritidsordning (SFO), herunder ved videregivelse af oplysninger om børnene. Beskrivelsen skal i de tilfælde, hvor børnene begynder i skolefritidsordningen på et tidligere tidspunkt end i forbindelse med skoleårets begyndelse i børnehaveklassen, angive, om og i givet fald på hvilken måde arbejdet med dagtilbuddenes pædagogiske læreplaner videreføres indtil skoleårets start. Hvis skolefritidsordningen omfatter børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen, skal mål- og indholdsbeskrivelsen angive, på hvilken måde skolefritidsordningen varetager de yngre børns særlige behov og bidrager til en god start på skoleforløbet for disse børn.

Der er således i dag ikke særskilte indholdsmæssige krav til de aktiviteter, der foregår i skolefritidsordningen i den periode, men alene krav om at kommunalbestyrelsen fastsætter og offentliggør en mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordningerne.

For så vidt angår fritidshjem følger det af § 44 i dagtilbudsloven, at børne- og socialministeren fastsætter regler om tilskud og egenbetaling efter bestemmelserne i kapitel 5, herunder regler om anvendelse af indkomstregisteret, jf. lov om et indkomstregister, ved indtægtsregulering af økonomisk fripladstilskud, regler for tilbagebetaling og efterbetaling af økonomisk fripladstilskud og regler for det tyske mindretal.

Bemyndigelsen i § 44 er blandt andet udmøntet i § 10 i den gældende bekendtgørelse nr. 551 af 11. maj 2017 om dagtilbud. Det fremgår af § 10, at »skolestart« forstås som det tidspunkt, hvor barnet overgår til skoleregi og dermed begynder i enten fritidshjem eller skolefritidsordning (SFO) forud for undervisningsstart eller påbegynder hjemmeundervisning eller starter i børnehaveklasse eller i 1. klasse, hvis barnet ikke optages i børnehaveklasse. Det fremgår endvidere af § 10, at skolestart i forhold til betaling for en plads i tilbud omfattet af dagtilbudsloven tidligst kan regnes fra 1. maj i det år, hvor barnet overgår til skolefritidsordning (SFO) eller fritidshjem.

Der er ikke fastsat nærmere indholdsmæssige krav til fritidshjemstilbuddet i perioden, fra barnet overgår fra dagtilbud og indtil undervisningspligten indtræder.

3.1.4.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Der er flere undersøgelser, som peger på, at en god skolestart kan have stor betydning for, om barnet får et godt skoleforløb. I mange kommuner overflyttes børn fra børnehave til en skolefritidsordning (SFO) eller et fritidshjem den 1. maj eller tidligere i det år, de skal starte i skole. Disse børn går således fuld tid i skolefritidsordning (SFO) eller i fritidshjem, indtil de begynder i skole i august måned.

Perioden, hvor børnene opholder sig hele dagen i skolefritidsordning (SFO) eller i fritidshjem, er vigtig, idet den for en stor gruppe af børn udgør den egentlige overgang mellem dagtilbud og skole. De indholdsmæssige krav til tilbuddet bør derfor understøtte, at børnene er bedst muligt klædt på til at starte i skole, og at barnet oplever sammenhæng samt en tryk overgang fra dagtilbud til skole.

Flere interessenter på området har påpeget, at de manglende særskilte indholds krav i skolefritidsordningen og i fritidshjem i perioden forud for, at undervisningspligten indtræder, ikke understøtter sammenhæng og læring i overgangen mellem dagtilbud og skole. Børnene kommer med lyst til at lære, men mødes i nogle tilfælde af en lang, ustruktureret dag uden fokus på bred tilgang til læring. Det er vigtigt, at arbejdet med børnenes trivsel og læring ud fra en bred læringsforståelse fortsætter, og at overgangen opleves som harmonisk.

Det er ministeriets vurdering, at de øgede krav til indholdet i skolefritidsordningen og i fritidshjem i denne periode bidrager til at sikre, at børn oplever større kontinuitet i overgangen mellem dagtilbud og skole.

3.1.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der indsættes et nyt pkt. i folkeskolelovens § 40, stk. 4, hvoraf det fremgår, at for børn omfattet af folkeskolelovens § 3, stk. 7, 1. pkt., som benytter skolefritidsordningen i perioden forud for undervisningspligtens indtræden, skal der enten arbejdes med de seks kompetenceområder, der arbejdes med i børnehaveklassen, jf. folkeskolelovens § 11, stk. 2, eller temaerne i den pædagogiske læreplan, jf. dagtilbudslovens § 8, stk. 4, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 8.

De seks kompetenceområder i henhold til folkeskolelovens § 11, stk. 2, er; 1) sprog, 2) matematisk opmærksomhed, 3) naturfaglige fænomener, 4) kreative og musiske udtryksformer, 5) krop og bevægelse samt 6) engagement og fællesskab.

Temaerne i den pædagogiske læreplan efter dagtilbudslovens § 8, stk. 3 er, jf. lovforslagets § 1, nr. 8: 1) Alsidig personlig udvikling, 2) Social udvikling, 3) Kommunikation og sprog, 4) Krop, sanser og bevægelse, 5) Natur, udeliv og science samt 6) Kultur, æstetik og fællesskab.

Det er kommunalbestyrelsen, som beslutter, om der skal anvendes de seks kompetenceområder efter folkeskolelovens § 11, stk. 2, eller temaerne i den pædagogiske læreplan, jf. dagtilbudslovens § 8, stk. 3, som affattet ved § 1, nr. 8. Beslutningen herom kan delegeres til den enkelte skoles ledelse (skoleleder og/eller skolebestyrelse).

Der stilles ikke krav om dokumentation af arbejdet via elevplan eller lignende.

For at sikre den bedst mulige overgang for børn mellem dagtilbud og skole foreslås det på tilsvarende vis, at for børn, som benytter fritidshjem forud for, at undervisningspligten indtræder, skal der i perioden indtil undervisningspligten indtræder enten arbejdes med de kompetenceområder, der arbejdes med i børnehaveklassen, jf. folkeskolelovens § 11, stk. 2, eller temaerne i den pædagogiske læreplan, jf. dagtilbudslovens § 8, stk. 3, som affattet ved § 1, nr. 8. Der henvises til beskrivelse af de seks

kompetenceområder, der arbejdes med i børnehaveklassen samt til beskrivelse af de seks temaer i den pædagogiske læreplan, jf. ovenfor i dette afsnit.

Det er ligeledes kommunalbestyrelsen, som beslutter, om der i fritidshjemmene skal arbejdes med de seks kompetenceområder efter folkeskoleloven, eller temaerne i den pædagogiske læreplan. Beslutningen herom kan delegeres til fritidshjemmets ledelse.

Der stilles ikke krav om dokumentation af arbejdet via elevplan eller lignende.

3.1.5. Bedre kvalitet i private pasningsordninger

3.1.5.1. Gældende ret

Private pasningsordninger etableres efter dagtilbudslovens §§ 78 og 79. Hvis pasningsordningen etableres i et privat hjem, kan der højst modtages op til 5 børn, dog op til 10 børn, hvis pasningen varetages af mere end en privat passer.

Forældre kan søge tilskud til den private pasning, jf. dagtilbudslovens §§ 80-85. Det følger af dagtilbudslovens § 81, stk. 1, at kommunalbestyrelsen som en forudsætning for udbetaling af tilskud til privat pasning skal godkende den pasningsaftale, som er indgået mellem forældrene og den private pasningsordning. Herudover skal kommunen som led i sin tilsynsforpligtelse ligeledes føre løbende tilsyn med ordningen.

Efter dagtilbudslovens § 81, stk. 2, skal hovedsproget i private pasningsordninger være dansk med undtagelse af private pasningsordninger oprettet af det tyske mindretal, som ikke er omfattet af kravet om dansk som hovedsprog. Dette indebærer, at den private pasningsordning, jf. dagtilbudslovens § 81, stk. 3, som led i godkendelsen af pasningsaftalen skal kunne dokumentere, at den private passer har tilstrækkelige danskundskaber til at kunne udvikle barnets dansksproglige kompetencer. Kommunalbestyrelsen kan dog, jf. dagtilbudslovens § 81, stk. 4, som led i godkendelsen af en pasningsaftale i helt særlige tilfælde beslutte, at hovedsproget kan være et andet sprog end dansk, hvis det vurderes ikke at have integrationsmæssige konsekvenser.

Det følger endvidere, at den private pasning skal tilrettelægges, så børn sikres medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati, hvor den private pasning som led heri skal bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund, jf. § 81, stk. 5.

Det følger af § 81, stk. 6, at kommunalbestyrelsen kan tilbagekalde en godkendelse af en pasningsaftale, hvis kommunalbestyrelsen gennem det løbende tilsyn konstaterer, at den private pasning ikke praktiseres i overensstemmelse med den indgåede pasningsaftale og de krav, som følger af § 81, stk. 2 og 5.

Endelig fremgår det af dagtilbudslovens § 81, stk. 7, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde at sørge for forældrenes administration af ordningen mod en reduktion i tilskuddet svarende til kommunens udgifter til administrationen. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre retningslinjer for optagelse af børn i dagtilbud, når tilskuddet til privat pasning bortfalder, jf. § 81, stk. 8.

3.1.5.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Et stigende antal børn passes i private pasningsordninger som et alternativ til en plads i et dagtilbud. Det kan f.eks. være forældre, som ønsker en plads i lokalområdet, hvor der ikke er daginstitutioner eller dagpleje eller forældre, som modtager tilskud til privat pasning i en kortere periode, indtil de kan få plads i det dagtilbud, de ønsker.

Efter dagtilbudsloven knytter der sig nogle særlige regler til de tilbud, der betegnes som dagtilbud. De private pasningsordninger er ikke et dagtilbud i dagtilbudslovens forstand. De er derfor ikke omfattet af de regler, som gælder for dagtilbuddene. Det betyder blandt andet, at de private pasningsordninger ikke er omfattet af formålsbestemmelsen for dagtilbud samt reglerne om pædagogiske læreplaner. Private pasningsordninger er dog omfattet af dagtilbudslovens generelle formålsbestemmelse og skal dermed generelt bidrage til at fremme børns trivsel, udvikling og læring.

Kommunalbestyrelsen har pligt til at føre tilsyn med de private pasningsordninger, men undersøgelser viser, at der føres mindre tilsyn med private pasningsordninger end med dagplejen.

Partierne bag aftalen er enige om, at der er behov for at styrke kvaliteten i de private pasningsordninger. Der er således enighed om, at de private pasningsordninger skal arbejde med børnenes læring gennem trygge pædagogiske læringsmiljøer. Herudover ønsker aftalepartierne, at kommunernes tilsyn med den private pasning skal styrkes, så tilsynet fremadrettet kommer på niveau med tilsynet i alderssvarende dagtilbud.

Aftalepartierne er samtidig optagede af, at kravet om at arbejde med læring ikke må udhule fleksibiliteten for de familier, som anvender privat pasning som en midlertidig ordning, indtil barnet skal i dagtilbud. Derfor foreslås det, at der skal kunne dispenseres fra kravet om, at der skal arbejdes med børns læring efter nærmere kriterier.

Endelig ønsker aftalepartierne, at det bliver nemmere for forældre at gennemskue, om barnet er optaget i et dagtilbud eller en privat pasningsordning, ligesom det skal være tydeligt for forældrene, hvilke muligheder de har for at få et dagtilbud, når den private pasning ophører.

Øgede krav til private pasningsordninger om, at der skal arbejdes med børns læring gennem trygge pædagogiske læringsmiljøer, vil efter ministeriets opfattelse bidrage til at øge kvaliteten i private pasningsordninger. Dette skal blandt andet ses i lyset af det stigende antal børn, som passes i private pasningsordninger. Det er endvidere ministeriets opfattelse, at det er væsentligt at gøre det mere gennemsigtigt for forældrene, hvilke vilkår og muligheder, der knytter sig til ordningen om tilskud til privat pasning, idet det i nogle tilfælde kan være svært for forældrene at gennemskue.

3.1.5.3. Den foreslåede ordning

For at styrke kvaliteten i de private pasningsordninger foreslås det at indføre et krav om, at den private pasning skal tilrettelægges, så den fremmer børns læring gennem trygge pædagogiske læringsmiljøer. Arbejdet med børns læring skal indholdsmæssigt stå mål med kravene til læring og pædagogiske læringsmiljøer i dagtilbud. Det indebærer blandt andet, at læringsforståelsen i den private pasningsordning skal bygge på et bredt læringsbegreb, der understøtter børns kropslige og motoriske, sociale, emotionelle og kognitive læring og dannelse.

Det foreslås dog samtidig, at kommunalbestyrelsen skal give dispensation fra kravet om at arbejde med læring, såfremt forældrene ønsker det, forældrene er arbejdsgiver for den private passer, og den private pasning er en midlertidig ordning. Formålet med en dispensationsordning er, at forældre, som for en kortere periode anvender tilskud til privat pasning, fortsat har fleksible rammer til at ansætte et familiemedlem, en ven af familien eller lignende til at passe barnet, mens de f.eks. venter på en plads i et dagtilbud. Det bemærkes i denne sammenhæng, at den private pasning, uanset dispensation, vil være omfattet af dagtilbudslovens generelle formålsbestemmelse, hvormed den generelt skal bidrage til at fremme børnenes trivsel, udvikling og læring.

Det foreslås, at dispensationen maksimalt kan gives for et år, hvor forældrene har ret til dispensation i minimum seks måneder.

Det foreslås videre at samle alle indholdsmæssige krav til privat pasning i en særskilt bestemmelse. Udover det foreslåede krav om, at private pasningsordninger skal arbejde med børns læring, er der efter gældende regler krav om, at hovedsproget i privat pasning skal være dansk, samt at pasningen skal tilrettelægges, så børn sikres medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati og som led heri udvikler børnenes selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund. De gældende krav videreføres uændret med enkelte sproglige ændringer.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at tilbagekalde en godkendelse af en pasningsaftale, hvis den som led i det løbende tilsyn konstaterer, at pasningen ikke lever op til de indholdsmæssige krav. Dette gælder blandt andet kravet om, at der skal arbejdes med børns læring gennem trygge pædagogiske læringsmiljøer.

I forlængelse heraf foreslås det, at kommunens tilsyn med de private pasningsordninger styrkes, så kommunen fremadrettet skal føre tilsyn med, at der arbejdes med læring gennem trygge pædagogiske læringsmiljøer, ligesom kommunen gennem tilsynet skal rådgive og vejlede den private passer i relation til de nye krav. Som følge af de øgede krav til de private pasningsordninger foreslås det, at kommunalbestyrelsens løbende tilsyn gennemsnitligt skal stå mål med kommunens tilsyn med alderssvarende dagtilbud. Dette betyder, at i tilfælde, hvor kommunen tilbyder dagpleje til aldersgruppen, og der er tale om en dagplejelignende privat pasningsordning

eller tilsvarende ordning med et eller få børn, som drives i et privat hjem, kan kommunen lægge rammerne for tilsynet med den kommunale dagpleje til grund for tilsynet med den private pasningsordning.

Som følge af de øgede krav til tilsynet, herunder tilsynet med, at de private pasningsordninger arbejder med børnenes læring gennem trygge pædagogiske læringsmiljøer, kan tilsynet i højere grad anvendes som led i den løbende kvalitetsudvikling af ordningen.

For at gøre det nemmere for forældre at kende til forskellene mellem dagtilbud og private pasningsordninger foreslås det at stille krav om, at betegnelsen »privat pasningsordning« skal indgå i alle private pasningsordningers navn, ligesom det foreslås, at kommunerne forud for godkendelsen af en pasningsaftale skal oplyse forældrene om forskellene mellem dagtilbud og private pasningsordninger. Det foreslås ligeledes, at kommunen forud for godkendelsen skal gøre forældrene bekendte med kommunens retningslinjer for optagelse af børn i dagtilbud, når tilskuddet til privat pasning bortfalder.

Det foreslås, at de nye regler om krav til private pasningsordninger alene finder anvendelse for aftaler om privat pasning, som indgås efter lovens ikrafttræden.

3.2. Øget fleksibilitet og valgfrihed for forældre

3.2.1. Styrket forældreindflydelse i forældrebestyrelser

3.2.1.1. Gældende ret

En daginstitution er i dagtilbudslovens forstand ikke en fysisk afgrænset størrelse. Det, der i dag afgrænser og definerer en daginstitution, er som udgangspunkt, at der er etableret en forældrebestyrelse og en ledelse af daginstitutionen, og at der er naturlige fællesskaber og samarbejde omkring børn og personale. Derfor kan en daginstitution bestå af flere fysisk adskilte enheder, og ledelsen og forældrebestyrelsen i en daginstitution kan i nogle tilfælde favne store grupper af børn og forældre.

Efter dagtilbudslovens § 14 skal forældre med børn i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner og kommunal dagpleje have adgang til at få oprettet en forældrebestyrelse. Oprettelsen af en forældrebestyrelse er en ret for forældrene og en tilsvarende forpligtelse for kommunalbestyrelsen til at sikre, at forældrebestyrelsen får

mulighed for at varetage sin indflydelse i forhold til dagtilbuddets arbejde og drift.

Bestemmelsen fastsætter som ramme, at der skal være et flertal af valgte forældre i forældrebestyrelsen, og at medarbejderne skal være repræsenteret.

I selvejende daginstitutioner er det i forhold til forældreindflydelsen muligt enten at vælge en enstrengt eller en tostrengt bestyrelsesmodel. Ved en tostrengt model deles styrelsen af den selvejende daginstitution i en institutionsbestyrelse og en forældrebestyrelse. Forældreindflydelsen skal uanset hvilken model, der benyttes, svare til den indflydelse, som forældre har i kommunale daginstitutioner og samtidig sikre respekt for de frivillige organisationers idégrundlag.

Det følger af dagtilbudslovens § 15, stk. 1 og 2, at forældrebestyrelsen for henholdsvis en daginstitution og for dagplejen skal fastsætte principper for dagtilbuddets arbejde og for anvendelsen af en budgetramme inden for de mål og rammer, der er fastlagt af kommunalbestyrelsen. Det følger videre af dagtilbudslovens § 15, stk. 4, at forældrebestyrelsen har indstillingsret og ret til at deltage ved ansættelsen af lederen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner samt den kommunale dagpleje. Forældrebestyrelsens indstillingsret ved kommunale dagtilbud er i forhold til kommunalbestyrelsen, ved selvejende daginstitutioner er indstillingsretten i forhold til den selvejende daginstitution og i udliciterede daginstitutioner er indstillingsretten i forhold til den private leverandør.

Uanset forældrebestyrelsens indstillingsret har kommunalbestyrelsen i forhold til kommunale dagtilbud stadig det endelige ansvar for ansættelsen af lederen, ligesom det er lederen, der har det endelige ansvar i forhold til ansættelsen af personalet.

3.2.1.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Forskning peger på, at samarbejdet mellem forældre og dagtilbud har stor betydning for det pædagogiske læringsmiljø i såvel dagtilbuddet som familien. En betydelig del af forældresamarbejdet i dagtilbuddene foregår i dag gennem det formaliserede forældrebestyrelsesarbejde. Forældrebestyrelsen har en lovfastsat minimumskompetence, som, jf. afsnit 3.2.1.1 om gældende ret, blandt andet giver bestyrelsen ret til at fastsætte principper for dagtilbuddets arbejde og indstillingsret ved ansættelse af leder og personale. Der er dog også

områder, som forældrebestyrelsen i dag ikke har eksplicit indflydelse på, som f.eks. samarbejdet mellem dagtilbud og hjem.

Mange kommuner har indført en ny ledelsesstruktur på dagtilbudsområdet, hvor tidligere selvstændige daginstitutioner med egen forældrebestyrelse og ledelse er blevet sammenlagt til én daginstitution med flere enheder med én forældrebestyrelse. Det kan betyde, at der ikke altid er forældrerepræsentanter fra alle enheder repræsenteret i forældrebestyrelsen, og at forældrene i de enheder, der ikke er repræsenteret, kan opleve at være langt fra ledelsen og de beslutninger, der træffes i forældrebestyrelsen.

Aftalepartierne er enige om, at der er behov for at styrke forældrenes indflydelse gennem forældrebestyrelserne. Derfor foreslås en række ændringer, som skal medvirke til at styrke forældreindflydelsen i både dagplejen og daginstitutioner, herunder også i daginstitutioner, som består af flere enheder. Formålet med initiativerne er blandt andet at sikre, at forældrebestyrelsen får mulighed for at blive hørt samt komme med forslag og input til det arbejde, der foregår i dagtilbuddet, som yderligere kan kvalificere det arbejde eller de indsatser, der arbejdes med.

Det er ministeriets vurdering, at arbejdet i forældrebestyrelsen kan styrkes ved, at forældre i enheder får ret til at være repræsenteret forældrebestyrelsen, og at forældrebestyrelsen gives mulighed for at drøfte flere områder. Det gælder både i forhold til indhold, hvor forældrebestyrelsen f.eks. får mulighed for i højere grad at påvirke samarbejdet mellem dagtilbud og hjem, men også de foreslåede ændringer, som knytter sig til rammerne for forældrebestyrelsesarbejdet. F.eks. har udbredelsen af områdeledelse, klyngeledelse m.v. betydet, at der i nogle kommuner er få store daginstitutioner, som består af flere enheder.

3.2.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at forældrebestyrelsens nuværende minimumskompetence udvides, så forældrebestyrelsen skal fastsætte principper for samarbejdet mellem dagtilbud og hjem. Her tænkes f.eks. på principper for dagtilbud/hjem-samtaler, hente- og bringetidspunkter, håndtering af forældres afholdelse af ferie med barnet, gå-hjem-møder om inddragelse af forældre i børns læring og fokuseret forældreinvolvering gennem specifikke tiltag som f.eks. en frivillig børneplan og familiedeltagelse i dagtilbuddet.

Herudover foreslås det, at det skal fremgå af forældrebestyrelsens minimumskompetence, at forældrebestyrelsen som hidtil skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af samt opfølgningen på den pædagogiske læreplan. Det foreslås i forlængelse heraf, at forældrebestyrelsen ligeledes skal inddrages i, hvordan dagtilbuddet kan samarbejde med lokalsamfundet, så der skabes gode pædagogiske læringsmiljøer i hverdagen i dagtilbuddet, jf. afsnit 3.1.2.3 samt bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 8.

Det foreslås videre, at forældrebestyrelsen skal inddrages i dagtilbuddets arbejde med at skabe rammer for gode og trygge overgange for børn. Her tænkes f.eks. på, når et barn går fra at blive passet i hjemmet til at begynde i dagtilbud, når barnet flytter fra et tilbud til et andet, samt når barnet slutter i børnehaven og skal starte i skole.

Herudover foreslås det, at forældre med børn i enheder skal have ret til at være repræsenteret i forældrebestyrelsen via en forældrerepræsentant fra den pågældende enhed. Formålet er så vidt muligt at sikre, at forældre fra alle enheder kan få indflydelse på de beslutninger, der træffes i den fælles forældrebestyrelse. Forslaget skal ses i lyset af, at forældrebestyrelsen skal repræsentere og favne alle forældrene i daginstitutionen.

Endelig foreslås det at tydeliggøre, at der kan etableres fælles forældrebestyrelser på tværs af kommunale dagtilbud, hvis der er tilslutning hertil i de enkelte dagtilbuds forældrebestyrelser. Da der ofte er betydelige forskelle i de organisatoriske rammer for dagplejen og daginstitutioner, foreslås det, at såfremt der etableres forældrebestyrelser på tværs af dagplejen og daginstitutioner, skal beslutninger, der alene har betydning for dagplejens virksomhed, træffes af de forældre i den fælles forældrebestyrelse, der repræsenterer dagplejen. I lighed hermed foreslås det, at beslutninger, der alene har betydning for daginstitutionens virksomhed, træffes af de forældre i den fælles forældrebestyrelse, der repræsenterer daginstitutionen.

Der ændres med de forslåede ændringer ikke på, at det er dagtilbudsledelsen, som er ansvarlig for den pædagogiske og administrative ledelse af dagtilbuddene og dermed den daglige håndtering og tilrettelæggelse af pædagogiske læringsmiljøer m.v. inden for de rammer, kommunalbestyrelsen og dagtilbudsloven sætter.

3.2.2. Ret til deltidsplads for forældre på barsels- eller forældreorlov

3.2.2.1. Gældende ret

Efter dagtilbudslovens § 4 skal kommunalbestyrelsen sørge for det nødvendige antal pladser i dagtilbud. Det følger af dagtilbudslovens § 23, stk. 1, at alle børn indtil skolestart har adgang til at blive optaget i et dagtilbud. Efter dagtilbudslovens § 23, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen tilbyde forældre pasningsgaranti i et dagtilbud. Forpligtelsen kan opfyldes ved at anvise plads i en kommunal, selvejende eller udliciteret daginstitution eller i en kommunal eller privat dagpleje efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4, og § 21, stk. 2 og 3.

Pasningsgarantien skal ses i sammenhæng med kommunalbestyrelsens forpligtelse til at sikre det nødvendige antal pladser efter dagtilbudslovens § 4.

Det følger af forarbejderne til dagtilbudsloven, jf. bemærkningerne til lovforslag nr. L 170 fremsat den 28. februar 2007, folketingssamling 2006-07, Folketingstidende 2006-07, tillæg A, sp. 5814, at pasningsgarantien ikke indebærer en garanti for en plads i et bestemt dagtilbud. Kommunalbestyrelsen kan opfylde pasningsgarantien inden for den vifte af dagtilbud, herunder deltids- eller modulpladser, når et dagtilbud ud fra en samlet vurdering af barnets og familiens situation kan dække behovet.

Kommunalbestyrelsen skal, jf. dagtilbudslovens § 27, fastsætte og offentliggøre retningslinjer for optagelse af børn i dagtilbud. Det følger af forarbejderne til dagtilbudsloven, jf. bemærkningerne til lovforslag nr. L 170 fremsat den 28. februar 2007, folketingssamling 2006-07, Folketingstidende 2006-07, tillæg A, sp. 5814, at retningslinjerne skal fastsættes med udgangspunkt i lokale forhold, og kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om anvisning af en plads i et konkret dagtilbud ud fra forældreønsker, familiens tidsmæssige behov, kapacitetshensyn m.v. Retningslinjerne fastsættes inden for rammerne af pasningsgarantien og kan tage hensyn til eksempelvis:

- Forældre tilknyttet arbejdsmarkedet, ledige forældre, der får arbejde og forældre, som er under uddannelse.
- At kontanthjælpsmodtagere, forsikrede ledige, revalidender m.fl., der ikke umiddelbart kan komme i ordinært job, kan få tilbud om aktivering m.v. og dermed støttes i en indslusning på arbejdsmarkedet
- Børn henvist fra anden myndighed, speciallæge eller fra andre afdelinger/dagtilbud i kommunen.
- At søskende kan komme i samme dagtilbud.

- Børn der på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller astma/allergi har behov for en plads i et specielt indrettet dagtilbud.
- Sammensætning af børnegrupperne med hensyn til alder, køn og etnicitet.
- Dagtilbuddets geografiske placering i forhold til familiens bopæl, arbejdsplads m.v.

Kommunen har på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte families tidsmæssige behov for et dagtilbud mulighed for at tilbyde barnet en deltids- eller fuldtidsplads i overensstemmelse hermed.

Retten til fravær ved graviditet, fødsel og adoption følger af barselsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 827 af 23. juni 2017. Retten til fravær efter barselsloven omfatter alle forældre, jf. barselslovens § 2, stk. 1.

Efter barselslovens § 6 har en kvindelig lønmodtager som udgangspunkt ret til fravær fra arbejdet på grund af graviditet fra det tidspunkt, hvor der skønnes at være 4 uger til fødslen.

En mor har efter barselslovens § 7 pligt til fravær i de første 2 uger efter fødslen. Herefter har hun ret til yderligere 12 ugers fravær. I de første 14 uger efter fødslen har faren eller medmoren ret til 2 ugers sammenhængende fædre- eller medmødreorlov.

Adoptanter har en tilsvarende ret til fravær efter barselslovens § 8.

Efter udløbet af den 14. uge efter fødslen har hver af forældrene ret til forældreorlov i 32 uger, jf. barselslovens § 9.

Forældreorloven kan afholdes fleksibelt. Forældrene kan placere deres forældreorlovsfravær samtidig i de 32 uger, i forlængelse af hinanden i 64 uger eller på skift i perioder af i alt 64 uger, hvor de afløser hinanden.

Forældreorlovsperioden kan i et uafbrudt forløb vare op til 78 uger efter fødslen (14 + 32 + 32).

Forældreorlovsperioden kan herudover efter barselslovens § 10 forlænges med enten 8 uger (gælder for alle forældre) eller med 14 uger (gælder for lønmodtagere eller selvstændigt erhvervsdrivende). Forlænger begge

forældre forældreorloven med 8 uger, bliver længden på orlovsperioden efter fødslen 94 uger (14 + 40 + 40).

Forlænger begge forældre forældreorloven med 14 uger, bliver længden på orlovsperioden efter fødslen på 106 uger (14 + 46 + 46). Forlænget forældreorlov efter barselslovens § 10 skal holdes i umiddelbar forlængelse af de første 14 uger efter fødslen og må kun være afbrudt af perioder, hvor den anden forælder holder forældreorlov.

Efter barselslovens § 11 har beskæftigede lønmodtagere ret til at genoptage arbejde og udskyde mellem 8 og 13 uger af forældreorlovens 32 uger til senere afholdelse i en sammenhængende periode, inden barnet fylder 9 år. Kun den ene forælder kan benytte denne ret. Det udskudte fravær skal – når det udnyttes – afholdes i en sammenhængende periode.

Udover retten til at udskyde forældreorlov efter barselslovens § 11, kan begge forældre efter barselslovens § 12 aftale med deres arbejdsgiver, at de genoptager arbejdet helt eller delvist. Det gælder al orlov efter barselslovens §§ 6-11 med undtagelse af moderens første to uger efter fødslen, hvor moderen har pligt til at holde orlov.

Hvis det aftales med arbejdsgiveren at genoptage arbejdet delvist under fravær efter barselslovens § 7, § 8, stk. 6, og § 9 (barselorlov, fædre- eller medmødreorlov og forældreorlov), kan det aftales, at fraværet forlænges med den tid, som arbejdet har været genoptaget med. Genoptages arbejdet på fuld tid under fravær efter barselslovens § 9, kan det aftales, at fraværsretten udskydes med den tid, hvori arbejdet har været genoptaget.

Udskudt forældreorlov skal afholdes, inden barnet fylder 9 år, og afholdelsen skal aftales med arbejdsgiveren.

3.2.2.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Forskning viser, at et godt og stimulerende hjemligt miljø er det vigtigste element i forhold til barnets trivsel og læring. Forældrene har derfor en helt afgørende rolle for deres barns udvikling.

Der kan være perioder i livet, hvor forældre har mere tid til at være sammen med deres børn. Det kan f.eks. være forældre, som er på barsels- eller forældreorlov med en nyfødt eller på udskudt forældreorlov med et barn under 9 år, og som derfor kan aflevere ældre eller yngre søskende sent i dagtilbud og tilsvarende hente det eller dem tidligt. I sådanne situationer har forældrene ofte ikke behov for en fuldtidsplads i et dagtilbud.

Efter de gældende regler kan kommunalbestyrelsen i forbindelse med barnets optagelse i et dagtilbud foretage en konkret vurdering af den enkelte families behov for pasning og tilbyde en fuldtidsplads eller deltidsplads i overensstemmelse hermed. Omvendt har forældre ikke ret til en deltidsplads, hvis de i en periode ikke har behov for at få passet barnet fuld tid i et dagtilbud.

Aftalepartierne ønsker at sikre mere fleksible rammer for forældre, som ønsker at tilbringe mere tid sammen med deres barn under barsel. På denne baggrund foreslås det at give forældre, som afholder fravær i medfør af barselsloven, ret til en deltidsplads på 30 timer om ugen til børn i husstanden, som er i aldersgruppen over 26 uger og indtil barnets skolestart.

Børne- og Socialministeriet vurderer, at aftalepartiernes ønske om at give forældre på barsels- og forældreorlov mulighed for en deltidsplads i et dagtilbud, giver denne gruppe af forældre mere tid med barnet og søskendebørn.

Det er endvidere ministeriets vurdering, at det under hensyn til kommunernes administration af ordningen, vil være hensigtsmæssigt, at kommunen kan fastsætte retningslinjer for brugen af deltidspladser.

3.2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde alle forældre, som afholder fravær i medfør af barselsloven, en deltidsplads på 30 timer om ugen i et dagtilbud til børn i husstanden i aldersgruppen over 26 uger og indtil skolestart mod en reduceret forældrebetaling. Med børn i husstanden forstås egne børn, herunder adoptivbørn, børn i familiepleje og sammenbragte børn, som bor i samme husstand med forælderen, som afholder fravær efter barselsloven.

Det foreslås, at forældrene skal ansøge kommunen om deltidspladsen efter de retningslinjer, som fastsættes af kommunalbestyrelsen. Det foreslås, at forældrene skal dokumentere, at de enten afholder eller skal afholde fravær efter barselsloven – f.eks. via en kopi af en vandrejournal, hvor det forventede fødselstidspunkt blandt andet fremgår.

Med forslaget får alle forældre, som afholder fravær i medfør af barselsloven, mulighed for at få en deltidsplads i et dagtilbud 30 timer om ugen i den periode, hvor forældrene afholder fraværet, mod en reduceret forældrebetaling. Dette omfatter blandt andet forældres fravær under graviditet og fødsel, under forældreorlov m.v. samt adoptanters ret til fravær i forbindelse med en adoption.

Forældre, som i medfør af reglerne om fleksibel barsel, genoptager arbejdet delvist, har efter forslaget ligeledes mulighed for at få en deltidsplads. Dette indebærer, at forældre, som f.eks. genoptager arbejdet 1, 2 eller 3 dage om ugen, kan få en deltidsplads i et dagtilbud, ligesom forældre, hvor den ene forælder er på orlov 2 dage om ugen, mens den anden forælder er på orlov 3 dage om ugen ligeledes vil kunne få en deltidsplads 30 timer om ugen i et dagtilbud.

Det har ingen betydning for retten til deltidspladsen i dagtilbuddet 30 timer om ugen, hvem af forældrene der afholder fraværet, såfremt barnets forældre er samlevende. Hvis barnets forældre ikke er samlevende, vil retten til deltidspladsen følge den forælder, der afholder fraværet, såfremt barnet har folkeregisteradresse hos den pågældende forælder, og forælderen har ret til ydelser efter dagtilbudsloven.

Det foreslås, at muligheden for en deltidsplads på 30 timer om ugen bortfalder, såfremt fraværet afbrydes eller fraværet på anden vis ophører – f.eks. fordi forældrene ikke længere har ret til fravær efter barselsloven. Det foreslås i den forbindelse, at retten til deltidspladsen 30 timer om ugen kan opretholdes, såfremt fraværet afbrydes af en periode på mindre end fem uger. Hermed sikres det, at forældre, som kortvarigt afbryder fraværet, f.eks. for at afholde kortere ferieperioder, ikke mister retten til deltidspladsen. Dette kan f.eks. være forældre på barsels- eller forældreorlov, som vælger at afbryde fraværet og afholde tre feriedage i forbindelse med påsken, hvorefter forældrene genoptager fraværet i medfør af barselsloven.

Når fraværsperioden afbrydes af en periode på mere end fem uger eller på anden vis ophører, skal pladsen som udgangspunkt konverteres til en fuldtidsplads i det dagtilbud, hvor barnet er optaget. Dette gælder dog ikke, hvis kommunalbestyrelsen, som det i dag er gældende, ud fra en konkret vurdering finder, at barnets daglige tidsmæssige behov for et dagtilbud kan dækkes af en deltidsplads.

Det foreslås, at forældrene, der har gjort brug af muligheden for en deltidsplads, har pligt til at oplyse kommunen, når fraværet afbrydes af en periode på mere end fem uger, eller når fraværet efter barselsloven på anden vis ophører.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for anvendelsen af 30 timers deltidspladser til forældre, som afholder fravær i medfør af barselsloven. Dette indebærer blandt andet, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer om ansøgningsfrister, forældrenes oplysningspligt m.v. I den forbindelse kan kommunalbestyrelsen blandt andet under hensyn til administrationen af økonomisk fripladstilskud til pladsen i dagtilbuddet fastsætte, at perioden hvor forældrene benytter deltidspladsen, kun kan påbegyndes den 1. i en måned og tilsvarende ophøre den sidste hverdag i den måned, hvor retten til fraværet udløber.

3.2.3. Styrket mulighed for forældre til at ønske og få konkret dagtilbud

3.2.3.1. Gældende ret

Alle børn indtil skolestart har, jf. dagtilbudslovens § 23, adgang til at blive optaget i et dagtilbud.

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde forældre pasningsgaranti i dagtilbud, hvor pasningsgarantien indebærer, at kommunalbestyrelsen har pligt til at anvise plads i et alderssvarende dagtilbud til alle børn i aldersgruppen over 26 uger og indtil barnets skolestart. Ønsker forældrene en plads i umiddelbar forlængelse af de 26 uger, har kommunalbestyrelsen en frist på yderligere 4 uger til at tilbyde en plads.

Kommunalbestyrelsen fastsætter og offentliggør retningslinjer for optagelse af børn i dagtilbud, herunder for ansøgning om optagelse, hvor ansøgning om optagelse dog skal foregå digitalt, jf. dagtilbudslovens §§ 27 og 27 a. Det følger videre af § 27, at forældre skal have mulighed for at tilkendegive ønsker om optagelse i konkrete dagtilbud.

Den enkelte kommunalbestyrelse skal fastsætte retningslinjer for optagelse af børn i dagtilbud ud fra lokale forhold og træffer afgørelse om anvisning af en plads i et konkret dagtilbud ud fra forældreønsker, familiens tidsmæssige behov, kapacitetshensyn m.v. Kommunens retningslinjer fastsættes inden for rammerne af pasningsgarantien tage hensyn til eksempelvis:

- Forældre tilknyttet arbejdsmarkedet, ledige forældre, der får arbejde og forældre, som er under uddannelse.
- At kontanthjælpsmodtagere, forsikrede ledige, revalidender m.fl., der ikke umiddelbart kan komme i ordinært job, kan få tilbud om aktivering m.v. og dermed støttes i en indslusning på arbejdsmarkedet.
- Børn henvist fra anden myndighed, speciallæge eller fra andre afdelinger/dagtilbud i kommunen.
- At søskende kan komme i samme dagtilbud.
- Børn der på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller astma/allergi har behov for en plads i et specielt indrettet dagtilbud.
- S sammensætning af børnegrupperne med hensyn til alder, køn og etnicitet.
- dagtilbuddets geografiske placering i forhold til familiens bopæl, arbejdsplads m.v.

Kommunerne kan ikke fastsætte retningslinjer, der udelukker grupper af børn fra at få en plads i et dagtilbud. Alle børn har adgang til at blive optaget i et dagtilbud, men ventetiden kan blive lidt længere for nogle børn, dog med den øvre grænse, der følger af pasningsgarantien. Rammerne for optagelse i dagtilbud til børn skal være baseret på, at dagtilbud er for alle børn. Kommunalbestyrelsen skal derfor ved fastsættelse af retningslinjer sikre, at disse er i overensstemmelse med forvaltningsretlige grundsætninger, herunder lighedsprincippet. Kommunen skal administrere optagelsen efter lovlige kriterier, hvilket indebærer, at kriterierne ikke må diskriminere visse grupper af børn.

Kommunen har mulighed for at foretage en konkret vurdering af barnets daglige tidsmæssige behov for et dagtilbud og tilbyde barnet en deltids- eller en fuldtidsplads i overensstemmelse hermed. Der skal foretages en konkret og individuel vurdering af den enkelte families behov, og kommunalbestyrelsen kan derfor ikke beslutte generelt at tilbyde f.eks. børn af forældre på overførselsindkomst en deltidsplads, idet det enkelte barn kan have et pædagogisk eller socialt behov for en fuldtidsplads.

Efter dagtilbudslovens § 27, stk. 1, 2. pkt., skal forældre have mulighed for at tilkendegive ønsker om optagelse i konkrete dagtilbud, og kommunen skal så vidt muligt tage hensyn hertil ved anvisning af en konkret plads.

Muligheden for at tilkendegive ønske om optagelse i konkrete dagtilbud gælder ligeledes dagtilbud i en anden

kommune end opholdskommunen. Optagelse og opskrivning sker efter den pågældende kommunes retningslinjer for dette.

Ved kommunens anvisning af den konkrete plads vil der være hensyn, som bør veje tungere end andre, f.eks. hvis forældrene har ønsket plads i en røgfri dagpleje eller en dagpleje uden dyr under henvisning til, at deres barn har udviklet allergi eller astma. Ligeledes kan der f.eks. lægges vægt på den geografiske placering af familiens bopæl og arbejdspladser set i forhold til de dagtilbud, der kan tilbydes plads i, således at der så vidt muligt tages hensyn til familiernes mulighed for at kunne skabe sammenhæng i hverdagen.

Kommunalbestyrelsen kan i retningslinjerne for optagelse tage stilling til, hvorledes disse situationer håndteres i kommunen, herunder kan der indgå retningslinjer for forældre, der i sådanne tilfælde afviser et tilbud. Kommunalbestyrelsen opfylder i disse tilfælde pasningsgarantien, selvom forældrene afviser pladsen.

Selvejende og udliciterede daginstitutioner og privat dagpleje med optagelseskompetence fastsætter og offentliggør selv retningslinjer for optagelse af børn i tilbuddet, jf. dagtilbudslovens § 27, stk. 2, ligesom privatinstitutioner selv fastsætter og offentliggør retningslinjer for optagelse af børn i institutionen, jf. dagtilbudslovens § 27, stk. 3. Retningslinjerne skal fastsættes indenfor og i tråd med kommunalbestyrelsens retningslinjer, jf. dagtilbudslovens § 27, stk. 1, ligesom retningslinjerne for optagelse ikke må være i strid med almindelige retsgrundsætninger, herunder lighedsgrundsætningen og forbuddet mod at diskriminere på grund af race, køn, religion og lignende.

3.2.3.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Forældre er forskellige og har forskellige ønsker til deres barns dagtilbud. Nogle forældre lægger vægt på en særlig pædagogik, mens andre lægger vægt på frokostordningen, de fysiske rammer, den geografiske afstand til hjemmet, atmosfæren eller kendskabet til dagtilbuddet, fordi et søskendebarn tidligere har haft plads i tilbuddet eller lignende.

Aftalepartierne ønsker, at det skal være nemmere for forældre at ønske og få den dagtilbudsplads, de mener, passer bedst til barnet og familien. Derfor foreslås det, at forældre skal have ret til at tilkendegive ønsker om

optagelse blandt alle dagtilbud i kommunen, herunder ønske plads i konkrete dagplejehjem og enheder i daginstitutioner uanset, om der på ansøgningstidspunktet er ledige pladser i de pågældende tilbud. Herudover foreslås det, at forældre skal have mulighed for at blive stående på venteliste til ét dagtilbud efter eget ønske, uanset om forældrene har taget imod en plads i et andet dagtilbud i medfør af pasningsgarantien.

Det er ministeriets vurdering, at forslagene bidrager til, at familier i højere grad kan få en plads, der passer til familiens behov. Dette skal blandt andet ses i lyset af, at forældre i nogle kommuner i dag primært kan ønske plads blandt de dagtilbud, hvor der er ledige pladser. Herudover mister forældrene i dag i nogle kommuner deres plads på ventelisten til et konkret dagtilbud, hvis de vælger at takke ja til en plads i et andet dagtilbud i medfør af pasningsgarantien.

3.2.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at det lovfæstes, at forældre skal have mulighed for at tilkendegive ønske om optagelse blandt alle dagtilbud i opholdskommunen og komme på venteliste til mindst én plads i dagtilbud i opholdskommunen.

Dermed sikres, at forældres mulighed for at ønske en plads ikke begrænses til de dagtilbud i kommunen, hvor der er ledige pladser.

Det foreslås endvidere at give forældre mulighed for at tilkendegive ønske om optagelse blandt alle dagplejehjem og konkrete enheder i en daginstitution i opholdskommunen samt mulighed for at komme på venteliste til mindst et konkret dagplejehjem eller en konkret enhed. Dermed får forældre som noget nyt mulighed for at tilkendegive ønske om optagelse og komme på venteliste til et specifikt dagplejehjem eller en konkret enhed i en daginstitution, hvor f.eks. en ældre søskende har haft plads, eller hvor enheden har en særlig profil, ligger tæt på familiens hjem eller lignende.

Det foreslås videre, at forældrene på tilsvarende vis skal have mulighed for at tilkendegive ønske om optagelse blandt alle dagplejehjem, daginstitutioner og enheder i daginstitutioner i en anden kommune og komme på venteliste til mindst et af disse tilbud, såfremt den anden kommune ikke har lukket for ventelisten til dagtilbuddet efter de regler, som er fastsat i medfør af dagtilbudslovens § 28 samt §§ 6-9 i bekendtgørelse nr. 551 af 11. maj 2017 om dagtilbud.

Forslaget berører ikke virksomhedsinstitutioner, som har indgået aftale med kommunalbestyrelsen om at forbeholde pladserne i institutionen for børn af medarbejdere fra en eller flere virksomheder. Det vil, som efter gældende regler, alene være medarbejderne i den eller de pågældende virksomheder, der kan tilkendegive ønsker om optagelse i disse institutioner, jf. dagtilbudslovens jf. § 27, stk. 2, 2. pkt..

Det foreslås videre, at forældre skal have mulighed for at blive stående på ventelisten til det dagplejehjem eller den daginstitution eller enhed, de foretrækker, uanset om forældrene har fået en plads i et andet dagtilbud til deres barn i medfør af pasningsgarantien. Forslaget indebærer, at forældrene skal have mulighed for at overflytte deres barn til f.eks. en anden dagplejer, daginstitution eller enhed i en daginstitution, når der bliver en ledig plads, selvom barnet allerede har fået en plads i en anden dagpleje, daginstitution eller enhed. Forslaget omfatter både forældre, som har ansøgt om plads og er kommet på venteliste i opholdskommunen og i anden kommune.

Det foreslås, at forældrenes mulighed for at tilkendegive ønsker om at stå på venteliste skal administreres i sammenhæng med kommunens øvrige retningslinjer for optagelse, hvor retningslinjerne f.eks. kan være et søskendehensyn, hensynet til sammensætning af børnegruppen i det konkrete dagtilbud som helhed i forhold til køn, alder, herkomst m.v. Dette indebærer, at forældrenes mulighed for at få en konkret plads ikke går forud for kommunens øvrige retningslinjer for optagelse, men skal ses i sammenhæng med disse.

3.2.4. Bedre vilkår for private leverandører

3.2.4.1. Løbende godkendelse af privatinstitutioner

3.2.4.1.1. Gældende ret

Kommunalbestyrelsen i institutionskommunen, det vil sige den kommune, hvor institutionen er beliggende, skal, jf. dagtilbudslovens § 20, stk. 1, godkende privatinstitutionen. Institutionskommunen godkender privatinstitutionen, hvis privatinstitutionen opfylder dagtilbudslovens krav til daginstitutioner og de godkendelseskriterier, som kommunalbestyrelsen har fastsat med udgangspunkt i de generelle krav til kommunens egne institutioner. Hvis samme private leverandør således opretter flere privatinstitutioner, skal hver institution godkendes for sig. Kommunalbestyrelsen skal stille samme krav til privatinstitutioner, som den stiller til egne institutioner.

3.2.4.1.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Private aktører har i dag forskellige muligheder for at etablere og drive dagtilbud. Nogle etablerer sig som privatinstitutioner, som efter nærmere kriterier er berettiget til et tilskud pr. barn, som optages i privatinstitutionen.

En undersøgelse af vilkår og rammebetingelser for blandt andet privatinstitutioner fra 2011 viste, at nogle kommuner kun behandler ansøgninger om godkendelse af privatinstitutioner en eller få gange om året, hvilket kan være en barriere for etablering af privatinstitutioner.

Med aftalen ønsker aftalepartierne, at det tydeliggøres i dagtilbudsloven, at kommunens sagsbehandling i relation til ansøgninger om godkendelse af privatinstitutioner skal ske løbende.

Efter ministeriets vurdering er aftalepartiernes ønske i overensstemmelse med de intentioner, som lå bag lov nr. 400 af 1. juni 2005 om private leverandører af dagtilbud – pengene følger barnet, som gjorde det muligt at etablere privatinstitutioner. Det er således ministeriets opfattelse, at det har været forudsat, men ikke ekspliciteret direkte i loven eller forarbejderne hertil, at ansøgninger fra kommende privatinstitutioner skal behandles løbende af kommunen.

3.2.4.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at præcisere i dagtilbudsloven, at kommunens behandling af ansøgninger om godkendelse af privatinstitutioner skal ske i umiddelbar forlængelse af ansøgningen. Dermed sikres, at private leverandører som udgangspunkt ikke skal vente et halvt eller helt år på at få behandlet deres ansøgning i kommunen. Formålet med forslaget er at sikre, at sagsgange ikke medfører unødige og uhensigtsmæssige barrierer for etablering af privatinstitutioner.

Forslaget skal endvidere ses i lyset af, at det følger af offentligtretlige retsgrundsætninger, at myndigheder skal træffe afgørelse i sager inden for rimelig tid, ligesom det generelt er god forvaltningsskik, at ansøgninger behandles hurtigst muligt. Sagsbehandlingen i den konkrete situation afhænger dog af sagens kompleksitet m.v.

3.2.4.2. Ændrede godkendelseskriterier

3.2.4.2.1. Gældende ret

Efter dagtilbudslovens § 20, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen fastsætte og offentliggøre godkendelseskriterier for privatinstitutioner. Godkendelseskriterierne skal fastsættes med udgangspunkt i de generelle krav til kommunens egne institutioner. Kommunalbestyrelsen må ikke fastsætte kriterier, der er mere restriktive eller mere lempelige, end de krav kommunalbestyrelsen stiller til egne institutioner.

Kravene skal være saglige, konkrete og velunderbyggede og kan eksempelvis vedrøre normering, fysiske rammer, krav til den uddannelsesmæssige baggrund for det udførende personale og krav om, at privatinstitutionen skal modtage studerende/stille praktikpladser til rådighed m.v. Kommunalbestyrelsen skal offentliggøre kravene til godkendelse, f.eks. på kommunens hjemmeside. Disse krav kan eventuelt indgå i de samlede mål og rammer for dagtilbud.

Det følger af de gældende regler, at privatinstitutioner skal leve op til de godkendelseskriterier, som de er godkendt efter. Det vil sige, at hvis kommunen efterfølgende ændrer i kriterierne, f.eks. ved at indføre et krav om en bestemt normering eller lignende, så vil de ikke gælde for privatinstitutioner, som er godkendt forud for ændringen af godkendelseskriterierne.

3.2.4.2.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre godkendelseskriterier for privatinstitutioner. Som det fremgår af beskrivelsen af gældende ret, jf. afsnit 3.2.4.2.2, skal godkendelseskriterierne afspejle kravene til kommunens egne daginstitutioner, og kriterierne må hverken være mere lempelige eller mere restriktive.

Hensigten med reglerne er, at der i den enkelte kommune stilles samme krav til alle de daginstitutioner, som er beliggende i kommunen.

Som reglerne er i dag, skal privatinstitutioner leve op til de godkendelseskriterier, som var gældende på tidspunktet for institutionens godkendelse. Dette betyder, at der er privatinstitutioner, som ikke er omfattet af de krav, som kommunen stiller til egne daginstitutioner, såfremt kommunen har ændret godkendelseskriterierne, efter at privatinstitutionen er godkendt. Dette kan f.eks. være ændrede krav til normering, uddannelsesmæssig

baggrund hos det udførende personale i de kommunale daginstitutioner m.v. Herudover kan det have som konsekvens, at der i den enkelte kommune er privatinstitutioner, som skal leve op til flere forskellige godkendelseskriterier, fordi kommunen over årene har foretaget en eller flere ændringer i godkendelseskriterierne.

Aftalepartierne er enige om, at det ikke er hensigtsmæssigt, at privatinstitutioner ikke skal leve op til de krav, som kommunen til en hver tid stiller til øvrige daginstitutioner i kommunen. Aftalepartierne er dog samtidig enige om, at kommunens beslutninger om at ændre kravene til egne daginstitutioner ikke skal finde anvendelse for allerede godkendte privatinstitutioner.

Det er ministeriets vurdering, at den ønskede ændring af reglerne om godkendelseskriterier for privatinstitutioner vil medvirke til at sikre, at der ikke sker en uhensigtsmæssig fastfrysning af krav til privatinstitutioner.

Driftstilskuddet pr. barn til privatinstitutioner beregnes på baggrund af kommunens gennemsnitlige udgifter til aldersvarende dagtilbud og afspejler dermed det til en hver tid fastsatte serviceniveau i den enkelte kommune. En ændring af reglerne vil betyde, at der vil være en højere grad af symmetri mellem kommunens krav og det driftstilskud pr. barn, som ydes til privatinstitutionerne.

3.2.4.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at privatinstitutioner altid skal leve op til de godkendelseskriterier, som er gældende i den enkelte kommune. Dermed sikres, at de krav, kommunen stiller til privatinstitutioner, altid afspejler de krav, som kommunen til en hver tid stiller til egne daginstitutioner.

Forslaget indebærer, at der ikke sker en fastfrysning af kravene til privatinstitutioner, hvis kommunalbestyrelsen som led i fastsættelsen af serviceniveauet ønsker at ændre kravene til de kommunale daginstitutioner. Det kan f.eks. ske, hvis kommunen ønsker at ændre normeringen i de kommunale daginstitutioner, stille nye eller ændrede krav til den uddannelsesmæssige baggrund hos det udførende personale eller lignende. Forslaget medfører samtidig, at ingen privatinstitutioner skal efterleve krav, som er mere restriktive eller mere lempelige end de krav, kommunen stiller til egne daginstitutioner.

Det foreslås, at privatinstitutioner skal leve op til de gældende kriterier senest seks måneder efter, kommunen har offentliggjort nye godkendelseskriterier. Dette indebærer, at privatinstitutionen har seks måneder til at tilpasse deres drift m.v., hvorefter de skal efterleve kommunens gældende godkendelseskriterier.

Det foreslås, at det nye krav alene finder anvendelse for privatinstitutioner, som godkendes efter lovens ikrafttræden.

3.2.4.3. Justering af driftstilskud

3.2.4.3.1. Gældende ret

Kommunalbestyrelsen skal, jf. dagtilbudslovens § 36, yde et driftstilskud pr. barn, der er optaget i en privatinstitution.

Størrelsen af driftstilskuddet skal svare til de gennemsnitlige budgetterede nettodriftsudgifter pr. barn eksklusive udgifter til støtte, jf. dagtilbudslovens § 4, stk. 2, i et alderssvarende dagtilbud efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4, § 21, stk. 2 og 3, og §§ 31-34, jf. dog §§ 43 og 44. Dette betyder, at såfremt der er både dagpleje og daginstitutioner til aldersgruppen, skal kommunens driftstilskud til privatinstitutioner beregnes som et gennemsnit af kommunens nettodriftsudgifter til dagplejen og daginstitutioner. Tilskuddet skal vægtes efter antal pladser i de forskellige dagtilbudstyper i kommunen.

De kommunale budgetter og dermed private leverandørers tilskud fastsættes for et budgetår ad gangen.

3.2.4.3.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Som det fremgår af beskrivelsen af gældende ret, jf. afsnit 3.2.4.3.1, beregnes driftstilskuddet pr. barn til privatinstitutioner på baggrund af kommunens udgifter til alderssvarende dagtilbud.

Dermed tages der højde for den kommunale variation i sammensætning af dagtilbudstyper og kommunernes mulighed for at styre udgiftsniveauet på dagtilbudsområdet. Dette betyder, at såfremt kommunens udgifter til

daglejen er lavere end udgifterne til alderssvarende daginstitutioner, medfører det ikke merudgifter for kommunen, at forældre vælger en privatinstitution.

Driftstilskuddet beregnes således på baggrund af objektive kriterier. Kommunerne kan dog i beregningsgrundlaget tage højde for privatinstitutionens åbningstid, således at kommunen kan nedsætte tilskuddet til privatinstitutioner med deltidspladser og begrænset åbningstid. Der er dog ikke hjemmel til, at kommunerne kan give et højere driftstilskud til privatinstitutioner, hvis driftstilskuddet f.eks. er markant lavere end det kommunale tilskud til øvrige alderssvarende daginstitutioner, privatinstitutionen har udvidet åbningstid eller lignende.

Aftalepartierne ønsker på denne baggrund at give kommunerne mulighed for at give et højere driftstilskud til privatinstitutioner, hvis driftstilskuddet er lavere end tilskuddet til øvrige alderssvarende daginstitutioner.

Det er Børne- og Socialministeriet vurdering, at mere fleksible regler for beregning af driftstilskud i nogle kommuner kan fjerne en potentiel barriere for drift af privatinstitutioner. Herudover vurderer ministeriet, at det i relation til reglerne om statsstøtte er vigtigt, at det tydeliggøres i dagtilbudsloven, at driftstilskuddet højst kan svare til det tilskud, som øvrige alderssvarende daginstitutioner i kommunen får, samt at et eventuelt højere driftstilskud skal ydes til alle privatinstitutioner.

3.2.4.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at give kommunerne mere fleksibilitet til at fastsætte niveauet for driftstilskud til privatinstitutioner. Det foreslås således, at kommunen kan beslutte at yde et driftstilskud til privatinstitutioner, der alene baseres på udgifterne til en plads i en alderssvarende daginstitution, såfremt kommunens udgifter til alderssvarende daginstitutioner er højere end udgiften til dagpleje. Dermed får kommunen, i de tilfælde, hvor udgifterne til dagplejen er lavere end til daginstitutioner, mulighed for at yde et driftstilskud til privatinstitutioner, som er på niveau med øvrige alderssvarende daginstitutioner i kommunen.

Såfremt kommunalbestyrelsen vælger, at der skal ydes driftstilskud til privatinstitutioner, som svarer til nettodriftsudgifterne i alderssvarende daginstitutioner, skal det ud fra et lighedshensyn gælde alle driftstilskud til

alderssvarende privatinstitutioner. Dette omfatter også privatinstitutioner, som er beliggende i en anden kommune end opholdskommunen.

3.2.4.4. Justering af bygningstilskud

3.2.4.4.1. Gældende ret

Kommunalbestyrelsen skal, jf. dagtilbudslovens § 37, yde et bygningstilskud pr. barn, der er optaget i en privatinstitution. Bygningstilskuddet skal svare til de gennemsnitlige ejendomsrelaterede udgifter pr. barn i samme aldersgruppe i selvejende og udliciterede daginstitutioner i kommunen.

Efter dagtilbudslovens § 44, har børne- og socialministeren bemyndigelse til at fastsætte regler for om tilskud og egenbetaling efter dagtilbudslovens kapitel 5, herunder bygningstilskud til privatinstitutioner.

De nærmere regler for bygningstilskuddet er fastsat i bekendtgørelse nr. 551 af 11. maj 2017 om dagtilbud.

Bygningstilskuddet skal, jf. bekendtgørelsens § 16, stk. 1, som hovedregel udgøre et beløb pr. barn svarende til kommunens ejendomsrelaterede udgifter i selvejende og udliciterede daginstitutioner for aldersgruppen delt med det samlede antal børn i aldersgruppen i selvejende og udliciterede daginstitutioner i kommunen, hvor kommunen yder tilskud til ejendomsrelaterede udgifter.

Der er ligeledes fastsat en tilbagefaldsregel for beregning af bygningstilskud til privatinstitutioner, jf.

bekendtgørelsens § 16, stk. 3, som skal anvendes, når der i kommunen ikke er selvejende eller udliciterede daginstitutioner til aldersgruppen, som modtager tilskud til de ejendomsrelaterede udgifter. Bygningstilskuddet skal i disse tilfælde for de 0-2-årige udgøre et beløb svarende til 4,1 pct. af kommunens gennemsnitlige budgetterede bruttodriftsudgift, jf. dagtilbudslovens §§ 32, 33 og 34, pr. barn i et alderssvarende dagtilbud efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4, og § 21, stk. 2 og 3, og for børn i aldersgruppen 3 år og indtil skolestart et beløb svarende til 3,2 pct. af kommunens gennemsnitlige budgetterede bruttodriftsudgift, jf. dagtilbudslovens §§ 32, 33 og 34, pr. barn i et alderssvarende dagtilbud efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4, og § 21, stk. 2 og 3.

3.2.4.4.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Reglerne om beregning af bygningstilskud er fastsat, så det sikres, at etablering af privatinstitutioner ikke påfører kommunen yderligere ejendomsrelaterede udgifter, end de gennemsnitligt har til selvejende og udliciterede daginstitutioner.

I den omtalte undersøgelse af vilkår og rammebetingelser for blandt andet privatinstitutioner fra 2011, jf. afsnit 3.2.4.1.2, vurderes det, at bygningstilskuddet i en overvægt af de undersøgte privatinstitutioner ikke har et tilstrækkeligt niveau til at dække de faktiske ejendomsrelaterede udgifter. Reglerne om bygningstilskuddet angives dermed som en barriere for etablering og drift af privatinstitutioner.

Partierne bag aftalen er enige om, at der er behov for mere fleksible regler for beregning af bygningstilskud til privatinstitutioner, som dog samtidig opretholder kommunens mulighed for at styre udgiftsniveauet.

På baggrund af aftalepartiernes ønsker finder Børne- og Socialministeriet det væsentligt at bemærke, at kommunerne ved en eventuel beslutning om at yde et højere bygningstilskud skal iagttage reglerne om statsstøtte.

3.2.4.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at give kommunerne mulighed for at yde et højere bygningstilskud til privatinstitutioner end det tilskud, som dagtilbudsloven i dag giver mulighed for.

I medfør af § 44 i dagtilbudsloven vil der blive fastsat regler på bekendtgørelsesniveau, hvorefter kommunen som udgangspunkt skal yde et tilskud, som mindst udgør et beløb pr. barn svarende til kommunens ejendomsrelaterede udgifter i selvejende og udliciterede daginstitutioner for aldersgruppen delt med det samlede antal børn i aldersgruppen i selvejende og udliciterede daginstitutioner i kommunen, hvor kommunen yder tilskud til ejendomsrelaterede udgifter.

Hvis en kommune beslutter at yde et højere bygningstilskud, skal kommunen iagttage reglerne om statsstøtte. Det højere bygningstilskud kan i den forbindelse gives, hvis kommunen vurderer, at bygningstilskuddet til privatinstitutioner ikke svarer til de reelle ejendomsrelaterede udgifter i de selvejende og udliciterede

daginstitutioner. Herudover skal kommunen ud fra et lighedshensyn yde bygningstilskud på samme niveau til alle privatinstitutioner – herunder også privatinstitutioner, som er beliggende i andre kommuner.

Det vil uændret gælde, at såfremt tilbagefaldsreglen anvendes og betingelserne herfor er til stede, skal kommunen yde et bygningstilskud, som for de 0-2-årige udgør et beløb svarende til 4,1 pct. af kommunens gennemsnitlige budgetterede bruttodriftsudgift, jf. dagtilbudslovens §§ 32, 33 og 34, pr. barn i et alderssvarende dagtilbud efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4, og § 21, stk. 2 og 3. For børn i aldersgruppen 3 år og indtil skolestart skal kommunen yde et bygningstilskud, som udgør et beløb svarende til 3,2 pct. af kommunens gennemsnitlige budgetterede bruttodriftsudgift, jf. dagtilbudslovens §§ 32, 33 og 34, pr. barn i et alderssvarende dagtilbud efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4, og § 21, stk. 2 og 3.

3.2.5. Kombinationstilbud til familier med skæve arbejdstider

3.2.5.1. Gældende ret

Efter dagtilbudslovens § 80, stk. 4, kan kommunalbestyrelsen give forældre mulighed for at kombinere en plads i et dagtilbud efter dagtilbudslovens §§ 19 og 21 med et økonomisk tilskud til privat pasning. Formålet med kombinationstilbuddet er at tilgodese forældres behov for fleksibilitet i forhold til at skabe en bedre sammenhæng mellem familie- og arbejdsliv i tilfælde, hvor forældrene f.eks. har skiftende arbejdstider, der ikke alene kan dækkes af dagtilbuddenes normale åbningstid. Der kan ligeledes være forældre, der ikke ønsker at gøre brug af natpasning i et andet dagtilbud end det, barnet kender i forvejen, selvom de har et reelt pasningsbehov i nattetimerne.

Kombinationstilbuddet i form af en deltidsplass i et dagtilbud og tilskud til privat pasning giver mulighed for, at barnet kan forblive i sine vante og trygge rammer i hjemmet og kan blive passet af en for barnet kendt person, når forældrene arbejder f.eks. om aftenen eller natten. Samtidig kan barnet være i et dagtilbud de dage, hvor forældrene arbejder i dagtimerne. Dermed kan barnet få tilknytning til et dagtilbud og en kontakt til andre børn i de timer, hvor barnet er i dagtilbud.

Kombinationstilbuddet tildeles ud fra en konkret vurdering af forældrenes behov for pasning, eksempelvis personer med både dag- og nattevagter, der kan have behov for et dagtilbud i dagtimerne og et tilskud til privat

pasning i nattetimerne. Muligheden er dermed f.eks. relevant for familier, hvor eksempelvis begge forældre arbejder aften eller nat og derfor kan have vanskeligt ved at få dækket behovet for pasning af barnet ved en plads i dagtilbud. Det samme er tilfældet for enlige forsørgere med skiftende arbejdstider. Kombinationstilbuddet skal dermed tildeles på baggrund af en konkret vurdering af, om forældrene har et pasningsbehov, der kan dækkes af et kombinationstilbud.

Kombinationstilbuddet må samlet set ikke overstige, hvad der tidsmæssigt svarer til en fuldtidsplads i et dagtilbud i kommunen.

3.2.5.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

En undersøgelse fra 2017 af dagtilbuddenes åbningstider viste, at 12 ud af 95 kommuner på undersøgelsestidspunktet gav mulighed for kombinationstilbud, men at der i de 12 kommuner ikke var forældre, som benyttede ordningen.

Aftalepartierne ønsker, at familier, hvor forældrene har skæve arbejdstider, skal have mere fleksible rammer i forhold til at planlægge deres børns pasning. På denne baggrund foreslås det udvide den nuværende ordning, så flere familier med skæve arbejdstider får mulighed for at anvende kombinationstilbuddet og som led heri få tilskud til at betale en fleksibel passer for at passe barnet uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstider.

Aftalepartierne er samtidig optaget af, at den fleksible pasning, som er en del af kombinationstilbuddet, reelt anvendes til at passe barnet. Derfor er det væsentligt, at kommunerne som led i godkendelsen af pasningsaftalen fortsat skal godkende de økonomiske forhold samt føre tilsyn med ordningen for blandt andet at sikre, at der ikke er tale om proforma-aftaler.

Der vil to år efter lovens ikrafttræden blive gennemført en evaluering, der skal dokumentere anvendelsen af ordningen. Evalueringen kan danne baggrund for en politisk drøftelse af, om der er behov for en eventuel justering af ordningen.

Det er Børne- og Socialministeriets vurdering, at aftalepartnernes ønske om, at alle kommuner skal tilbyde kombinationstilbuddet til forældre med skæve arbejdstider, vil medføre, at flere forældre med skæve arbejdstider får adgang til flere pasningsmuligheder. Det kan f.eks. være en enlig forsørger, som har aften- og weekendvagter eller et samlevende forældrepar, hvor den ene forælder er sygeplejerske og den anden politibetjent med både aften-, nat- og weekendarbejde.

3.2.5.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde enlige forældre og forældrepar, hvor begge har et dokumenteret arbejdsbetinget behov for pasning uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstid, et kombinationstilbud.

Kombinationstilbuddet indebærer, at barnet kan få en deltidsplads i et dagtilbud samtidig med, at forældrene modtager et tilskud fra kommunen til fleksibel pasning. Herved får barnet glæde af at gå i et dagtilbud, hvor der via trygge og pædagogiske læringsmiljøer arbejdes med barnets trivsel og læring samtidig med, at forældrene via den fleksible pasning får mulighed for at få passet barnet på de tidspunkter, hvor dagtilbuddet har lukket.

Med forslaget indføres begrebet 'fleksibel pasning', som et nyt begreb i dagtilbudsloven, hvor begrebet alene knytter sig til kombinationstilbuddet. Det foreslås, at reglerne for den fleksible pasning, der udgør en del af kombinationstilbuddet, med enkelte undtagelser følger reglerne for tilskud til privat pasning efter dagtilbudslovens §§ 80-85.

Med »dagtilbuddenes almindelige åbningstid« menes det tidsrum, hvor hovedparten af dagtilbuddene i den enkelte kommune almindeligvis holder åbent. Det betyder, at hvis der i den enkelte kommune er en eller flere institutioner med udvidet åbningstid, vil åbningstiden i disse dagtilbud ikke kunne anses som »dagtilbuddenes almindelige åbningstid« i relation til kombinationstilbuddet.

Det foreslås videre, at kommunalbestyrelsen som en betingelse for udbetaling af tilskud til den fleksible pasning skal godkende den pasningsaftale, som indgås mellem forældrene og den fleksible passer. Dette omfatter blandt andet de økonomiske forhold, hvor kommunen skal sikre, at der ikke er tale om proforma-aftaler.

Det foreslås endvidere, at den fleksible pasning skal være omfattet af de indholdskrav, som knytter sig til privat pasning, jf. den foreslåede § 81 a, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 36. Indholdskravene medfører, at hovedsproget skal være dansk i den fleksible pasning, medmindre kommunalbestyrelsen i helt særlige tilfælde har besluttet, at hovedsproget kan være et andet sprog end dansk, hvis det vurderes ikke at have integrationsmæssige konsekvenser. Den fleksible passer skal således kunne dokumentere, at vedkommende har tilstrækkelige danskundskaber til at kunne understøtte barnets dansksproglige udvikling. Det forudsættes i den forbindelse, at der indsendes dokumentation for, at den fleksible passer f.eks. har gennemført 9.-klasseprøven i dansk med mindst karakteren 2, har bestået Prøve i Dansk 2, eller et tilsvarende niveau. Herudover indebærer forslaget, at den fleksible pasning skal tilrettelægges, så barnet sikres medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati samt samhørighed med det danske samfund.

Det foreslås, at den fleksible pasning ikke er omfattet af kravet om, at der skal arbejdes med læring. Dette skal ses i lyset af, at en betydelig del af den fleksible pasning forventeligt vil finde sted om aftenen eller natten, hvor barnet sover, og at barnet også er i et dagtilbud, hvor der arbejdes med trygge og pædagogiske læringsmiljøer.

Det foreslås, at kommunen skal føre tilsyn med den fleksible pasning. Da den fleksible pasning foreslås ikke at være omfattet af kravet om læring, foreslås det, at kommunen ikke skal føre tilsyn med den fleksible pasning i samme omfang, som gælder for privat pasning efter dagtilbudslovens §§ 80-85. Tilsynet skal dog omfatte øvrige relevante forhold, herunder om hovedsproget i den fleksible pasning er dansk, og om pasningen er tilrettelagt, så børnene sikres medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati og som led heri bidrager til at udvikle børns samhørighed med og integration i det danske samfund.

Herudover foreslås det, at kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge kombinationstilbuddet ud fra den enkelte families dokumenterede behov. Det vil således være kommunalbestyrelsen, som fastlægger det konkrete timemæssige omfang af deltidspladsen i dagtilbuddet og den fleksible pasning. Det foreslås, at kombinationstilbuddet ikke kan overstige, hvad der tidsmæssigt svarer til en fuldtidsplads i et dagtilbud i kommunen.

Det foreslås samtidig, at den fleksible pasningsdel skal have et omfang på mindst 10 timer om ugen i gennemsnit. Det foreslås, at der ikke er noget loft over, hvor stor en del af kombinationstilbuddet, der kan udgøres af den fleksible pasning. Der er således ikke noget krav om, at pladsen i dagtilbuddet i forhold til tid skal udgøre den primære del af kombinationstilbuddet.

Med henblik på at sikre en høj grad af fleksibilitet i ordningen foreslås i forlængelse heraf, at omfanget af både deltidspladsen i dagtilbuddet samt den fleksible pasning skal opgøres som et gennemsnit over en periode på mindst fire uger. Forslaget sikrer, at familier med skiftende arbejdstider og et dokumenteret arbejdsbetinget behov for pasning uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstider, også kan gøre brug af kombinationstilbuddet.

Det foreslås, at forældre skal have mulighed for at få et kombinationstilbud, hvis de begge har en beskæftigelsessituation, som betyder, at familien har et dokumenteret arbejdsbetinget behov for pasning uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstid. Hvis der er tale om en enlig forsørger, skal den pågældende forælder have mulighed for at få et kombinationstilbud, hvis forælderen har et dokumenteret arbejdsbetinget behov for pasning uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstid.

Dokumentationen kan f.eks. bestå af arbejdsgivererklæringer, vagtplaner eller lignende.

Det foreslås, at forældre til tosprogede børn, der er optaget i et sprogstimuleringsstilbud i form af et dagtilbud 30 timer om ugen, jf. dagtilbudslovens § 11, stk. 8, ikke er omfattet af forslaget, idet sprogstimuleringsstilbuddet på 30 timer om ugen har et særligt formål.

Det foreslås, at de nye regler om kombinationstilbud alene finder anvendelse for aftaler om kombinationstilbud, som tilbydes forældrene efter lovens ikrafttræden.

3.2.6. Mere fleksibilitet i ordningen vedrørende tilskud til pasning af egne børn

3.2.6.1. Gældende ret

Kommunalbestyrelsen kan, jf. dagtilbudslovens § 86, beslutte at give forældre med børn i alderen 24 uger og indtil skolestart mulighed for at vælge et økonomisk tilskud til pasning af egne børn i stedet for en plads i et

dagtilbud.

Tilskuddet kan, jf. dagtilbudslovens § 89, stk. 2, højst udgøre 85 pct. af den billigste nettodriftsudgift i et dagtilbud til samme aldersgruppe i kommunen. Tilskud til pasning af egne børn kan, jf. dagtilbudslovens § 88, stk. 3, gives for en periode på minimum 8 uger og maksimalt et år. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte en længere minimumsperiode og en kortere maksimumsperiode. Der kan, jf. dagtilbudslovens § 88, stk. 1, maksimalt udbetales tre tilskud til samme husstand.

Kommunalbestyrelsen kan alene give ét tilskud pr. barn og kun i et tidsrum, der holder sig inden for de fastsatte minimums- og maksimumsgrænser. Tilskuddet tildeles det enkelte barn for en sammenhængende periode, der holder sig inden for de fastsatte tidsgrænser. Der kan således ikke tildeles flere tilskud til det samme barn. Dette gælder ligeledes i tilfælde, hvor de enkelte tilskudsperioder tilsammen udgør den maksimale periode på et år. Forældre kan modtage tilskud til pasning af tre forskellige børn enten samtidigt eller i en forskudt periode, så længe der for det enkelte barn er tale om et tilskud i én samlet periode på maksimalt et år. Tilskuddet beskattes som A-indkomst for tilskudsmodtageren. Der indeholdes dog ikke arbejdsmarkedsbidrag, da der ikke er tale om en arbejdsindtægt. Det samlede tilskud pr. husstand kan, jf. dagtilbudslovens § 88, stk. 2, ikke overstige dagpengemaksimum. Der er i dagtilbudsloven fastsat fire betingelser, jf. dagtilbudslovens § 87, stk. 1, nr. 1-4, som forældre skal leve op til for at kunne modtage tilskud til pasning af egne børn.

Den forælder, der ansøger om tilskuddet skal kunne dokumentere tilstrækkelige dansk kundskaber, så forælderen kan udvikle barnets dansksproglige kompetencer. Forælderen kan videre ikke modtage tilskuddet samtidig med, at han eller hun modtager offentlig overførselsindkomst (f.eks. barselsdagpenge, kontanthjælp, førtidspension og SU) eller har en arbejdsindtægt. Tilskud til pasning af egne børn er dermed et alternativ til at være til rådighed og have tilknytning til arbejdsmarkedet, og det er således ikke hensigten, at tilskuddet skal være et supplerende forsørgelsesgrundlag til en offentlig overførselsindkomst eller en arbejdsindtægt. Det er videre en betingelse, at ansøgeren ikke er omfattet af § 13, stk. 10, og § 13 f, stk. 1-4, jf. § 26, stk. 4-10, i lov om aktiv socialpolitik. Dette betyder, at personer, hvis ægtefælle modtager integrationsydelse, uddannelseshjælp eller kontanthjælp, og som enten frivilligt er blevet hjemmegående og derfor ikke får hjælp efter aktivloven, eller som har mistet retten til hjælp på grund af 225-timers reglen, ikke kan modtage tilskud til pasning af egne børn efter dagtilbudsloven.

Endelig er det et krav, at ansøgeren skal have opholdt sig her i landet i mindst 7 ud af de seneste 8 år. Kravet om ophold gælder dog ikke for personer, der er berettiget til ydelsen efter EU-retten, det vil blandt andet sige personer, som er berettigede til tilskuddet i medfør af EU-forordning nr. 492/2011 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Unionen.

3.2.6.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Tilskud til pasning af egne børn giver mulighed for, at forældre i en periode kan modtage et tilskud fra kommunen til at passe barnet i hjemmet i stedet for at få en plads i et dagtilbud. Der knytter sig forskellige regler til tilskuddet, som gør, at ordningen kan opleves som ufleksibel. Dette skyldes blandt andet, tilskuddet skal gives for en sammenhængende periode, så forældrene ikke kan få tilskud til det samme barn i to omgange, ligesom det ikke er muligt at dele tilskudsperioden for det enkelte barn mellem forældrene.

Som led i beslutningsforslag B 34 om iværksættelse af en systematisk indsats mod grænsehindre inden for rigsfællesskabets grænser (vedtaget i Folketinget d. 13. maj 2014) blev der igangsat en tværministeriel kortlægning af grænsehindre inden for rigsfællesskabet og det nordiske samarbejde. Her er det blandt andet angivet, at kravet om, at man skal have opholdt sig i landet i mindst 7 ud af de seneste 8 år for at have ret til tilskuddet, kan fungere som en hindring for fri bevægelighed inden for rigsfællesskabet. Dette skyldes, at ophold i Grønland og på Færøerne - modsat en række andre ydelser - ikke tæller med i opgørelsen.

Aftalepartierne er enige om, at der er behov for at sikre mere fleksible rammer i ordningen om tilskud til pasning af egne børn i de kommuner, som giver mulighed for tilskuddet. Herudover ønsker aftalepartierne at fjerne den potentielle grænsehindring og dermed sikre, at personer, der har opholdt sig i Grønland eller på Færøerne i mere end 1 år inden for de seneste 8 år, ikke afskæres muligheden fra at modtage tilskud til pasning af egne børn.

Det er Børne- og Socialministeriets vurdering at en ændring af reglerne om tilskud til pasning af egne børn vil kunne medvirke til at give den enkelte familie mere fleksible rammer i tilrettelæggelsen af familie- og arbejdsliv. Herudover vil det efter ministeriets vurdering være et væsentligt bidrag til arbejdet med at fjerne grænsehindre, hvis ophold i Grønland og på Færøerne fremadrettet sidestilles med ophold i Danmark, når det drejer sig om optjening af ret til tilskuddet.

3.2.6.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at forældre i kommuner, som giver tilskud til pasning af egne børn, får mulighed for at opdele tilskudsperioden i to for det samme barn. Herudover foreslås det, at forældre får mulighed for at dele tilskudsperioden mellem sig. Forslaget ændrer ikke ved, at den samlede periode maksimalt kan udgøre ét år, og at modtageren af tilskuddet skal leve op til de krav, der følger af dagtilbudslovens § 87.

Med henblik på at fjerne en potentiel hindring for den fri bevægelighed inden for rigsfællesskabet foreslås det desuden, at ophold i Grønland og på Færøerne sidestilles med ophold i Danmark i relation til optjening af ret til tilskud til pasning af egne børn. Forslaget indebærer, at personer, der har haft ophold i Grønland eller på Færøerne inden for de sidste 8 år også optjener ret til at modtage tilskud til pasning af eget barn i den periode, hvor de opholder sig i Grønland eller på Færøerne. Der vil med den foreslåede ændring således være et krav, at man skal have opholdt sig i riget i mindst 7 ud af de seneste 8 år for at være berettiget til tilskud til pasning af egne børn. Kravet gælder ikke for EU-/EØS-borgere, som har ret til tilskuddet efter EU-retten.

Forslaget ændrer ikke ved, at tilskud til pasning af egne børn ikke kan medtages til Grønland og Færøerne.

Det foreslås, at de nye regler for tilskud til pasning af egne børn alene finder anvendelse for aftaler om tilskud til pasning af egne børn, som indgås efter lovens ikrafttræden.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Det samlede forslag skønnes at medføre årlige merudgifter for kommunerne på 30,4 mio. kr. i 2018, 26,2 mio. kr. i 2019, 23,6 mio. kr. i 2020 og 23,1 mio. kr. i 2021 og årligt herefter (2017 pl). Forslagets økonomiske konsekvenser for kommunerne er sammensat af følgende:

Forslaget om at forældrene får øget mulighed for at vælge et bestemt dagtilbud skønnes at medføre merudgifter på 15,5 mio. kr. i 2018 til ændring af kommunernes administrative systemer i forbindelse med ansøgning, optag og overflytning til en konkret plads i dagtilbud, samt 8,1 mio. kr. i 2019 og årligt herefter overvejede til administrative merudgifter i forbindelse med samme.

Forslaget om kombinationstilbud til familier med skæve arbejdstider skønnes at medføre merudgifter på 2,5 mio.kr. i 2018 og 5,0 mio. kr. i 2019 og årligt herefter, blandt andet som følge af en stigning i antallet af godkendelser af private passere, samt administrative merudgifter i forbindelse med ændringer i takster og tilskud for den enkelte familie.

Forslaget om ret til deltidsplads for forældre på barsels- eller forældreorlov skønnes at medføre merudgifter på 0,7 mio. kr. i 2018 og 1,4 mio.kr i 2019 og årligt herefter som følge af administration i forbindelse med ændringer fra heltids- til deltidspladser og omvendt.

Forslaget om bedre kvalitet i private pasningsordninger skønnes at medføre merudgifter på 3,5 mio. kr. i 2018 og på 6,9 mio. kr. i 2019 og årligt herefter som følge af øget kommunalt tilsyn.

Forslaget om bedre sammenhæng i kommunens indsats for de 0-6 årige skønnes at medføre merudgifter på 5,1 mio. kr. i 2018 og på 1,7 mio. kr. i 2019 og årligt herefter som følge af administrative merudgifter i forbindelse med ændringer af kommunernes mål og rammer på området, herunder retningslinjer for samarbejdet mellem sundhedspleje og dagtilbud og dagtilbud og skole samt andre relevante aktører.

Forslaget om læringsfokus i skolefritidsordning (SFO) og fritidshjem indtil skolestart skønnes at medføre merudgifter på 3,1 mio. kr. i 2018, 3,1 mio. kr. i 2019 og 0,5 mio. kr. i 2020 til opkvalificering af det pædagogiske personale i fritidshjem og skolefritidsordning (SFO).

De økonomiske konsekvenser af forslaget skal forhandles med kommunerne.

Forslaget berører ikke regionerne og har ikke økonomiske og administrative konsekvenser for regionerne.

Forslaget har ikke økonomiske og administrative konsekvenser for staten.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Forslaget kan have positive konsekvenser for privatinstitutioner i kraft af, at kommunerne med forslaget blandt andet får mulighed for at yde et højere drifts- og bygningstilskud til privatinstitutioner.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den x. xx 2017 til den x. xx 2017 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børne- og Kulturchefforeningen (BKF), Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Daginstitutionernes Lands-Organisation (DLO), Danmarks Evalueringsinstitut (EVA), Danmarks Idrætsforbund (DIF), Danmarks Lærerforening (DLF), Danmarks Privatskoleforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Blindesamfund, Danske Døves Landsforbund, Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM), Dansk Erhverv, Dansk Friskoleforening, Dansk Industri, Dansk Musikskolesammenslutning, Dansk Musikpædagogisk Forening, Dansk Psykolog Forening, Danske A-kasser, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Musik- og Kulturskoleledere, Danske Regioner, Danske Professionshøjskoler, Danske Skoleelever, Datatilsynet, De private sociale tilbud (LOS), Det Centrale Handicapråd, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, DGI, Dokumentations- og Rådgivningscentret for Racediskrimination, Efterskoleforeningen, FOA - Fag og Arbejde, fobu, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af Frie Fagskoler, Foreningen af Katolske Skoler i Danmark, Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler, Foreningen af Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, Foreningen for Forældre til Elever i Fri- og Privatskoler, Foreningsfællesskabet Ligeværd, Frie Kostskolers Fællesråd, Frie Skolers Lærerforening, FTF, Institut for Menneskerettigheder, Klagenævnet for specialundervisning, KL, Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark, Landsforeningen af forældre til børn i dagtilbud (FOLA), Landsforeningen af Ungdomsskoleledere,

Landsorganisationen i Danmark (LO), Landssamråd for PPR-chefer, Lilleskolerne - en sammenslutning af frie grundskoler, Private Gymnasier og Studenterkurser, Rigsrevisionen, Rådet for Etniske Minoriteter, Selveje Danmark, Skolelederforeningen, Skole og Forældre, Socialpædagogernes Landsforbund, Team Danmark, Uddannelsesforbundet, Ungdommens Uddannelsesvejledning, Ungdomsringsen og Ungdomsskoleforeningen.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (Hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/ merudgifter (Hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	Merudgifter for kommunerne på 30,4 mio. kr. i 2018, 26,2 mio. kr. i 2019, 23,6 mio. kr. i 2020 og 23,1 mio. kr. i 2021 og årligt herefter (2017 pl).
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	De foreslåede ændringer vil medføre administrative meropgaver i kommunerne, herunder i forbindelse med forældrenes øgede muligheder for at få barnet optaget det ønskede dagtilbud, retten til kombinationstilbud, retten til deltidsplads samt ændringerne i kommunens mål og rammer.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Forslaget kan have positive konsekvenser for privatinstitutioner i kraft af, at kommunerne med forslaget blandt andet får mulighed for at yde et højere drifts- og bygningstilskud til privatinstitutioner.	Ingen.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen.	Ingen.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen.	Ingen.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det følger af dagtilbudslovens § 2, stk. 3, at forældre alene kan råde over et tilbud efter dagtilbudsloven, medmindre forældrene anvender et kombinationstilbud efter dagtilbudslovens gældende § 80, stk. 4.

Det foreslås, at henvisningen ændres til den foreslåede § 85 a. Forslaget er en konsekvensændring som følge af, at der som noget nyt foreslås indført en særskilt bestemmelse om kombinationstilbud, jf. den foreslåede § 85 a, som affattet i lovforslagets § 1, nr. 37.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.5.

Til nr. 2

Efter gældende ret, jf. dagtilbudslovens § 3, har kommunalbestyrelsen ansvaret for dag-, fritids- og klubtilbud m.v., ligesom kommunen skal fastsætte mål og rammer for disse områder.

Det foreslås, at ordet »dag-, fritids- og klubtilbud« i den gældende § 3 ændres til »fritids- og klubtilbud«. Herefter regulerer § 3 alene kommunens forpligtelse til at fastsætte mål og rammer for fritidshjem og klubtilbud m.v. Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 3, hvorefter det foreslås, at kommunalbestyrelsens forpligtelse til at fastsætte rammer m.v. for dagtilbuddene fastsættes i selvstændig bestemmelse.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.1.1.

Til nr. 3

Det følger af dagtilbudslovens § 3, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for dag-, fritids- og klubtilbud m.v. Det følger videre, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte mål og rammer for disse områder.

Den foreslåede § 3 a er en ny bestemmelse.

Den foreslåede § 3 a, stk. 1, er en videreførelse af den gældende § 3, stk. 1, for så vidt angår kommunalbestyrelsens ansvar for dagtilbuddene.

Efter stk. 1 har kommunalbestyrelsen det overordnede ansvar for dagtilbuddene.

Den foreslåede § 3 a, stk. 2, er en videreførelse af den gældende § 3, stk. 2 og 3, for så vidt angår kommunalbestyrelsens forpligtelse til at fastsætte og offentliggøre rammer for dagtilbuddene, herunder at dagtilbuddene skal ses i sammenhæng med og skal medvirke til udmøntningen af kommunens sammenhængende børnepolitik efter § 19, stk. 2, i lov om social service.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre kommunens rammer for dagtilbuddene, herunder eventuelle prioriterede indsatser på området. Kommunens rammer skal understøtte, at dagtilbuddene i praksis kan efterleve lovens formål, formålsbestemmelsen for dagtilbud, arbejdet med den pædagogiske læreplan og den sammenhængende børnepolitik efter lov om social service. De rammer, som kommunen fastsætter, skal således ses i tæt sammenhæng med dagtilbuddenes mulighed for at løse de opgaver i praksis, som de ifølge loven er forpligtet til.

Kommunens fastsatte rammer for dagtilbuddenes arbejde kan f.eks. bestå af tværfaglige netværk, interne og eksterne netværk for ledelse og medarbejdere, kompetenceudviklingsforløb, supervision, udviklingsorienteret tilsyn m.v., hvor disse elementer alene er nævnt som eksempler.

Forslaget indebærer, at det gældende krav om, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte mål for området, ophæves. Forslaget skal ses i forlængelse af forslaget om, at der på bekendtgørelsesniveau fastsættes få brede pædagogiske mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring, jf. forslagets § 1, nr. 8 samt formålsbestemmelserne for hele loven og for dagtilbuddene, jf. dagtilbudslovens §§ 1 og 7.

Kommunens sammenhængende børnepolitik skal beskrive forholdet mellem "normalområdet", som dagtilbuddene udgør, og "særlig støtte-området", som reguleres efter serviceloven. Dagtilbuddene er en del af kommunens generelle forebyggende indsats til de børn, der har behov herfor. Hovedparten af de børn, der har behov for særlig støtte efter bestemmelserne i serviceloven, har også kontakt med de almindelige dagtilbud. Det er derfor vigtigt, at der sikres sammenhæng mellem på den ene side dagtilbuddenes indsats i forhold til det pågældende barn og på den anden side den indsats, der i andet regi iværksættes efter serviceloven.

Formålet med den sammenhængende børnepolitik er, at den enkelte kommunalbestyrelse sikrer sammenhæng mellem det generelle forebyggende arbejde og den målrettede indsats over for børn med behov for særlig støtte. I denne forbindelse er det blandt andet vigtigt, at normalsystemet er tilstrækkeligt rummeligt til, at der ikke sker en u hensigtsmæssig udstødelse af børn med behov for støtte efter dagtilbudsloven eller særlig støtte efter servicelovens regler.

Den sammenhængende børnepolitik skal således beskrive, hvordan kommunalbestyrelsen sikrer sammenhæng mellem dele af den kommunale forvaltning og øvrige tilbud f.eks. dagtilbud, skole, sundhedssektor, den frivillige sektor og den særlige støtte til børn og unge.

Det følger af den sammenhængende børnepolitik, at kommunalbestyrelsen som led i udarbejdelsen heraf skal beskrive den rolle, som dagtilbuddene tilsigtes at spille i den forebyggende indsats, herunder dagtilbuddenes rummelighed i forhold til børn med udfordringer. Der kan f.eks. være behov for, at kommunalbestyrelsen er særlig opmærksom på indsatsen i dagtilbud, der ligger i belastede områder. Hvis et dagtilbud har en særlig høj andel af børn med sociale problemer, kan kommunalbestyrelsen således overveje, om der er behov for særlige initiativer f.eks. differentieret normering for at sikre, at dette tilbud kan tilgodese børnenes behov.

Den sammenhængende børnepolitik skal udformes skriftligt og offentliggøres på kommunens hjemmeside. Der er, for så vidt angår dagtilbud og den sammenhængende børnepolitik, ikke tilsigtet ændringer af den gældende retstilstand.

Kravet om, at kommunalbestyrelsen skal offentliggøre kommunes rammer og eventuelle prioriterede indsatser for dagtilbud, har til formål at give borgerne mulighed for at få indblik i den enkelte kommunes prioriteringer og serviceniveau på dagtilbudsområdet.

Den foreslåede § 3 a, stk. 3, er en delvis videreførelse af den gældende § 3, stk. 3, nr. 1, hvorefter kommunalbestyrelsen skal sikre, at dagtilbuddene medvirker til at skabe indbyrdes sammenhæng mellem dagtilbud, fritidstilbud og klubtilbud samt andre relevante love. Det foreslås i forlængelse heraf, at kommunalbestyrelsen som led i dens fastsættelse af rammer og med henblik på at skabe indbyrdes sammenhæng mellem tilbud skal fastsætte retningslinjer for samarbejdet mellem dagtilbud, fritidstilbud og skole samt samarbejdet mellem dagtilbud og andre relevante aktører, herunder den kommunale sundhedspleje, samt for videregivelse af relevante oplysninger om børn mellem forskellige dele af den kommunale forvaltning og øvrige tilbud.

Det foreslås med § 3 a, stk. 3, at der stilles krav om, at kommunalbestyrelsen som led i fastsættelsen af rammer for dagtilbuddene, jf. den foreslåede stk. 2, og med henblik på at skabe sammenhæng i børns liv og kontinuitet i overgangen mellem tilbud skal fastsætte retningslinjer om:

- 1) Samarbejdet mellem dagtilbud og fritidstilbud samt skolen.
- 2) Samarbejdet mellem dagtilbud og andre relevante aktører, herunder den kommunale sundhedspleje, PPR m.v.
- 3) Videregivelse af relevante oplysninger ved børnenes overgange fra den kommunale sundhedspleje til dagtilbud og fra dagtilbud til skolefritidsordning/fritidshjem og skole.

Forslaget om fastsættelse af retningslinjer har til formål at sikre, at der politisk tages stilling til og udstikkes en fælles retning for, hvordan samarbejdet mellem forskellige dele af den kommunale forvaltning og øvrige tilbud, samt videregivelse af relevante oplysninger om børn herimellem, finder sted i kommunen.

Retningslinjerne skal sikre, at de fagprofessionelle i sundhedsplejen, dagtilbud, fritidstilbud, skoler m.v. har viden om de krav til samarbejdet, der politisk er besluttet i kommunen, så de kan organisere og tilrettelægge det konkrete samarbejde i henhold hertil. Formålet er, at der alle steder i kommunen foregår et samarbejde mellem dele af den kommunale forvaltning og øvrige tilbud, som er organiseret og tilrettelagt med udgangspunkt i

kommunalbestyrelsens fastsatte retningslinjer for samarbejdet. Samarbejdet og videregivelse af relevante oplysninger om barnet skal understøtte, at der sikres den bedst mulige sammenhæng i indsatsen for barnet.

Der stilles med forslaget ikke krav til, hvordan samarbejdet skal tilrettelægges herunder til særlige måder, hvorpå samarbejdet skal foregå. Forslaget indebærer, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for samarbejdet, hvor det er op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, hvordan samarbejdet skal foregå samt omfanget af samarbejdet.

Det foreslås i stk. 3, nr. 1, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for samarbejdet mellem dagtilbud, fritidstilbud og skolen. Kommunalbestyrelsens retningslinjer for børns overgang til fritidstilbud og skole skal sikre, at personalet i dagtilbud, fritidstilbud og skole ud fra retningslinjerne kan organisere det konkrete samarbejde, så det sikres, at der er sammenhæng mellem tilbuddene, og at barnets overgang til fritidstilbud og skole sker så trygt for barnet som muligt.

Det foreslås med stk. 3, nr. 2, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for samarbejdet mellem dagtilbud og andre relevante aktører herunder den kommunale sundhedspleje. Andre relevante aktører kan f.eks. være PPR, tale- og hørepædagoger m.v.

Hovedparten af alle forældre får besøg af sundhedsplejersken i barnets første år, hvor sundhedsplejersken vejleder forældrene om barnets trivsel, sundhed og udvikling. Sundhedsplejersken besidder derfor vigtig viden om barnet, og det foreslås i relation hertil, at kommunalbestyrelsen i retningslinjerne blandt andet skal fastsætte retningslinjer for samarbejdet mellem den kommunale sundhedspleje og dagtilbud i forbindelse med, at barnet ikke længere skal passes af forældrene, men optages i et dagtilbud. Det foreslås, at kommunens retningslinjer også skal omhandle samarbejdet mellem dagtilbud og sundhedsplejen i forhold til børn, der allerede er optaget i dagtilbud, idet sundhedsplejerskens faglige viden om børn kan bidrage til at understøtte det pædagogiske arbejde med børns trivsel og udvikling i dagtilbuddet, ligeså vel som det pædagogiske personales viden om at tilrettelægge trygge og stimulerende pædagogiske læringsmiljøer kan bidrage til at styrke den samlede sundhedsfaglige indsats i forhold til familien.

Der henvises i øvrigt til sundhedslovens §§ 120-124, jf. lovbekendtgørelse nr. 1188 af 24. september 2016, hvorefter kommunalbestyrelsen har ansvar for at bidrage til at sikre, at børn og unge får en sund opvækst og derved skabe gode forudsætninger for en sund voksentilværelse.

Det følger af sundhedslovens § 124, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde daginstitutioner og kommunale dagplejere, der er beliggende i kommunen, bistand fra den kommunale sundhedstjeneste. Bistanden skal omfatte generel rådgivning om børns sundhed og trivsel, vejledning om og tilsyn med sundhedsforhold i tilbuddet, herunder oplysning om hygiejne samt konkret rådgivning vedrørende de børn, som personalet finder, har særlige problemer.

Kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for samarbejdet mellem øvrige relevante aktører.

Det foreslås i stk. 3, nr. 3, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for videregivelse af relevante oplysninger ved børns overgange fra den kommunale sundhedspleje til dagtilbud og fra dagtilbud til skolefritidsordning/fritidshjem og skole.

Det er den enkelte kommune, der inden for de gældende krav i relevante love som sundhedsloven, dagtilbudsloven, folkeskoleloven m.v. beslutter, hvordan samarbejdet og videregivelse af relevante oplysninger om barnet konkret skal foregå og tilrettelægges i kommunen.

Den foreslåede *§ 3 a, stk. 4*, er en fuldstændig videreførelse af den gældende § 3, stk. 3, nr. 2, hvorefter dagtilbud skal medvirke til at yde særlig støtte til de børn i dagtilbud, der har behov herfor. Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 2, hvori det foreslås, at § 3 fremadrettet alene regulerer fritidshjem og klubtilbud m.v.

Den foreslåede *§ 3 a, stk. 5*, er ny.

Det følger i dag af dagtilbudslovens § 10, stk. 1, at kommunalbestyrelsen mindst hvert andet år skal drøfte evalueringerne af den pædagogiske læreplan, hvor denne bestemmelse, jf. lovforslagets § 1, nr. 10, dog foreslås ophævet.

Der har hidtil ikke været krav om, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at der sker en politisk drøftelse af udviklingen på dagtilbudsområdet.

Det foreslås i § 3 a, stk. 5, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at der mindst hvert andet år sker en politisk drøftelse af udviklingen på dagtilbudsområdet med udgangspunkt i, hvordan kommunens rammer for dagtilbud og eventuelle prioriterede indsatser for området bidrager til, at dagtilbuddene kan efterleve de krav, der følger af loven. Bestemmelsen har til hensigt at sikre, at kommunalbestyrelsen har fokus på, om de rammer for dagtilbuddene, som kommunalbestyrelsen har fastsat og de eventuelle prioriterede indsatser, jf. den foreslåede § 3 a, stk. 2, i tilstrækkelig grad understøtter og bidrager til, at dagtilbuddene kan efterleve de krav, som følger af dagtilbudsloven.

Den foreslåede § 3 a, stk. 5, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 10, hvorefter kommunalbestyrelsens forpligtelse til mindst hvert andet år at drøfte dagtilbuddenes evaluering af den pædagogiske læreplan foreslås ophævet.

Det følger af forslaget, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at der hvert andet år sker en politisk drøftelse af udviklingen på dagtilbudsområdet med udgangspunkt i, hvordan kommunens rammer for dagtilbud og eventuelle prioriterede indsatser for området bidrager til at efterleve de krav, der følger af loven. Det foreslås, at den politiske drøftelse kan finde sted i kommunalbestyrelsen, eller i det relevante politiske udvalg i kommunen.

Forskning dokumenterer, at de første år i et barns liv er de mest betydningsfulde, og at det er i de år, at indsatser kan gøre den største forskel hos barnet. Formålet med den politiske drøftelse er således at sikre, at der i kommunen er politisk fokus på dagtilbudsområdet, herunder opmærksomhed omkring sammenhængen mellem kommunens fastsatte rammer for dagtilbud og de eventuelle prioriterede indsatser, som kommunen har besluttet,

jf. stk. 2, samt dagtilbuddenes mulighed for at etablere pædagogiske læringsmiljøer for børn, der fremmer deres trivsel, læring, udvikling og dannelse i henhold til de krav, som følger af dagtilbudsloven.

Den politiske drøftelse i kommunen kan f.eks. tage udgangspunkt i det tilsyn, kommunen fører med dagtilbuddene. Kommunen kan således som led i sit generelle tilsyn med dagtilbuddene sætte fokus på specifikke områder såsom f.eks. tidlig indsats, integration eller forebyggelse af mobning, ligesom kommunen i sit tilsyn kan sætte fokus på den evalueringskultur, der skal være til stede i det enkelte dagtilbud, hvor en systematisk evalueringskultur er udgangspunktet for den løbende udvikling og kvalificering af de pædagogiske læringsmiljøer.

Den politiske drøftelse af dagtilbudsområdet kan også suppleres af andre relevante informationer, beskrivelser eller eksisterende nøgletal for området. Dette kan f.eks. være forældrenes tilfredshed med dagtilbuddene, det pædagogiske personales sygefravær, forholdet mellem andelen af uddannet og ikke-uddannet personale i kommunens dagtilbud, antallet af elever, der må gå børnehaveklassen om, antallet af børn og elever i henholdsvis 3-års-alderen og i begyndelsen af børnehaveklassen, der har behov for sprogstimulering, afdækning af det pædagogiske personales kompetenceprofil i kommunen m.v.

Den foreslåede § 3 a, stk. 6, er ny.

Det følger af dagtilbudslovens § 10, stk. 2, at kommunalbestyrelsen mindst hvert andet år skal drøfte, om evalueringerne af den pædagogiske læreplan giver anledning til yderligere handling fra kommunalbestyrelsens side. Jf. lovforslagets § 1, nr. 10, foreslås denne bestemmelse ophævet.

Det foreslås med § 3 a, stk. 6, at kommunalbestyrelsen skal beslutte, om der er i medfør af den politiske drøftelse af udviklingen på dagtilbudsområdet efter stk. 5, er behov for at iværksætte tiltag, som kan understøtte og kvalificere det enkelte dagtilbud eller dagtilbuddenes arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn, der fremmer børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Den politiske drøftelse kan f.eks. tydeliggøre, at de fastsatte rammer for dagtilbuddene ikke i tilstrækkelig grad understøtter, at dagtilbuddene kan efterleve dagtilbudslovens krav. Kommunalbestyrelsen kan derved blive

opmærksom på, at der er behov for politisk at prioritere midler til området, så der f.eks. kan iværksættes målrettet kompetenceudvikling af pædagogisk personale eller ansættes flere pædagoger eller pædagogisk personale generelt eller i bestemte områder, ligesom drøftelsen kan afføde tiltag, der kan nedbringe sygefraværet i dagtilbuddene m.v.

Det er den enkelte kommunalbestyrelse, der beslutter, om den politiske drøftelse efter det foreslåede stk. 5, giver anledning til at iværksætte specifikke tiltag. Det er væsentligt, at iværksatte tiltag ligger i tråd med arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan og ikke medfører unødigt bureaukrati, som tager tid fra det pædagogiske personales arbejde med børnene.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.1.3.

Den foreslåede *§ 3 a, stk. 7*, er en videreførelse af den gældende § 3, stk. 4, for så vidt angår kommunalbestyrelsens forpligtelse til at offentliggøre en oversigt over dagtilbud i kommunen samt satser for tilskud til privat pasning og tilskud til pasning af egne børn. Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 2, hvori det foreslås, at § 3 alene regulerer fritidshjem og klubtilbud m.v.

Den foreslåede *§ 3 a, stk. 8*, er ny.

Det foreslås i stk. 8, at kommunalbestyrelsens fastsatte rammer, eventuelle prioriterede indsatser, retningslinjer m.v. efter lovens afsnit II og V, skal offentliggøres et samlet sted på kommunens hjemmeside eller andet lettilgængeligt sted for borgerne.

Formålet med forslaget er at skabe bedre sammenhæng mellem tilbud samt gøre det lettere for forældre at kende til kommunens retningslinjer m.v.

Det foreslås, at følgende rammer og retningslinjer skal offentliggøres ét samlet sted:

- Rammer for dagtilbud og eventuelle prioriterede indsatser, jf. den foreslåede § 3 a, stk. 2.

- Retningslinjer for, hvordan dagtilbud medvirker til at skabe indbyrdes sammenhæng mellem tilbuddene, jf. den foreslåede § 3 a, stk. 3, nr. 1-3.
- Oversigt over kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner, privatinstitutioner og kommunale og private dagplejere i kommunen samt hvilke tilskud kommunen giver til privat pasning og pasning af egne børn, jf. den foreslåede § 3 a, stk. 7.
- Rammer for kommunens tilsyn, jf. lovens § 5, stk. 2.
- Retningslinjer for forældres fravalg af et sundt frokostmåltid, jf. lovens § 16 b, stk. 7.
- Kriterier for godkendelse af privatinstitutioner, jf. lovens § 20, stk. 2.
- Retningslinjer for optagelse af børn i dagtilbud, jf. lovens § 27, stk. 1.
- Retningslinjer for anvendelse af deltidspladser, jf. den foreslåede § 27 b, stk. 5, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 25.
- Retningslinjer for udmeldelse af børn samt forældrenes frist for udmeldelse af børn i dagtilbud, jf. lovens § 29, stk. 3.
- Retningslinjer for overgang mellem privat pasning og optagelse i et dagtilbud, jf. den foreslåede § 81, stk. 3, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 35.
- Eventuel ventelistelukning for børn fra andre kommuner, jf. § 9, stk. 2, i bekendtgørelse om dagtilbud.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.1.1.

Til nr. 4

Efter gældende ret, jf. dagtilbudslovens § 4, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen sørge for det nødvendige antal pladser i dagtilbud, fritidshjem og klubtilbud m.v., herunder det nødvendige antal pladser i dagtilbud 30 timer om ugen til børn omfattet af dagtilbudslovens § 11, stk. 5.

Det foreslås, at henvisningen i bestemmelsen ændres til dagtilbudslovens § 11, stk. 8. Der er alene tale om en teknisk ændring, idet sprogstimulerings tilbud i form af en plads i et dagtilbud 30 timer om ugen med lov nr. 427 af 3. maj 2017 om udvidet obligatorisk dagtilbud og krav om dansk og fokus på demokrati i privat pasning nu er fastsat i § 11, stk. 8, hvor henvisningen hertil i § 4, stk. 1, ved en fejl ikke blev ændret.

Til nr. 5

Efter dagtilbudslovens § 5, stk. 1, har kommunalbestyrelsen pligt til at føre tilsyn med indholdet af de tilbud, der drives efter dagtilbudsloven. Dette omfatter blandt andet den måde, hvorpå opgaverne udføres, herunder at de mål og rammer, som kommunalbestyrelsen har fastsat efter dagtilbudslovens § 3, stk. 2, efterleves.

Det foreslås at tilføje til dagtilbudslovens § 5, stk. 1, at kommunalbestyrelsen som led i tilsynet skal sikre, at dagtilbuddene i udførelsen af deres opgaver efterlever de rammer og eventuelle prioriterede indsatser, som kommunalbestyrelsen fastsætter og offentliggør i medfør af den foreslåede § 3 a, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

Forslaget skal ses i lyset af, at det foreslås, at dagtilbudslovens § 3 alene regulerer fritidshjem, klubtilbud og andre socialpædagogiske fritidstilbud, jf. lovforslagets § 1, nr. 2. Det foreslås således, at dagtilbuddene fremover alene skal fastsætte og offentliggøre rammer og eventuelle prioriterede indsatser på dagtilbudsområdet, jf. den foreslåede § 3 a, stk. 2, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 3.

Forslaget indebærer, at kommunalbestyrelsen fremadrettet ikke skal føre tilsyn med, om dagtilbuddene efterlever de mål, som er fastsat i medfør af dagtilbudslovens gældende § 3, stk. 2, idet kommunalbestyrelsens forpligtelse til at fastsætte mål for dagtilbuddene foreslås ophævet. Kommunen skal føre tilsyn med, at dagtilbuddene efterlever dagtilbudslovens krav og de rammer og eventuelle indsatser, som er besluttet af kommunalbestyrelsen efter den foreslåede § 3 a, stk. 2, foruden krav fra anden lovgivning. Der er ikke forudsat en udvidelse af kommunalbestyrelsens tilsynsforpligtelse.

Forslaget ændrer ikke ved, at kommunalbestyrelsen fortsat og uændret skal føre tilsyn med, om fritids- og klubtilbud m.v., som drives efter dagtilbudslovens afsnit III og IV, efterlever de mål og rammer, som kommunalbestyrelsen har fastsat efter dagtilbudslovens § 3, stk. 2.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.1.1.

Til nr. 6

I overskriften til dagtilbudslovens kapitel 2 fremgår det, at kapitlet omhandler formål, pædagogisk læreplan, sprogvurdering, børnemiljøvurdering m.v.

Det foreslås at fjerne ordet børnemiljøvurdering fra kapiteloverskriften. Der er tale om en konsekvensændring, idet kravet om, at der skal udarbejdes en børnemiljøvurdering i dagtilbud, blev ophævet med lov nr. 630 af 11. juni 2010 om afbureaukratisering af reglerne om pædagogiske læreplaner, sprogvurderinger og børnemiljøvurderinger m.v. Forslaget har derfor ingen materiel betydning.

Til nr. 7

Dagtilbudslovens gældende § 7 beskriver formålet for dagtilbud. Det følger blandt andet heraf, at alle dagtilbud i samarbejde med forældrene skal give børn omsorg og understøtte det enkelte barns alsidige udvikling og selvværd samt bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst samt fremme børns læring og udvikling af kompetencer gennem oplevelser, leg og pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, der giver børn mulighed for fordybelse, udforskning og erfaring.

Det foreslås at nyaffatte § 7.

§ 7, stk. 1, er en delvis videreførelse af den gældende § 7, stk. 3.

Det foreslås i stk. 1, at dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor det som noget nyt foreslås at indskrive, at legen er grundlæggende, og at der skal tages udgangspunkt i et børneperspektiv.

Det foreslås således, at den foreslåede nye lovgivningsmæssige ramme for den pædagogiske læreplan, jf. lovforslagets § 1, nr. 8, afspejles i formålsbestemmelsen for dagtilbud, hvorefter det fastsættes, at dagtilbuddenes

arbejde med at fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse sker via trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv.

Forslaget har blandt andet til hensigt at understrege betydningen af legen i forhold til dagtilbuddenes arbejde med etablering af trygge og pædagogiske læringsmiljøer for børn. Derudover er børneperspektivet indsat i formålsbestemmelsen for at tydeliggøre at barndommen har værdi i sig selv og at de pædagogiske læringsmiljøer skal tage udgangspunkt i et børneperspektiv uanset, om der er tale om hverdagssituationer, børneinitierede aktiviteter eller voksenplanlagte forløb.

Det foreslås videre, at det som noget nyt fastsættes i formålsbestemmelsen, at dagtilbud skal fremme børns dannelse, hvor begrebet dannelse refererer til en dybere form for læring, hvor barnet som aktiv deltager forankrer værdier og viden i egen personlighed som rettesnor til at orientere sig og handle i en global verden som et hensynsfuldt, kritisk demokratisk menneske.

Dannelse refererer både til det pædagogiske formål, indhold og form. Dannelse, ligestilling og demokrati må medtænkes i den daglige pædagogiske praksis, så børnene oplever at medvirke i og have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det dannende indhold skal være meningsfuldt, udfordre barnet og være afsæt for børnenes måder at begribe og handle i en digitaliseret og global verden. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, således at barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarlig for at skabe.

Forslaget skal ses i sammenhæng med den foreslåede § 1, nr. 8, om ændring af reglerne om pædagogiske læreplaner samt bemærkningerne hertil, hvor begrebet pædagogisk læringsmiljø er centralt, og hvor det nærmere fastsættes, hvad der forstås ved og kendetegner et trygt pædagogisk læringsmiljø.

§ 7, stk. 2, er en videreførelse af den gældende § 7, stk. 2, hvor ordene alsidige udvikling og selvværd foreslås erstattet med ordene trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Det foreslås i stk. 2, at dagtilbud i samarbejde med forældrene skal give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse samt bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst.

Bestemmelsen sætter barnets behov og udvikling i centrum og fremhæver samtidig, at indsatsen skal udformes i samarbejde med forældrene. I bestemmelsen fremhæves det, at dagtilbud skal give barnet omsorg. Omsorgen er et nødvendigt fundament for barnets tro på sig selv og tillid til omgivelserne. At dagtilbud skal give barnet omsorg indebærer, at barnet i dagtilbud skal have såvel den nødvendige pasning, fysiske omsorg og følelsesmæssige kontakt.

Det foreslås, at ordene alsidige udvikling og selvværd udgår, hvorefter dagtilbud i samarbejde med forældrene skal give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Forslaget skal ses i sammenhæng med, at arbejdet med børns alsidige personlige udvikling er et selvstændigt læreplanstema, jf. lovforslagets § 1, nr. 8. Herudover vil der, jf. lovforslagets § 1, nr. 8, på bekendtgørelsesniveau blive fastsat indholdsbeskrivelser af de seks læreplanstemaer, hvor det blandt andet foreslås, at arbejdet med børns selvværd er et element i arbejdet med børns alsidige personlig udvikling.

Forslaget har således til hensigt at fastsætte et overordnet og mere præcist formål for dagtilbuddenes arbejde.

§ 7, stk. 3, er en videreførelse af den gældende § 7, stk. 1.

Stk. 3 fastsætter, at børnemiljøet i dagtilbud udgør et væsentligt aspekt i forhold til at sikre alle børns trivsel, sundhed, udvikling og læring.

Bestemmelsen understreger, at et godt børnemiljø ikke blot omhandler den fysiske indretning af dagtilbuddet, men at børnemiljøet også omfatter de psykiske og æstetiske forhold i dagtilbuddet, og at disse forhold tilsammen medvirker til, at børnene får de optimale betingelser for at udvikles og lære. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med den foreslåede § 8, stk. 6, om arbejdet med et godt børnemiljø som en del af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

§ 7, stk. 4, er en videreførelse af den gældende § 7, stk. 4 med enkelte sproglige ændringer.

Stk. 4 fastsætter, at dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati. Dette indebærer, at der skal lyttes til børn, og at børn skal tages alvorligt, hvilket ligeledes understøtter FN's Konvention om Barnets Rettigheder artikel 12, der netop fremhæver, at børn har ret til at udtrykke deres synspunkter i forhold, der vedrører dem. Børnene skal i forlængelse af dette have mulighed for at få indflydelse og medbestemmelse på deres dagligdag i dagtilbuddet afhængig af alder og modenhed. Hensigten hermed er at medvirke til, at barnet udvikler selvstændighed, og at barnet lærer at tage medansvar og udvikler evner til at samarbejde og indgå i forpligtende fællesskaber.

Alle dagtilbud skal bygge på de demokratiske værdier, der kendetegner danske dagtilbud og medvirke til integration i det danske samfund, således at børnene kan begå sig i det danske samfund. Det indebærer, at dansk er hovedsproget i alle dagtilbud, jf. dagtilbudslovens § 22 a, stk. 1, og at børnene introduceres til danske traditioner, at børnene medinddrages osv.

§ 7, stk. 5, 1. pkt., er en delvis videreførelse af den gældende § 7, stk. 5, hvor det som noget nyt foreslås fastsat, at dagtilbud i samarbejde med forældrene skal sikre børn en god overgang fra hjem til dagtilbud.

Det foreslås i § 7, stk. 5, 1. pkt., at dagtilbud i samarbejde med forældrene skal sikre børn en god overgang fra hjem til dagtilbud.

Forslaget skal ses i lyset af, at overgangen fra hjem til dagtilbud markerer et nyt kapitel for barnet, hvor barnet skal gå fra at blive passet i familien til at begynde i et dagtilbud i nye rammer og med ikke-kendte voksne og børn, som barnet først skal til at lære at kende. Det er derfor afgørende, at dagtilbud og forældre i samarbejde sikrer, at overgangen sker så trygt som muligt for barnet. Forslaget skal blandt andet ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 3, hvor det foreslås, at kommunen som en del af dens rammer blandt andet skal fastsætte retningslinjer for samarbejdet mellem dagtilbud og den kommunale sundhedspleje samt for videregivelse af relevante oplysninger ved børns overgang fra sundhedsplejen til dagtilbud.

Efter det foreslåede 2. pkt. skal dagtilbud i samarbejde med forældre og skole sikre børn en god sammenhængende overgang til fritidstilbud og skole, som blandt andet skal ske ved at udvikle og understøtte barnets grundlæggende kompetencer og lysten til at lære. Hensigten er, at skoleforløbet opleves som en naturlig forlængelse af det lærings- og udviklingsforløb, barnet er i gang med i dagtilbuddet, og at dagtilbud, forældre og skole samarbejder om at gøre overgangen så harmonisk som mulig for barnet, herunder at dagtilbuddet vejleder forældre om mulighederne ved skolestarten.

Ved samarbejde mellem dagtilbud og skole tænkes der ikke nødvendigvis på, at disse skal samarbejde en til en. Det kan ligeledes være et overordnet samarbejde ud fra de pædagogiske rammer, idet børn fra dagtilbud ofte skal videre til forskellige skoler. § 7, stk. 5, 2. pkt. skal blandt andet ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 3, hvor det foreslås, at kommunens som en del af dens rammer skal fastsætte retningslinjer for samarbejdet mellem dagtilbud, fritidstilbud og skole.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.1.2.

Til nr. 8

Det følger af dagtilbudslovens gældende § 8, at der skal udarbejdes en skriftlig pædagogisk læreplan i alle dagtilbud for børn i aldersgruppen 0-2 år og børn i aldersgruppen fra 3 år til barnets skolestart. Herudover fremgår det blandt andet af dagtilbudslovens § 8, stk. 2 og 3, at læreplanen skal beskrive dagtilbuddets mål inden for seks definerede læreplanstemaer, samt relevante pædagogiske metoder og aktiviteter, som iværksættes for at nå målene.

Det foreslås at affatte § 8 på ny.

§ 8, stk. 1, er en delvis videreførelse af den gældende § 8, stk. 1, idet det som noget nyt foreslås, at den pædagogiske læreplan i dagtilbud skal udarbejdes med udgangspunkt i et pædagogisk grundlag, seks læreplanstemaer samt pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns

læring. Herudover præciseres det i bestemmelsen, at den pædagogiske læreplan som hidtil skal udarbejdes for hele børnegruppen 0-2 år og for børnegruppen 3 år og frem til skolestart.

Det foreslås i § 8, stk. 1, at der i alle dagtilbud skal udarbejdes en skriftlig pædagogisk læreplan for hele børnegruppen i alderen 0-2 år og for børnegruppen i alderen 3 år og frem til skolestart. Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag, jf. de foreslåede stk. 2 og 3, samt de seks læreplanstemaer og mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring, jf. de foreslåede stk. 3 og 8. De pædagogiske mål samt beskrivelser af indhold i de seks læreplanstemaer foreslås fastsat på bekendtgørelsesniveau, jf. § 8, stk. 8.

Det foreslås, at alle dagtilbud, hvormed forstås alle daginstitutioner og dagplejen, skal udarbejde en pædagogisk læreplan. Formålet er at sikre, at arbejdet med det pædagogiske læringsmiljø og børns læring forankres lokalt, at det enkelte dagtilbud tager ejerskab for læreplanen, samt at dagtilbuddet kan tage højde for lokale forhold såsom børnegruppens sammensætning (aldre, køn, handicap, kulturelle forskelle, familiebaggrunde m.v.), geografisk placering og fysiske muligheder m.v.

I daginstitutioner med flere enheder, jf. den foreslåede § 19, stk. 6, jf. lovforslagets § 1, nr. 18, skal den pædagogiske læreplan udarbejdes, så der tages højde for børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger i de enkelte enheder, jf. § 8, stk. 2.

Det foreslås, at den pædagogiske læreplan i lighed med gældende ret skal udarbejdes samlet for alle dagplejehjem i kommunen eller i det omfang, det giver mening, for distrikter tilknyttet den kommunale dagpleje. Den private dagpleje efter dagtilbudslovens § 21, stk. 3, kan vælge at følge den pædagogiske læreplan for den kommunale dagpleje, udarbejde en læreplan selv eller flere dagplejere kan vælge at gå sammen og udarbejde en samlet læreplan for dele af eller alle private dagplejere i kommunen. Der er tale om en videreførelse af den gældende § 8, stk. 6.

Det foreslås som konsekvens heraf, at den gældende formulering i lovteksten, hvorefter den pædagogiske læreplan udarbejdes samlet for alle dagplejehjem eller distrikter tilknyttet den kommunale dagpleje, flyttes til bemærkningerne.

Det foreslås videre i stk. 1, at det præciseres, at alle dagtilbud skal udarbejde en pædagogisk læreplan for hele børnegruppen i alderen 0-2 år og for børnegruppen 3 år og frem til skolestart. Forslaget er i overensstemmelse med gældende ret, hvor den gældende formulering dog har givet anledning til tvivl om, hvorvidt der skal udarbejdes en pædagogisk læreplan for hvert enkelt barn i dagtilbuddet.

Med præciseringen bliver det tydeliggjort, at det enkelte dagtilbud skal udarbejde en pædagogisk læreplan for børnegruppen i alderen 0-2 år og børnegruppen i alderen 3-år og frem til skolestart. Hvis det enkelte dagtilbud har organiseret børnene i andre aldersgrupper som f.eks. i en småbørnsgruppe, hvor børnene er mellem 2 og 3 år, udarbejdes den pædagogiske læreplan på baggrund af den eller de aldersgrupper, der arbejdes med i det konkrete dagtilbud. I aldersintegrerede daginstitutioner kan der udarbejdes én læreplan under hensyn til aldersgrupper.

Det foreslås, at den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et pædagogisk grundlag. Med pædagogisk grundlag forstås en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvorpå der skal arbejdes med børns trivsel og læring i alle dagtilbud i Danmark. Det pædagogiske grundlag er følgende:

- Barnesynet. Det at være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes, i de første år.
- Dannelse og børneperspektiv. Børn på f.eks. 2 år og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati må medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarlig for at skabe.

- Legen. Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes for, at alle børn kan være med og for, at legen udvikler sig positivt for alle børn.
- Læring. Læring skal forstås bredt, og læring sker f.eks. med leg, relationer, planlagte aktiviteter, udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler både om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.
- Børnefællesskaber. Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner m.v. Det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.
- Pædagogiske læringsmiljøer. Trygge og stimulerende pædagogiske læringsmiljøer er udgangspunkt for arbejdet med børns læring. Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbud er ikke kun to timer om formiddagen med pædagogisk tilrettelagte aktiviteter. Det pædagogiske læringsmiljø skal være til stede hele dagen såvel ved modtagelsen af barnet, under bleskiftet, ved frokosten og ved planlagte forløb. Det pædagogiske læringsmiljø skal blandt andet give barnet mulighed for at eksperimentere og bruge fantasien, lege forskellige og udviklende lege og bruge både emotionelle, sociale og kognitive kompetencer.
- Forældresamarbejde. Et godt forældresamarbejde handler ikke alene om at styrke den sociale trivsel blandt børn og forældre, men har også fokus på, hvordan dagtilbud og forældre sammen kan arbejde med at skabe den bedste trivsel og læring for barnet og børnegruppen på tværs af dagtilbud og hjem. Det daglige forældresamarbejde bygger på et tillidsfuldt og konstruktivt samarbejde om barnets trivsel, læring og udvikling herunder også rådgivning og sparring fra personalet til forældre med udgangspunkt i de enkelte familiers behov. Forældresamarbejde skal være differentieret og tilpasset den enkelte familie.
- Børn i udsatte positioner. At understøtte læring hos børn i udsatte positioner handler ikke blot om særindsatser, hvor barnet tages ud af det almene børnefællesskab. Det handler især om, at børnene

udfordres og oplever mestring i blandt andet børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter, at de voksne har positive forventninger til dem, og at børnene er en betydningsfuld del af fællesskabet, ligesom deres forældre er tilsvarende betydningsfulde i forældrefællesskabet.

- Sammenhæng med børnehaveklassen. Sammenhæng betyder ikke, at alting i dagtilbud og skole skal være det samme, idet sammenhæng blandt andet handler om, at dagtilbuddene skal understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed, mod på at forsøge og fejle, lære og virkelyst samt at dagtilbud og skole samarbejder om f.eks. tematiske og pædagogiske forløb.

Det pædagogiske grundlag skal forstås som elementer, der er til stede i alle situationer og sammenhænge i dagtilbuddet uanset aktivitet eller tidspunkt på dagen.

Udover det fælles pædagogiske grundlag skal den pædagogiske læreplan tage udgangspunkt i de seks læreplanstemaer, der understøtter et bredt læringssyn, herunder en fremhævelse af vigtigheden i f.eks. udeliv, kommunikation og den alsidige personlige udvikling.

Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 8, stk. 3, for nærmere uddybning af de seks læreplanstemaer.

Endelig foreslås det, at den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i to brede pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring for hvert læreplanstema. De pædagogiske mål samt indholdsbeskrivelser af de enkelte læreplanstemaer foreslås fastsat på bekendtgørelsesniveau, idet der henvises til den foreslåede § 8, stk. 3 og 8, for uddybning og forståelse af de pædagogiske mål og indhold i læreplanstemaerne. De pædagogiske mål beskriver sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring for hvert læreplanstema.

Som en konsekvens heraf foreslås det, at kravet om, at det enkelte dagtilbud skal beskrive relevante pædagogiske metoder og aktiviteter, der iværksættes for at nå målene, og hvordan læreplanen evalueres, ophæves.

Udover kravet om, at den pædagogiske læreplan skal være skriftlig, fastsættes der ikke særlige formkrav til læreplanen. Det enkelte dagtilbud kan således inden for rammerne af den foreslåede § 8, herunder i relation til de pædagogiske mål samt indholdsbeskrivelser, som foreslås fastsat på bekendtgørelsesniveau, udarbejde den pædagogiske læreplan på en måde, så den lokalt giver bedst mening.

Det er ikke hensigten, at den lokale pædagogiske læreplan skal være en lang rapport, som i detaljer beskriver dagtilbuddets arbejde med pædagogiske læringsmiljøer og børns læring. Tværtimod er det intentionen, at dagtilbuddets lokale pædagogiske læreplan med udgangspunkt i de centrale elementer fra det pædagogiske grundlag og ud fra de pædagogiske mål og indholdsbeskrivelser af læreplanstemaerne skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte relevante pædagogiske overvejelser, refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet, herunder sikre at den intenderede pædagogik er til stede gennem hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene m.v.

Den foreslåede *§ 8, stk. 2*, er ny.

Det foreslås i § 8, stk. 2, at det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud gennem hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med legen, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner med børnene giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes, jf. også formålsbestemmelsen for dagtilbud. Det foreslås i § 8, stk. 2, 2. pkt., at det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Med pædagogiske læringsmiljø forstås et miljø, hvor der med afsæt i de centrale elementer i det pædagogiske grundlag arbejdes bevidst og målrettet med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det foreslås, at pædagogiske læringsmiljøer i dagtilbud skal være baseret på et samspil mellem strukturelle parametre som personalets uddannelse og kompetencer, børnegruppernes størrelse, fysiske rammer, normering, digitale redskaber, den æstetiske udformning m.v. og en række proceselementer som det empatiske samspil med de andre børn og det pædagogiske personale, udfordrende dialoger og situationer, forældresamarbejdet og

hverdagens rytme m.v. Det foreslås, at den pædagogiske læreplan skal understøtte og tydeliggøre samspillet mellem disse forhold.

Ved etablering af pædagogiske læringsmiljøer i dagtilbud er det en forudsætning, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende har blik for, hvordan praksis kan rammesættes, organiseres og tilrettelægges, så børnene får de bedste betingelser for at lære og udvikle sig. Det har f.eks. stor betydning for børnenes sociale udvikling, at der er et miljø, hvor barnet støttes i at sige fra og til og indgå i både kendte og nye sammenhænge med andre børn, ligesom det har stor betydning for barnets kommunikative og sproglige udvikling, at der er et rigt sprogligt miljø i dagtilbuddet, hvor personalet er bevidste om at indgå i længere dialoger med børnene, stille åbne spørgsmål og kontinuerligt sætte ord på alt det, der sker i hverdagen i såvel pædagogiske tilrettelagte aktiviteter, spontane aktiviteter og daglige rutiner med børnene som frokost, oprydning m.v.

At etablere trygge og stimulerende pædagogiske læringsmiljøer handler også om pædagogisk didaktiske overvejelser omkring et pædagogisk læringsmiljø, der understøtter børnegruppens kropslige, sociale, emotionelle og kognitive læring og udvikling.

Det foreslås i den sammenhæng, at det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Det er ikke hensigten, at alle pædagogiske overvejelser i relation til den konkrete børnegruppe, aktiviteter m.v. i relation til at skabe et pædagogisk læringsmiljø i dagtilbuddet skal beskrives i læreplanen. Læreplanen skal indeholde nogle overordnede relevante refleksioner og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv, børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

Det foreslås, at det enkelte dagtilbud gennem hele dagen skal etablere et pædagogisk læringsmiljø i dagtilbuddet, der med legen, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter samt daglige rutiner som f.eks. bleskift,

frokost, ved oprydning, når børnene tager tøjet på og af i garderoben m.v. giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det foreslås således, at det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet skal være til stede hele dagen, og at børns læring i dagtilbud ikke skal være afgrænset til f.eks. to timers planlagte pædagogiske aktiviteter om formiddagen.

At etablere et pædagogisk læringsmiljø i de daglige rutiner i dagtilbuddet handler f.eks. om at tale med barnet, mens det får skiftet ble, så barnet får stimuleret sin følelsesmæssige tilknytning og sproglige udvikling, at barnet støttes i selvhjulpenhed gennem at tage flyverdragt på i garderoben, at barnet lærer at tage hensyn til andre ved frokosten som en del af arbejdet med barnets alsidige personlige udvikling og sociale udvikling m.v.

Den foreslåede § 8, stk. 3, er en delvis videreførelse af den gældende § 8, stk. 2, for så vidt angår de seks læreplanstemaer. Det foreslås dog, at fem af de seks læreplanstemaer får ny titel, ligesom det foreslås, at det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

Det foreslås i § 8, stk. 3, at det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte børns brede læring, herunder nysgerrighed, gå-på-mod, selvværd, bevægelse m.v. inden for og på tværs af temaerne:

- 1) Alsidig personlig udvikling.
- 2) Social udvikling.
- 3) Kommunikation og sprog.
- 4) Krop, sanser og bevægelse.
- 5) Natur, udeliv og science.
- 6) Kultur, æstetik og fællesskab.

De seks læreplanstemaer skaber en sammenhæng til de kompetenceområder, der arbejdes med i børnehaveklassen, som er sprog, matematisk opmærksomhed, naturfaglige fænomener, kreative- og musiske udtryksformer, krop og bevægelse samt engagement og fællesskab.

Det foreslås, at titlerne på læreplanstema nr. 2-6 revideres, så det gældende læreplanstema nr. 2 'Sociale kompetencer' skifter navn til 'Social udvikling', læreplanstema nr. 3 'Sproglig udvikling' skifter navn til

'Kommunikation og sprog', læreplanstema nr. 4 'Krop og bevægelse' skifter navn til 'Krop, sanser og bevægelse', læreplanstema nr. 5 'Naturen og naturfænomener' skifter navn til 'Natur, udeliv og science' mens læreplanstema nr. 6 'Kulturelle udtryksformer og værdier' skifter navn til 'Kultur, æstetik og fællesskab'.

Det foreslås, at det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte børns læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer. Hermed understreges, at de seks læreplanstemaer ikke skal forstås isoleret og adskilt fra hinanden, men at de skal ses i sammenhæng og samspil med hinanden.

Opdelingen i seks læreplanstemaer har til hensigt at sikre en bred læringsforståelse og fokus på forskellige centrale elementer i børns læring og udvikling. Samtidig skal læreplanstemaerne som nævnt tænkes i samspil med hinanden for at sikre, at den pædagogiske praksis, set fra et børneperspektiv, ikke forekommer som opsplittet i seks adskilte temaer. Det pædagogiske personale og ledelse har til opgave at operationalisere de seks læreplanstemaer i pædagogiske læringsmiljøer, så læreplanstemaerne fungerer sammenhængende.

I forhold til en beskrivelse af de pædagogiske mål for sammenhængen mellem pædagogisk læringsmiljø og børns læring samt beskrivelse af de centrale elementer, der ligger i hvert læreplanstema henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 8, stk. 8, jf. lovforslagets § 1, nr. 8. Der er tale om en bemyndigelsesbestemmelse, som giver børne- og socialministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring for hvert læreplanstema samt om indholdet i de seks læreplanstemaer med udgangspunkt i det forslag til en styrket pædagogisk læreplan, som en række arbejdsgrupper afleverede til ministeren ultimo 2016, jf. afsnit 3.1.3.2 om Børne- og Socialministeriets overvejelser og arbejdet med en styrket pædagogisk læreplan.

Den foreslåede § 8, stk. 4, er en videreførelse af den gældende § 8, stk. 4, for så vidt angår dagtilbuddets forpligtelse til at tage højde for børn med særlige behov.

Det foreslås i § 8, stk. 4, at den pædagogiske læreplan skal beskrive, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så deres trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Det pædagogiske personale i dagtilbud har, sammen med andre relevante fagprofessionelle, et ansvar for at støtte børn med forskellige udfordringer og sikre, at alle børn deltager i fællesskabet. Læreplanstemaer og pædagogiske mål skal være relevante for alle børn uanset baggrund, sprog, kultur og traditioner.

Med børn i udsatte positioner forstås en sammensat gruppe af børn, der f.eks. kan være børn med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, børn i risiko for at stå uden for fællesskabet m.v. I lighed med andre børn lærer og udvikler børn i udsatte positioner sig i et fagligt kompetent pædagogisk læringsmiljø og i mødet med en velfunderet pædagogisk faglighed. Kvaliteten i interaktionen mellem barn og voksen er særlig betydningsfuld for børn i udsatte positioner.

Kravet om, at det pædagogiske læringsmiljø skal tage højde for børn i udsatte positioner, handler ikke om at trække et enkelt barn ud af det almene børnefællesskab for at lave en særligt tilrettelagt aktivitet med barnet. Det handler som udgangspunkt om, at børn i udsatte positioner skal udfordres og opleve mestring i blandt andet børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter.

Alle børn i dagtilbud har krav på at blive stimuleret og blive mødt med positive forventninger. Det er i den forbindelse afgørende, at det pædagogiske personale, på linje med forventningerne til de øvrige børn i dagtilbuddet, har positive forventninger til et barn i en udsat position. Børn i udsatte positioner skal være en betydningsfuld del af børnefællesskabet, ligesom deres forældre er tilsvarende betydningsfulde i forældrefællesskabet.

Nogle gange kan det være en fordel at give et udsat barn plads og rum til at være i en mindre gruppesammenhæng, hvor den voksne i højere grad har mulighed for at arbejde målrettet med barnets specifikke udfordringer, det være sig sociale, motoriske, sproglige udfordringer eller andet. Dette kræver en skarp

opmærksomhed hos det pædagogiske personale og ledelse på alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem tilrettelæggelse af trygge pædagogiske læringsmiljøer.

Forslaget har dermed til formål at sikre, at dagtilbuddet i den pædagogiske læreplan reflekterer over, hvordan det pædagogiske læringsmiljø organiseres og tilrettelægges, så det også tilgodeser og understøtter børn i udsatte positioners læring.

Den foreslåede *§ 8, stk. 5*, er ny.

Det foreslås i § 8, stk. 5, 1. pkt., at det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med at etablere pædagogiske læringsmiljøer for børn, jf. de foreslåede stk. 2 og 3, og hvordan der i det sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø for de ældste børn, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Det foreslås, at dagtilbuddets samarbejde med forældre også skal have fokus på, hvordan dagtilbud og forældre kan samarbejde om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem. Det foreslås i forlængelse heraf, at dagtilbuddets samarbejde med forældrene om børns læring skal ske via det forældresamarbejde, som allerede finder sted i dagtilbuddet i form af f.eks. forældremøder, dagtilbud/hjem samtaler, hente/bringe situationer, sommerfester, julearrangementer, fælles spisning m.v. Det foreslås således, at dagtilbuddet anvender nogle af de eksisterende fora, hvor forældrene kommer i dagtilbuddet, til at sætte børns læring på dagsorden. Dette kan f.eks. ske ved, at der på forældremøder er et punkt, som handler om, hvad der arbejdes med i dagtilbuddet, og hvordan forældrene f.eks. i forlængelse heraf kan understøtte barnets læring i hjemmet. Personalet kan i det daglige forældresamarbejde, hvor forældre afleverer og henter deres barn, også lejlighedsvist fortælle forældrene om barnets sociale hverdagsliv og læring i dagtilbuddet og være i dialog med forældrene om, hvordan man i fællesskab kan fremme barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Dagtilbuddet skal fortsat være ramme om arrangementer, som har til formål at styrke det sociale sammenhold og relationer blandt børn og forældre, men det foreslås, at dagtilbuddets samarbejde med forældrene også skal have fokus på børns trivsel og læring.

Alle forældre er forskellige, og det foreslås, at det er det enkelte dagtilbuds ansvar at facilitere og rammesætte forældresamarbejdet, så forældresamarbejdet er differentieret og baseret på lokale traditioner, ønsker og den enkelte families behov. Dagtilbuddet afstemmer sammen med forældrene gensidige forventninger til hinanden i forhold til både det individuelle forældresamarbejde såvel som det mere generelle forældresamarbejde i dagtilbuddet.

Det daglige forældresamarbejde i dagtilbud skal bygge på et tillidsfuldt og konstruktivt samarbejde om børnenes trivsel og læring. Dagtilbuddets samarbejde med forældre i forhold til at understøtte barnets læring i familien handler f.eks. om, at dagtilbuddet vejleder forældre om, hvordan de kan bidrage positivt til barnets læring og udvikling. Dette kan f.eks. foregå ved, at forældrene læser højt for barnet, synger med barnet og i øvrigt inddrager barnet og taler med barnet om alle de ting, som forældre og barnet foretager sig i og uden for familien, så barnet herigennem får udviklet sit sprog og får udvidet sin erfaringsverden ved at stille spørgsmål, undre sig og gøre sig erfaringer.

Med forældresamarbejde om børns læring forstås netop et samarbejde, hvor såvel dagtilbuddet som forældrene har et ansvar. Forældrene har således også et ansvar for at samarbejde med dagtilbuddet og i øvrigt holde sig orienteret og bakke op om det arbejde, der foregår i dagtilbuddet i forhold til barnets og børnegruppens trivsel og læring.

Det foreslås videre i § 8, stk. 5, 1. pkt., at det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med at etablere pædagogiske læringsmiljøer for børn, jf. de foreslåede stk. 2 og 3.

Det foreslås således, at dagtilbuddet som led i arbejdet med den pædagogiske læreplan skal overveje, hvordan lokalsamfundet i form af f.eks. biblioteker, museer, idrætstilbud og –faciliteter, plejehjem, erhvervsliv m.v. kan

inddrages med henblik på at styrke dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljø. Dagtilbuddet kan endvidere overveje, om et samarbejde med f.eks. ældre medborgere, skolebørn fra mellem- og udskolingen eller andre frivillige i lokalsamfundet, der ønsker at bidrage med en særlig viden eller interesse inden for eksempelvis natur, sport, musik, sundhed eller håndværk, kan bidrage til at styrke arbejdet med pædagogiske læringsmiljøer.

Frivillige, der har sin gang i dagtilbuddet, skal ikke indgå som en del af personalenormeringen, ligesom eventuelle frivillige ikke skal pålægges ansvar for den pædagogiske kerneopgave. Der vil på bekendtgørelsesniveau blive fastsat regler om, at der skal indhentes børneattest for personer, der arbejder frivilligt i dagtilbud.

Det foreslås videre i § 8, stk. 5, 1. pkt., at det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø for de ældste børn, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen og som dermed understøtter, at de kommende skolebørn er bedst muligt forberedt på at begynde i skole.

De seks læreplanstemaer har tæt sammenhæng med de indholdselementer, der arbejdes med i børnehaveklassen. Temaerne i den pædagogiske læreplan er derfor et element i dagtilbuddenes arbejde med at skabe sammenhæng mellem indholdet i dagtilbuddet og børnehaveklassen. Sammenhæng er dog ikke lig med, at indholdet i dagtilbud og skole skal være det samme, hvor det at skabe sammenhæng f.eks. kan handle om børnenes trivsel, arbejdet med børnefællesskaber og at understøtte børns lærelyst og mod på nye oplevelser, idet det er elementer, der er centrale på tværs af dagtilbud og skole.

Forslaget indebærer, at dagtilbuddets forpligtelse til at skabe sammenhæng til børnehaveklassen blandt andet handler om, at børn i dagtilbud får positive erfaringer med at deltage i dagtilbuddets fællesskaber, så barnet derigennem får positive forventninger til de sociale fællesskaber i skolen. Det indebærer videre, at det pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn skal have fokus på at understøtte, at børnene tør møde nye udfordringer, fordybe sig, være vedholdende, kunne indgå i et børnefællesskab og tage initiativ til at indgå i relationer. Herudover indebærer det, at det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbud også introducerer til og giver børnene mulighed for at udvikle faglige færdigheder i form af leg med bogstaver, tal, mønstre, former m.v.

Hvis en kommune f.eks. har fastsat skolestart, jf. den foreslåede § 23, stk. 1, 2. pkt., som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 21, til 1. maj, foreslås det, at dagtilbuddet et år før børnene overgår til skolerégi og skal starte i fritidshjem eller skolefritidsordning (SFO), er forpligtet til at etablere et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen. Dette indebærer, at børnene skal tilbydes et skoleunderstøttende pædagogisk læringsmiljø ca. ét år før, at de skal overgå til skolerégi og dermed skal starte i fritidshjem eller skolefritidsordning (SFO).

Det foreslåede § 8, stk. 6, er en videreførelse af den gældende § 8, stk. 5, med enkelte sproglige ændringer.

Det foreslås i § 8, stk. 6, at arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet, jf. dagtilbudslovens § 7, stk. 3, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 7, skal integreres i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Efter stk. 6 anvendes begrebet børnemiljø som et samlet begreb for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet. Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø skal forstås bredt.

Det fysiske børnemiljø omhandler f.eks. støjniveau, indeklima, plads til fysisk udfoldelse og stille aktiviteter, hygiejneforhold, lysforhold, garderobe, legeplads og udearealer, stueres indretning og størrelse m.v.

Det psykiske børnemiljø omhandler f.eks. samspillet mellem børn og voksne, herunder om samspillet er kendetegnet ved gensidig respekt og tolerance, børnenes indbyrdes samspil, herunder om børnene i deres sprog og handlinger indbyrdes respekterer hinanden, om der blandt børn og personale er plads til og accept af menneskers forskellighed, om der finder mobning sted blandt børnene m.v.

Det æstetiske børnemiljø omhandler f.eks., hvorvidt stueres indretning og udsmykning virker stimulerende og inspirerende på børnene, samt hvorvidt omgivelserne indenfor og udenfor er udformet på en måde, som fremmer børnenes lyst til at bevæge og udfolde sig, fordybe sig, have stille lege m.v.

De nævnte eksempler skal ikke forstås som udtømmende eller som en opstilling af forhold, dagtilbuddet skal forholde sig til. De forhold, som dagtilbuddet finder relevante i forhold til det pædagogiske arbejde med børns læring, kan medtages i den pædagogiske læreplan.

Dagtilbuddet kan i den pædagogiske læreplan eksempelvis også anføre, hvordan det pædagogiske læringsmiljø kan fremme et bedre børnemiljø f.eks. ved at opdele børnegruppen i mindre grupper, aktivt anvende legeplads, gangarealer eller lignende i hverdagen med henblik på at skabe et bedre børnemiljø i form af et reduceret støjniveau i dagtilbuddet – og dermed styrke læring og trivsel hos børnene. Dagtilbuddene kan også have en bevidst pædagogisk tilgang til f.eks. håndvask eller brugen af hjemmesko med henblik på at hæve hygiejneniveauet, reducere sygdom og dermed skabe bedre rammer for trivsel og læring hos børnene.

Dagplejens arbejde med børnemiljøet integreres i den pædagogiske læreplan for dagplejen.

Efter stk. 6, 2. pkt., skal børnemiljøet vurderes i et børneperspektiv. Hermed forstås, at børnemiljøet skal ses med børnenes øjne, og at børnenes oplevelser af børnemiljøet inddrages i vurderingen af børnemiljøet afhængigt af børnenes alder og modenhed. Der lægges hermed vægt på, at børnene inddrages i forhold, der vedrører dem selv jf. FN's Børnekonvention artikel 12 om barnets ret til at give udtryk for sin mening og krav på, at denne mening respekteres.

Den foreslåede *§ 8, stk. 7*, er ny.

Det foreslås med *§ 8, stk. 7*, at den pædagogiske læreplan udgør rammen for det pædagogiske arbejde i dagtilbud. Det foreslås i forlængelse heraf, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at dagtilbuddene i relation til den pædagogiske opgave ledes alene med udgangspunkt i den pædagogiske læreplan og i overensstemmelse med den pædagogiske læreplans børnesyn og brede læringsforståelse, jf. stk. 2 og 3.

Forslaget indebærer, at kommunalbestyrelsen derfor som udgangspunkt ikke må pålægge dagtilbuddene yderligere dokumentationskrav, registreringer, koncepter, styringsmål og individuelle mål eller målinger for børn eller lignende i relation til den pædagogiske opgave, der ikke er i overensstemmelse med den pædagogiske

læreplan, og som frem for alt medfører unødigt bureaukrati, som tager tid fra det pædagogiske personales arbejde med børnene.

Forslaget indebærer videre, at dokumentationskrav, registreringer, koncepter, styringsmål eller lignende i relation til det pædagogiske arbejde, der rækker ud over den pædagogiske læreplan, som udgangspunkt ikke er i overensstemmelse med den pædagogiske læreplan.

Kommunalbestyrelsen kan fortsat iværksætte tiltag m.v. i relation til den pædagogiske opgave, som er i tråd med den pædagogiske læreplan. Herudover kan kommunalbestyrelsen fortsat iværksætte relevante tiltag m.v., som vedrører andre dele af dagtilbuddets virksomhed. Det kan f.eks. være tiltag i relation til budget- og regnskab, arbejdsmiljøregler, m.v.

Den foreslåede § 8, stk. 8, er ny.

Det foreslås i § 8, stk. 8, at børne- og socialministeren fastsætter nærmere regler om pædagogiske mål for, hvad det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet skal understøtte i forhold til børns læring, samt om indholdet i de enkelte læreplanstemaer, jf. det foreslåede stk. 3.

Det foreslås, at børne- og socialministeren får bemyndigelse til på bekendtgørelsesniveau at fastsætte to brede pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring for hvert af de seks læreplanstemaer samt fastsætte korte indholdsbeskrivelser for hvert af de seks læreplanstemaer, jf. det foreslåede stk. 3.

Mål og indholdsbeskrivelser vil tage afsæt i det forslag til en styrket pædagogisk læreplan, som en række arbejdsgrupper har udarbejdet i 2016, jf. afsnit 3.1.3.2 om Børne- og Socialministeriets overvejelser og arbejdet med en styrket pædagogisk læreplan. På bekendtgørelsesniveau vil der således blive fastsat to retningsgivende brede mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnene læring for aldersgruppen 0-5 år for hvert af de seks læreplanstemaer.

De brede pædagogiske mål skal sætte en retning for det pædagogiske arbejde i dagtilbuddene, samtidig med at de pædagogiske mål skal give plads til og understøtte lokal faglig refleksion.

De brede pædagogiske mål skal understøtte sammenhæng mellem proces og organisering (pædagogisk læringsmiljø) på den ene side og børns læring og udvikling på den anden side. Det er hensigten, at de brede pædagogiske mål skal bidrage til lokal refleksion omkring, hvilket pædagogisk læringsmiljø der understøtter børns læring og udvikling.

I forhold til læreplanstemaet 'Alsidig personlig udvikling' vil der f.eks. tages afsæt i følgende forslag til mål: 'Det pædagogiske læringsmiljø understøtter, at alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gå-på-mod og kompetencer til deltagelse, herunder også i situationer, som kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering'.

I forhold til læreplanstemaet 'Krop, sanser og bevægelse' vil der f.eks. tages afsæt i følgende forslag: 'Det pædagogiske læringsmiljø understøtter, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så de bliver fortrolige med kroppen, kroppens funktioner og mangfoldige bevægelsesmuligheder'.

I forhold til læreplanstemaet 'Natur, udeliv og science' tages f.eks. afsæt i følgende forslag til mål: 'Det pædagogiske læringsmiljø understøtter, at alle børn observerer og undersøger naturfænomener og således får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge herunder en begyndende matematisk forståelse'.

Dette indebærer, at dagtilbuddet er forpligtet til at etablere pædagogiske læringsmiljøer, der inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer, understøtter de pædagogiske mål for børns læring, som fastsættes på bekendtgørelsesniveau.

Det foreslås i forlængelse heraf, at det enkelte dagtilbud har ansvar for at etablere et pædagogisk læringsmiljø, der afspejler og tager højde for, at 0-2-årige børn og 3-5-årige børns behov og forudsætninger er væsensforskellige, og at det pædagogiske læringsmiljø derfor skal tilpasses og afspejle dette. Dette indebærer f.eks., at dagplejen og vuggestuer, som typisk er tilbud målrettet 0-2-årige børn, skal operationalisere de fastsatte

pædagogiske mål for aldersgruppen 0-5 år, så det pædagogiske læringsmiljø og de lokale pædagogiske mål afspejler de mindste børns behov og forudsætninger.

Herudover vil der på bekendtgørelsesniveau og med afsæt i det forslag til en styrket pædagogisk læreplan, som en række arbejdsgrupper har foreslået, blive fastsat indholdsbeskrivelser for hvert af de seks læreplanstemaer. Indholdsbeskrivelserne vil bestå af korte beskrivelser af de centrale elementer, der ligger i de enkelte læreplanstemaer.

Som eksempel på elementer i en indholdsbeskrivelse vil det blive fastsat, at læreplanstemaet 'Alsidig personlig udvikling' blandt andet indeholder elementer som engagement, livsduelighed, gå-på-mod og deltagelseskompetence, mens læreplanstemaet 'Social udvikling' blandt andet indeholder elementer som børns deltagelse, medindflydelse og empati. Læreplanstemaet 'Natur, udeliv og science' vil blandt andet indeholde elementer som førstehåndsoplevelser med naturfænomener, udforskning af sammenhænge samt en begyndende forståelse af teknologi og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Med forslaget vil det blive et krav, at det blandt andet er disse elementer, som det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddene skal understøtte i relation til de tre nævnte eksempler på læreplanstemaer.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.1.3.

Til nr. 9

Efter gældende ret, jf. dagtilbudslovens § 9, er lederen af dagtilbuddet ansvarlig for at udarbejde, offentliggøre og eventuelt revidere den pædagogiske læreplan. Det følger endvidere af dagtilbudslovens § 9, stk. 2, at lederen er ansvarlig for, at den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år samt for at dokumentere, om de valgte pædagogiske metoder og aktiviteter fører til opfyldelse af de opstillede mål inden for temaerne i den pædagogiske læreplan. Endelig er lederen, jf. dagtilbudslovens § 9, stk. 3, ansvarlig for at inddrage forældrebestyrelsen i udarbejdelsen, evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan.

Det foreslås at affatte § 9 på ny.

Den foreslåede § 9, stk. 1, er en videreførelse af dagtilbudslovens gældende § 9, stk. 1, for så vidt angår lederen af dagtilbuddets ansvar for, at den pædagogiske læreplan udarbejdes og offentliggøres. Det foreslås herudover, at lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for, at det pædagogiske arbejde i dagtilbuddet tilrettelægges og udøves inden for rammerne af den pædagogiske læreplan.

Det foreslås i § 9, stk. 1, at lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for, at den pædagogiske læreplan udarbejdes samt for at sikre, at det pædagogiske arbejde i dagtilbuddet tilrettelægges og udøves inden for rammerne heraf. Det foreslås videre, at lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at offentliggøre den pædagogiske læreplan.

Det enkelte dagtilbuds pædagogiske læreplan skal fungere som et pejlemærke for det pædagogiske personale i udøvelsen af det daglige pædagogiske arbejde. Det er lederens ansvar at sikre, at læreplanen ikke bare bliver et stykke papir, der ligger i skuffen, men at det daglige pædagogiske arbejde med pædagogiske læringsmiljøer og børns læring gennem hele dagen afspejler og udøves i overensstemmelsen med den retning og de pædagogiske refleksioner, der fremgår af læreplanen.

Lederen skal i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikre, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering og opfølgning på den pædagogiske læreplan, jf. den foreslåede § 15, stk. 1 og 2, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 14 og 16.

Det foreslås i § 9, stk. 1, 2. pkt., at lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at offentliggøre den pædagogiske læreplan. Den pædagogiske læreplan kan f.eks. offentliggøres på dagtilbuddets hjemmeside eller et andet sted, som er kendt af og let tilgængeligt for forældrene.

Den foreslåede § 9, stk. 2, er en videreførelse af den gældende § 9, stk. 2, for så vidt angår kravet om, at den pædagogiske læreplan skal evalueres mindst hvert andet år, og at evalueringen skal offentliggøres. Det foreslås som noget nyt, at lederen af dagtilbuddet har ansvar for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Det foreslås videre, at evalueringen skal tage udgangspunkt i

de pædagogiske mål, jf. den foreslåede § 8, stk. 8, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 8, herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og den konkrete børnegrupperes trivsel, læring, udvikling og dannelse med henblik på udvikling og kvalificering af det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet.

Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelse løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegrupperes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det kan f.eks. ske ved, at praksis fastholdes gennem pædagogisk dokumentation, der danner grundlag for analyse af og systematisk refleksion over sammenhængen mellem læringsmiljø og børnenes læring og trivsel og udvikling. Det kan give anledning til justeringer, så det pædagogiske læringsmiljø bedst muligt understøtter børnenes trivsel, læring og udvikling.

Kravet om etablering af en evalueringskultur i dagtilbuddet skal understøtte, at personalet udvikler en faglig selvkritisk og reflekteret tilgang til tilrettelæggelse og evaluering, som skal bidrage til, at personalet får øje på sin praksis, tænker over den og ser mulighederne for at ændre praksis, hvis der er behov herfor, som i sidste ende skal udvikle og kvalificere den pædagogiske praksis.

Det er op til den enkelte leder af dagtilbuddet at beslutte, hvordan evalueringen konkret foregår og udføres. En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale.

Formålet med evalueringen er således at udvikle kvaliteten af den pædagogiske praksis, hvor evalueringen blandt andet har til formål at få øje på de steder, hvor der er behov for at skabe endnu bedre pædagogiske læringsmiljøer for alle børn. Det er ikke hensigten, at det enkelte barn skal evalueres, idet fokus i evalueringen er sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, herunder hvorvidt det pædagogiske læringsmiljø fører til den trivsel, læring, udvikling og dannelse hos børnene, der ønskes.

En bæredygtig evalueringskultur skal afspejle en balance mellem de ressourcer, der bruges på at dokumentere og evaluere på den ene side, og det udbytte, som det pædagogiske personale får, på den anden side. En oplevelse af at producere meningsløs dokumentation og unyttige evalueringer bidrager negativt til fremtidig gennemførelse af dokumentations- og evalueringsaktiviteter.

Der vil fra centralt hold blive udviklet vejledende materialer til inspiration for arbejdet med evalueringen, som dagtilbuddene kan vælge at anvende.

Den foreslåede § 9, stk. 3, er en delvis videreførelse af den gældende § 9, stk. 2, for så vidt angår kravet om dokumentation. Det foreslås herudover, at lederen af dagtilbuddet som led i evalueringen er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, som skal indgå i evalueringen, jf. det foreslåede stk. 2.

Som konsekvens heraf foreslås det, at kravet om, at lederen er ansvarlig for at dokumentere, om de valgte pædagogiske metoder og aktiviteter samt børnemiljøet fører til opfyldelse af de opstillede mål inden for de seks læreplanstemaer, samt at lederen skal angive, hvordan dagtilbuddet vil følge op på resultaterne, ophæves.

Det foreslås, at lederen har ansvaret for, at der sker en løbende pædagogisk dokumentation, hvormed forstås en beskrivelse af børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse samt det pædagogiske læringsmiljø, som ligger til grund herfor.

Det er op til den enkelte leder at beslutte, hvilken pædagogisk dokumentation der ønskes anvendt og hvordan. Pædagogisk dokumentation kan have mange forskellige former og kan f.eks. bestå af en vifte af forskellige måder at beskrive børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det kan således både være praksisfortællinger, fotos, observationer, videooptagelser, screeninger, relationskemaer, børneinterviews, tegninger m.v. Den pædagogiske dokumentation skal understøtte og kvalificere den efterfølgende faglige refleksion, som blandt andet skal ligge til grund for evalueringen. Ved valg af dokumentation er det vigtigt at være klar på, hvad formålet er, og hvem målgruppen for dokumentationen er. Iagttagelser af børnefællesskabet kan f.eks. anvendes til at skabe et overblik

over mønstre i relationerne, mens observationer og dialog med konkrete børn kan anvendes til at komme tættere på, hvilke processer der foregår, og om de virker.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.1.3.

Til nr. 10

Efter dagtilbudslovens § 10 skal kommunalbestyrelsen godkende den pædagogiske læreplan og mindst hvert andet år drøfte evalueringerne. Kommunalbestyrelsen skal endvidere på baggrund af drøftelsen tage stilling til, om evalueringerne af de pædagogiske læreplaner giver anledning til yderligere handling fra kommunalbestyrelsens side.

Det foreslås, at § 10 ophæves.

Forslaget skal ses i sammenhæng med den foreslåede § 3 a, stk. 5, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, hvorefter kommunalbestyrelsen skal sikre, at der mindst hvert andet år sker en politisk drøftelse af udviklingen på dagtilbudsområdet m.v.

Til nr. 11

Efter gældende ret, jf. dagtilbudslovens § 14, stk. 1, skal forældre med børn i en kommunal, selvejende og udliciteret daginstitution efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4, og i kommunal dagpleje efter dagtilbudslovens § 21, stk. 2, have adgang til at få oprettet en forældrebestyrelse i den kommunale dagpleje eller i den enkelte daginstitution med et flertal af valgte forældre, jf. dog § 24 a i lov om folkeskolen. Det følger af loven, jf. bemærkningerne til lovforslag nr. L 170 fremsat den 28. februar 2007, folketingssamling 2006-07, Folketingstidende 2006-07, tillæg A, sp. 5814, at en forældrebestyrelse som udgangspunkt er knyttet til en daginstitution eller den samlede kommunale dagpleje i en kommune. Ét dagtilbud kan have flere enheder, der ikke nødvendigvis har den samme fysiske placering. Det betyder, at såfremt der er tale om ét dagtilbud, der fysisk består af flere enheder, skal der oprettes én forældrebestyrelse. Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at der kan oprettes forældrebestyrelser på tværs af selvstændige dagtilbud, såfremt forældrene kan tilslutte sig.

De foreslåede § 14, stk. 2-4, er nye.

Det foreslås i § 14, stk. 2, at indføre et krav om, at forældre med børn i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner, som består af flere enheder, jf. den foreslåede § 19, stk. 6, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 18, skal have adgang til at blive repræsenteret i den fælles forældrebestyrelse. Med forslaget får forældre i enheder ret til at være repræsenteret i forældrebestyrelsen med mindst én forælder fra den pågældende enhed. Det foreslås i den forbindelse, at i selvejende daginstitutioner med flere enheder, hvor der i institutionsbestyrelsen er et flertal af valgte forældre, skal alle enheder have ret til at være repræsenteret i institutionsbestyrelsen.

Det forudsættes, at de enkelte enheders ret til at være repræsenteret i den fælles forældrebestyrelse skal fremgå af institutionens vedtægter, som fastsættes af enten kommunalbestyrelsen, bestyrelsen for den selvejende daginstitution eller af den private leverandør af en udliciteret daginstitution efter indhentet udtalelse fra de respektive forældrebestyrelser, jf. dagtilbudslovens § 16, stk. 1-3.

Med den foreslåede ordning sikres det, at forældre i de enkelte enheder har mulighed for at få indflydelse på de aktiviteter, som foregår i forældrebestyrelsen, og som følger af forældrebestyrelsens minimumskompetencer, jf. dagtilbudslovens § 15 samt de foreslåede ændringer som følge af lovforslagets § 1, nr. 12-16.

Der er tale om en ret til at være repræsenteret i forældrebestyrelsen, såfremt der måtte være et ønske blandt forældre herom, hvor forældrene i de enkelte enheder ikke er forpligtede til at være repræsenteret i forældrebestyrelsen, hvis der i forældregruppen i den enkelte enhed ikke er et ønske om at være repræsenteret.

Forslaget indebærer, at processen omkring valg af forældre til forældrebestyrelsen skal tilrettelægges, så det sikres, at de enkelte enheder reelt har en adgang til at være repræsenteret i den fælles forældrebestyrelse. Dette kan f.eks. ske ved at give fortrinsret for forældre fra de enkelte enheder, såfremt afstemningen foregår blandt alle forældre i institutionen, eller ved at forældrene i den enkelte enhed alene stemmer på kandidater fra den pågældende enhed.

Det foreslås endvidere med det nye *stk. 3*, at det lovfastsættes, at der kan etableres fælles forældrebestyrelser på tværs af kommunale dagtilbud, såfremt forældrebestyrelserne i det enkelte dagtilbud kan tilslutte sig. Det gælder både på tværs af kommunale daginstitutioner, som drives efter lovens § 19, stk. 2, og på tværs af kommunale daginstitutioner og den kommunale dagpleje, som drives efter lovens § 21, stk. 2.

Uanset, om den fælles forældrebestyrelse skal etableres på tværs af daginstitutioner eller på tværs af daginstitutioner og dagpleje, vil det være et krav, at et flertal af forældrene i de enkelte forældrebestyrelser ønsker en fælles forældrebestyrelse. Dette skal ses i lyset af, at der er tale om en fravigelse af forældrenes lovfæstede ret til en forældrebestyrelse for hvert dagtilbud, jf. lovens § 14, stk. 1.

Det skal bemærkes, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med en omlægning af dagtilbudsstrukturen kan beslutte at nedlægge tidligere selvstændige kommunale daginstitutioner med henblik på at etablere en ny daginstitution med flere enheder, som har én samlet forældrebestyrelse. I dette tilfælde finder det foreslåede krav om, at etablering af en fælles forældrebestyrelse på tværs af kommunale dagtilbud forudsætter tilslutning fra et flertal af forældre i de enkelte forældrebestyrelser, ikke anvendelse.

Rammer og vilkår for henholdsvis daginstitutioner og dagpleje er forskellige. Derfor foreslås det i *stk. 4*, at såfremt der etableres fælles forældrebestyrelser på tværs af dagpleje og daginstitutioner, skal beslutninger, der alene har betydning for dagplejen, træffes af de medlemmer, der repræsenterer dagplejen. Det foreslås videre, at beslutninger, der alene har betydning for daginstitutionen, træffes af de medlemmer, der repræsenterer daginstitutionen.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.1.

Til nr. 12

Det følger af dagtilbudslovens § 15, stk. 1, forældrebestyrelsen i en daginstitution skal fastsætte principper for daginstitutionens arbejde og for anvendelsen af en budgetramme for daginstitutionen inden for de mål og rammer, som kommunalbestyrelsen har fastsat. Det følger endvidere af dagtilbudslovens § 15, stk. 2, at forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal fastsætte principper for dagplejens arbejde og for anvendelsen af en budgetramme for dagplejen inden for de mål og rammer, som kommunalbestyrelsen har fastsat. Endelig følger det af dagtilbudslovens § 15, stk. 3, at forældrebestyrelsen varetager sine opgaver inden for de mål og rammer, som kommunalbestyrelsen har fastsat.

Det foreslås at ændre 'mål og rammer' i § 15, stk. 1-3, til 'rammer og eventuelle prioriterede indsætter'. Der er tale om en konsekvensrettelse som følge af lovforslagets § 1, nr. 2 og 3, hvor det foreslås, at kommunalbestyrelsen i stedet for mål og rammer for dagtilbud fremadrettet i stedet skal fastsætte rammer og eventuelle prioriterede indsatsområder for dagtilbuddene.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.1.1.

Til nr. 13

Efter gældende regler, jf. lovens § 15, stk. 1, skal forældrebestyrelsen i daginstitutioner, som led i den lovfastsatte minimumskompetence, fastsætte principper for daginstitutionens arbejde og for anvendelsen af en budgetramme for daginstitutionen inden for de mål og rammer, som er fastsat af kommunalbestyrelsen. I bemærkningerne til dagtilbudsloven, jf. bemærkningerne til lovforslag nr. L 170 fremsat den 28. februar 2007, folketingssamling 2006-07, Folketingstidende 2006-07, tillæg A, sp. 5814, er nævnt eksempler på, hvilke områder forældrebestyrelsen skal fastlægge principper for. Det gælder blandt andet de pædagogiske aktiviteter i institutionen, samarbejde mellem daginstitution og samtlige forældre, dialogen mellem forældrebestyrelsen og forældregruppen som helhed, personalets sammensætning m.v.

Det foreslås at udvide forældrebestyrelsens minimumskompetence, hvorefter forældrebestyrelsen i daginstitutioner skal fastsætte principper for samarbejdet mellem dagtilbud og hjem.

Med forslaget bliver samarbejdet mellem dagtilbud og hjem et særskilt fokusområde for forældrebestyrelsen i daginstitutioner. Samarbejdet mellem dagtilbud og hjem kan f.eks. vedrøre:

- Dagtilbud/hjem-samtaler.
- Håndtering af børns ferieafholdelse.
- Hente- og bringetidspunkter.
- Gåhjemmøder om inddragelse af forældre i børns læring.
- Fokuseret forældreinvolvering gennem specifikke tiltag som f.eks. en frivillig børneplan og familiedeltagelse i dagtilbuddet.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.1.

Til nr. 14

Efter gældende ret, jf. dagtilbudslovens § 9, stk. 3, skal lederen af dagtilbuddet inddrage forældrebestyrelsen i udarbejdelsen, evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan. Herudover har forældrebestyrelsen i daginstitutioner en lovfastsat minimumskompetence, som er nærmere defineret i lovens § 15, som blandt andet indebærer retten til at fastsætte principper for daginstitutionens arbejde og for anvendelsen af en budgetramme, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 13, samt indstillingsret ved ansættelse af personale og ledelse i daginstitutionerne.

Det foreslås at udvide forældrebestyrelsens lovfastsatte minimumskompetence i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner, som defineret i dagtilbudslovens § 15. Det foreslås således, at det fastsættes i loven, at forældrebestyrelsen, som en del af minimumskompetencen, skal inddrages i arbejdet med de pædagogiske læreplaner, jf. den foreslåede § 8, herunder inddrages i, hvordan daginstitutionen inddrager ressourcer i lokalsamfundet som led i at etablere pædagogiske læringsmiljøer for børn. Det foreslås videre, at forældrebestyrelsen skal inddrages i daginstitutionens arbejde med at skabe gode og sammenhængende overgange for børn fra hjem til dagtilbud, mellem tilbud og fra dagtilbud til skole, jf. den foreslåede § 7, stk. 5, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 7.

Forslaget indebærer, at forældrebestyrelsen som en del af minimumskompetencen skal inddrages i processen omkring udarbejdelse, evaluering og opfølgning på den pædagogiske læreplan. Dette arbejde tilrettelægges lokalt på en måde, så det giver mening i dagligdagen for både forældrebestyrelse og det pædagogiske personale. Som led i dette arbejde skal forældrebestyrelsen inddrages i, hvordan ressourcer i lokalsamfundet kan bringes i spil med henblik på at skabe trygge og pædagogiske læringsmiljøer for børn i dagtilbud. Forældre, der sidder i forældrebestyrelsen, bor typisk i nærmiljøet, og de kan i kraft heraf have viden om de forskellige tilbud og muligheder, der findes i lokalområdet. Forældrebestyrelsens viden herom kan derfor være betydningsfuldt, når dagtilbuddet skal overveje, hvordan ressourcer i lokalsamfundet kan inddrages i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn, jf. den foreslåede § 8, stk. 5, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 8.

Den pædagogiske læreplan er et pædagogisk redskab, som understøtter det pædagogiske personales og ledelsens arbejde med at skabe trygge pædagogiske læringsmiljøer for børn. Den konkrete udarbejdelse, evaluering og opfølgning på den pædagogiske læreplan foretages af ledelsen og personalet, men det foreslås, at forældrebestyrelsen skal inddrages aktivt i drøftelsen af processen i relation til arbejdet med den pædagogiske læreplan herunder i forhold til muligheden for at inddrage ressourcer i lokalsamfundet, så forældrebestyrelsen får mulighed for at blive hørt og komme med input og forslag til arbejdet.

Med forslaget samles forældrebestyrelsens minimumskompetencer og opgaver i øvrigt i en bestemmelse.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.1.

Til nr. 15

Det følger af gældende ret, at forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje, jf. dagtilbudslovens § 15, stk. 2, som led i minimumskompetencen skal fastsætte principper for den samlede kommunale dagplejes arbejde og for anvendelsen af en budgetramme for den samlede kommunale dagpleje.

Det foreslås at udvide forældrebestyrelsens minimumskompetence i den kommunale dagpleje, hvorefter forældrebestyrelsen skal fastsætte principper for samarbejdet mellem dagtilbud og hjem. Med forslaget bliver samarbejdet mellem dagtilbud og hjem et særskilt fokusområde for forældrebestyrelsen i dagplejen. Eksempler på

områder i samarbejdet mellem dagtilbud og hjem, som forældrebestyrelsen kan fastsætte principper for, kan f.eks. nævnes:

- Dagtilbud/hjem-samtaler.
- Hente- og bringetidspunkter.
- Håndtering af børns ferieafholdelse.
- Gåhjemmøder om inddragelse af forældre i børns læring.
- Fokuseret forældreinvolvering gennem specifikke tiltag som f.eks. en frivillig børneplan og familiedeltagelse i dagtilbuddet.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.1.

Til nr. 16

Efter gældende ret, jf. dagtilbudslovens § 9, stk. 3, skal lederen af dagtilbuddet inddrage forældrebestyrelsen i udarbejdelsen, evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan. Retten til at blive inddraget fremgår ikke af forældrebestyrelsens minimumskompetence, som følger af dagtilbudslovens § 15.

Det foreslås med at udvide forældrebestyrelsen for den kommunale dagplejes minimumskompetence, som defineret i dagtilbudslovens § 15. Det foreslås således, at det fastsættes i loven, at forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen, evalueringen og opfølgningen på den pædagogiske læreplan, jf. den foreslåede § 8, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 8, samt i dagplejens arbejde med at skabe gode overgange fra hjem til dagtilbud og mellem tilbud f.eks. fra dagpleje til daginstitution, jf. den foreslåede § 7, stk. 5, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 7.

Dette arbejde tilrettelægges lokalt på en måde, så det giver mening i dagligdagen for både forældrebestyrelse og dagplejen. Som led i dette arbejde skal forældrebestyrelsen inddrages i, hvordan ressourcer i lokalsamfundet kan bringes i spil med henblik på at skabe trygge og pædagogiske læringsmiljøer for børn i dagplejen. Forældre, der sidder i forældrebestyrelsen, bor typisk i nærmiljøet, og de kan i kraft heraf have viden om de forskellige tilbud og muligheder, der findes i lokalområdet. Forældrebestyrelsens viden herom kan derfor være betydningsfuld, når

dagplejen skal overveje, hvordan ressourcer i lokalsamfundet kan inddrages i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn, jf. den foreslåede § 8, stk. 5, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 8.

Den pædagogiske læreplan er et pædagogisk redskab, som understøtter det pædagogiske personales og ledelsens arbejde med at skabe trygge pædagogiske læringsmiljøer for børn. Den konkrete udarbejdelse, evaluering og opfølgning på den pædagogiske læreplan foretages af ledelse og personale, men det foreslås, at forældrebestyrelsen skal inddrages aktivt i drøftelsen af processen i relation til arbejdet med den pædagogiske læreplan herunder i forhold til muligheden for at inddrage ressourcer i lokalsamfundet, så forældrebestyrelsen får mulighed for at blive hørt og komme med input og forslag til arbejdet.

Med ændringen bliver forældrebestyrelsens ret til at blive inddraget i udarbejdelsen, evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan således en del af forældrebestyrelsens minimumskompetencer, hvorefter forældrebestyrelsens minimumskompetencer og opgaver i øvrigt samles i en bestemmelse.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.1.

Til nr. 17

Efter dagtilbudslovens § 16 b, stk. 2, kan forældre med børn i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner, som består af flere enheder, beslutte at fravælge et sundt frokostmåltid efter lovens § 16 a, stk. 1.

Det foreslås, at der i bestemmelsen indsættes en henvisning til den foreslåede § 19, stk. 6, jf. lovforslagets § 1, nr. 18, hvor det foreslås kodificeret i dagtilbudsloven, at kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner samt privatinstitutioner kan bestå af flere enheder. Der er således tale om en konsekvensændring som følge af lovforslagets § 1, nr. 18.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.1.

Til nr. 18

Det følger af dagtilbudslovens § 19, stk. 2-5, at daginstitutioner kan etableres af kommunen som kommunale daginstitutioner eller af private leverandører som enten selvejende daginstitutioner, udliciterede daginstitutioner eller privatinstitutioner.

I forbindelse med lov nr. 631 af 11. juni 2010 om fleksibel frokostordning i daginstitutioner m.v. blev der som noget nyt indført begrebet 'daginstitutioner med flere enheder' i dagtilbudsloven. Begrebet 'daginstitutioner med flere enheder' beskrives i lovens forarbejder, jf. bemærkningerne til L 212 om fleksibel frokostordning i daginstitutioner m.v., fremsat den 23. april 2010, folketingssamling 2009-10, Folketingstidende 2009-10, tillæg A, i relation til afstemning om fravalg af et sundt frokostmåltid i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner, som består af flere enheder. Det er i dag ikke direkte fastsat i dagtilbudsloven, at daginstitutioner kan bestå af flere enheder.

Det foreslås med det nye *stk. 6*, at det kodificeres i loven, at kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner samt privatinstitutioner kan bestå af flere enheder. Ved fortolkningen af begrebet 'daginstitutioner med flere enheder' lægges de samme retningslinjer til grund, som fremgår af forarbejderne til L 212 om fleksibel frokostordning i daginstitutioner, jf. bemærkningerne til L 212 fremsat den 23. april 2010, folketingssamling 2009-10, Folketingstidende 2009-10, tillæg A.

Det følger heraf, at en daginstitution i dagtilbudslovens forstand ikke er en fysisk afgrænset størrelse. Det, der afgrænser og definerer en daginstitution, er som udgangspunkt, at der er etableret en forældrebestyrelse og en ledelse af daginstitutionen, samt at der består et naturligt fællesskab og samarbejde omkring børn og personale. Derfor kan en daginstitution bestå af flere fysisk adskilte enheder, og ledelsen og forældrebestyrelsen i en daginstitution kan derfor i nogle tilfælde favne store grupper af børn og forældre. En daginstitution med flere enheder er som hovedregel kendetegnet ved, at daginstitutionen har flere enheder, der er fysisk adskilt fra hinanden på en måde, så børn og personale ikke i det daglige kan bevæge sig fra en enhed til de andre enheder i daginstitutionen. Samtidigt er der et samarbejde i den enkelte fysisk afgrænsede enhed omkring den daglige opgavevaretagelse, der er afgrænset til den pågældende enheds børnegruppe og personalegruppe.

Ændringen af § 19, skal ses i lyset af, at mange kommuner gennem de senere år har omlagt dagtilbudsstrukturen, hvorefter tidligere selvstændige daginstitutioner med selvstændig forældrebestyrelse sammenlægges til én daginstitution med én forældrebestyrelse, hvorunder der består flere enheder. De forslåede § 27 c, stk. 1 og 2, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 25, hvorefter forældre har ret til at tilkendegive ønsker om optagelse, skrive sig på venteliste og beholde plads på ventelisten i konkrete enheder i daginstitutioner skal ligeledes ses i lyset heraf.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.1.

Til nr. 19

Det følger af dagtilbudslovens § 20, at kommunalbestyrelsen i institutionskommunen skal godkende privatinstitutioner. Institutionskommunen skal godkende privatinstitutionen, hvis privatinstitutionen opfylder lovgivningens krav til daginstitutioner og de godkendelseskriterier, som kommunalbestyrelsen har fastsat med udgangspunkt i de generelle krav til kommunens egne institutioner, jf. dagtilbudslovens § 20, stk. 2.

Det foreslås at præcisere i dagtilbudslovens § 20, stk. 1, at kommunalbestyrelsens sagsbehandling i forbindelse med en ansøgning om godkendelse af en privatinstitution skal ske i umiddelbar forlængelse af ansøgningen. Der henvises til, at det følger af offentligretlige retsgrundsætninger, at myndigheden skal træffe afgørelse i sager inden for rimelig tid, ligesom det generelt er god forvaltningsskik, at ansøgninger behandles hurtigst muligt. Sagsbehandlingen i den konkrete situation afhænger dog af sagens kompleksitet m.v.

Formålet med forslaget er at sikre, at sagsgange ikke skaber unødige og u hensigtsmæssige barrierer for etablering af privatinstitutioner.

Ændringen af § 20, stk. 1, skal ses i lyset af, at en undersøgelse af vilkår og rammebetingelser for selvejende daginstitutioner og privatinstitutioner tidligere har vist, at nogle kommuner kun behandler ansøgninger om godkendelse få gange om året.

Forslaget om, at kommunalbestyrelsens sagsbehandling skal ske i umiddelbar forlængelse af ansøgningen indebærer, at den enkelte kommune skal behandle ansøgninger løbende, hvorefter ansøgninger om godkendelse af en privatinstitution ikke vil kunne behandles i kommunen f.eks. hvert halve år eller med mange måneders mellemrum.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.4.1.

Til nr. 20

Efter gældende ret, jf. dagtilbudslovens § 20, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen fastsætte og offentliggøre godkendelseskriterier for privatinstitutioner. Kravene skal være saglige og fastsættes på baggrund af kommunens krav til egne daginstitutioner. Kravene kan f.eks. vedrøre normering, uddannelsesmæssig baggrund hos de udførende personale m.v. Kravene må hverken være mere lempelige eller mere restriktive end kravene til de kommunale daginstitutioner. Det følger af de gældende regler, at privatinstitutioner skal leve op til de godkendelseskriterier, som de er blevet godkendt efter.

Det foreslås at ændre reglerne om godkendelse af privatinstitutioner, hvorefter alle privatinstitutioner fremadrettet skal leve op til institutionskommunens gældende godkendelseskriterier. Formålet er at sikre, at der ikke sker en u hensigtsmæssig fastfrysning af godkendelseskrav i forhold til privatinstitutioner, hvis kommunalbestyrelsen som led i fastsættelsen af serviceniveauet, f.eks. ønsker at ændre kravene til de kommunale daginstitutioner. Der kan f.eks. være tale om, at kommunen ændrer kravene i forhold til normering, stiller nye eller ændrede krav til den uddannelsesmæssige baggrund hos det udførende personale, ønsker at stille praktikpladser til rådighed m.v.

Det foreslås, at privatinstitutioner senest seks måneder efter, at kommunalbestyrelsen har offentliggjort nye godkendelseskriterier, skal leve op til disse kriterier. Privatinstitutionen har således seks måneder til at tilpasse deres drift svarende til de nye godkendelseskriterier.

Den foreslåede ændring skal endvidere ses i lyset af, at kommunalbestyrelsens driftstilskud til privatinstitutioner beregnes på baggrund af kommunens udgifter til alderssvarende dagtilbud. Driftstilskuddet ændrer sig dermed i blandt andet i takt med ændringer i de krav, kommunen stiller til de kommunale, selvejende og udliciterede

dagtilbud. Med den foreslåede ordning sikres en højere grad af symmetri mellem de krav, som stilles til privatinstitutioner og det driftstilskud pr. barn, som de modtager fra kommunen.

Den foreslåede ændring om, at privatinstitutioner skal leve op til kommunens gældende kriterier for godkendelse finder alene anvendelse for privatinstitutioner, som godkendes efter lovens ikrafttræden. Der henvises til lovforslagets § 3, stk. 4.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.4.2.

Til nr. 21

Det følger af gældende ret, at alle børn indtil skolestart, jf. dagtilbudslovens § 23, stk. 1, har ret til at blive optaget i et dagtilbud. Begrebet 'skolestart' er ikke nærmere defineret i dagtilbudsloven, men det fremgår af § 10 i bekendtgørelse nr. 551 af 11. maj 2017 om dagtilbud, at 'skolestart' forstås som det tidspunkt, hvor barnet overgår til skoleregi og dermed begynder i enten fritidshjem eller skolefritidsordning (SFO) forud for undervisningsstart eller påbegynder hjemmeundervisning. Her skal det dog bemærkes, at kommunalbestyrelsen med godkendelse fra undervisningsministeren, jf. folkeskolelovens § 3, stk. 7, kan beslutte, at skolefritidsordninger på skoler eller afdelinger af skoler med normalt ikke over 150 elever kan optage børn fra det fyldte 3. år.

Begrebet 'skolestart' anvendes endvidere i forhold til dagtilbudslovens betalingsregler. Det følger således af bekendtgørelsens § 10, stk. 2, at 'skolestart' i forhold til betaling for en plads i tilbud omfattet af dagtilbudsloven tidligst kan regnes fra den 1. maj i det år, hvor barnet overgår til skoleregi. Det er den enkelte kommune, der beslutter tidspunktet for skolestart. Det følger således af forarbejderne til dagtilbudsloven, jf. bemærkningerne til lovforslag nr. L 170 fremsat den 28. februar 2007, folketingssamling 2006-07, Folketingstidende 2006-07, tillæg A, sp. 5814, at tidspunktet for skolestart afhænger dels af dagtilbuds- og skolestrukturen i den enkelte kommune herunder, om børn flyttes til fritidshjem eller skolefritidsordning (SFO) forud for undervisningsstart i august.

Det foreslås, at definitionen på 'skolestart' lovfastsættes i dagtilbudsloven, og at definitionen på skolestart fastsættes i relation til lovens bestemmelser om optagelse i dagtilbud. Det foreslås således, at det skrives ind i

lovens § 23, stk. 1, at skolestart skal forstås som det tidspunkt, hvor barnet overgår til skoleregi og dermed begynder i enten fritidshjem eller skolefritidsordning (SFO) forud for undervisningsstart eller påbegynder hjemmeundervisning. Forslaget er alene en teknisk ændring, og der er med forslaget ikke tilsigtet en ændring af gældende ret.

Med ændringen af § 23, stk. 1, tydeliggøres det, at 'skolestart' ikke nødvendigvis henviser til tidspunktet, hvor undervisningspligten indtræder, men i stedet kan være f.eks. den 1. maj, hvor et barn overgår til et fritidshjem eller skolefritidsordning (SFO). Tidspunktet for 'skolestart' kan variere mellem kommuner, ligesom det inden for den enkelte kommune kan variere mellem f.eks. distrikter, konkrete skoler m.v.

Forslaget om at fastsætte skolestart i dagtilbudsloven skal blandt andet i lyset af, at der med lovforslaget stilles krav om, at der i skolefritidsordning (SFO) efter folkeskoleloven og fritidshjem efter dagtilbudsloven skal arbejdes med enten de seks kompetenceområder for børnehaveklassen eller temaerne i den pædagogiske læreplan for de børn, som er overgået fra dagtilbud til skolefritidsordning (SFO) eller fritidshjem i perioden fra dagtilbuddet slutter og tidspunktet, hvor undervisningspligten indtræder i august.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.1.4.

Til nr. 22

Det følger af dagtilbudslovens § 4, stk. 1, og § 23, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal sikre det nødvendige antal pladser i dagtilbud inden for rammerne af pasningsgarantien. Det følger af forarbejderne til dagtilbudslovens § 23, jf. bemærkningerne til lovforslag nr. L 170 fremsat den 28. februar 2007, folketingssamling 2006-07, Folketingstidende 2006-07, tillæg A, sp. 5814, at pasningsgarantien indebærer, at kommunen har pligt til at anvise en plads i et dagtilbud til alle børn i aldersgruppen fra 26 uger og frem til skolestart. Det følger videre af bemærkningerne til den gældende § 23, at lukkedage i nogle af kommunens dagtilbud generelt ikke er et brud på pasningsgarantien, hvis kommunalbestyrelsen stiller et alternativt pasningstilbud til rådighed. Det følger videre af forarbejderne, at kommunalbestyrelsen ikke har pligt til at stille alternativ pasning til rådighed for forældre den 5. juni (Grundlovsdag) og den 24. december (Juleaftensdag).

Ændringen i § 23, stk. 1, følger intentionerne bag dagtilbudsloven, hvorefter der skal stilles pasning til rådighed på alle hverdage med undtagelse af den 5. juni (Grundlovsdag) og den 24. december (Juleaftensdag). Denne forståelse følger endvidere den gældende praksis, hvorefter kommunerne i medfør af pasningsgarantien stiller et dagtilbud til rådighed for forældre på hverdage med de nævnte undtagelser.

Med henblik på at tydeliggøre retstilstanden foreslås det kodificeret i loven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde forældre pasningsgaranti i dagtilbud efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4 eller § 21, stk. 2 og 3, på alle hverdage med undtagelse af den 5. juni (Grundlovsdag) og den 24. december (Juleaftensdag).

Til nr. 23

Efter gældende regler skal kommunalbestyrelsen, jf. § 27, stk. 1, fastsætte og offentliggøre retningslinjer for optagelse og opskrivning af børn i dagtilbud efter lovens § 19, stk. 2-4 og § 21, stk. 2 og 3 – herunder for ansøgning om optagelse. I den forbindelse henvises til lovens § 27 a, hvoraf det fremgår, at ansøgning om optagelse af et barn i dagtilbud som udgangspunkt skal ske digitalt.

Det foreslås, at der i bestemmelsen indsættes en henvisning til de foreslåede §§ 27 b og 27 c, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 25, som vedrører et forslag om, at forældre, som afholder fravær i medfør af barselsloven, skal have mulighed for at få en deltidsplads i et dagtilbud 30 timer om ugen samt et forslag om, at forældre skal kunne tilkendegive ønske om optagelse og komme på venteliste til alle daginstitutioner m.v. i kommunen. Der er således tale om en konsekvensændring som følge af indsættelsen af §§ 27 b og 27 c, hvorefter kommunalbestyrelsen retningslinjer skal fastsættes i overensstemmelse med de foreslåede §§ 27 b og 27 c.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.3.

Til nr. 24

Det fremgår af gældende ret, jf. dagtilbudslovens § 27, stk. 1, 2. pkt., at forældre skal have ret til at tilkendegive ønske om optagelse i konkrete dagtilbud.

Med lovforslagets § 1, nr. 24, foreslås det at ophæve dagtilbudslovens § 27, stk. 1, 2. pkt. Bestemmelsens materielle indhold flyttet til og udvides i den foreslåede § 27 c, stk. 1 og 2, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 25.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.3.

Til nr. 25

Efter dagtilbudslovens § 4 skal kommunalbestyrelsen sørge for det nødvendige antal pladser i dagtilbud. Efter dagtilbudslovens § 23, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen endvidere tilbyde forældre pasningsgaranti i et dagtilbud. Forpligtelsen kan opfyldes ved en kommunal, selvejende eller udliciteret daginstitution eller i en kommunal eller privat dagpleje efter lovforslagets § 19, stk. 2-4, og § 21, stk. 2 og 3. Kommunen kan på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte families tidsmæssige behov for et dagtilbud tilbyde barnet en deltids- eller fuldtidsplads i overensstemmelse hermed. Der er ikke fastsat regler, som giver forældre ret til at vælge en deltidsplads, hvis de mener, at dette kan dække familiens behov for dagtilbud.

Herudover følger det af dagtilbudslovens § 27, stk. 1, 2. pkt., at forældre i forbindelse med optagelse i dagtilbud skal have mulighed for at tilkendegive ønsker om optagelse i konkrete dagtilbud i både opholdskommunen og i anden kommune, medmindre denne kommune har lukket for ventelisten. Det fremgår ikke direkte af dagtilbudsloven, at dette omfatter alle dagtilbud i kommunen, uanset om der er ledige pladser eller ej.

Den foreslåede § 27 b er ny.

Det foreslås med § 27 b, stk. 1, at kommunalbestyrelsen i opholdskommunen skal tilbyde forældre, som afholder fravær i medfør af barselsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 827 af 23. juni 2017, en deltidsplads 30 timer om ugen i et dagtilbud til børn i husstanden i aldersgruppen fra 26 uger og indtil skolestart mod en reduceret forældrebetaling, hvis forældrene ønsker det.

Med reduceret betaling forstås, at kommunens tilskud og forældrenes egenbetaling skal afspejle udgifterne ved den benyttede plads, hvor forældrebetalingsandelen ikke kan overstige den maksimale forældrebetalingsandel på

25 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter. I beregningen skal der tages højde for udgifter, som knytter sig til opgaver, som er uafhængige af tidsforbruget som f.eks. udarbejdelse af pædagogisk læreplan, forældremøder m.v. Forældrebetalingen skal være den samme for fuldtids- og deltidspladser, idet deltidspladser ikke er en selvstændig dagtilbudstype.

Deltidspladser på 30 timer om ugen er omfattet af blandt andet lovens generelle formålsbestemmelse, jf. dagtilbudslovens § 1, formålet for dagtilbud, jf. dagtilbudslovens § 7, samt reglerne om pædagogiske læreplaner, jf. dagtilbudslovens § 8, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 8. Dette indebærer, at børn, der har en deltidsplads 30 timer om ugen, også skal have mulighed for at deltage i de planlagte pædagogiske forløb og aktiviteter, som foregår i løbet af dagen i dagtilbuddet.

Det foreslås, at forældrenes mulighed for en deltidsplads i et dagtilbud gælder alle børn, der bor i husstanden. Det betyder, at såfremt forældrene f.eks. har tvillinger, som går i dagpleje, eller forældrene har to børn i henholdsvis dagpleje og børnehave, skal kommunalbestyrelsen tilbyde forældrene en deltidsplads i et dagtilbud til begge børn.

Med børn forstås egne børn, herunder adoptivbørn, plejebørn samt sammenbragte børn, der bor i samme husstand, hvor det er et krav, at de pågældende børn har folkeregisteradresse hos den eller de pågældende forældre, som afholder fravær efter barselsloven. Med forældre forstås retlige forældre, herunder adoptivforældre samt plejeforældre.

Det foreslås, at forældrene skal ansøge kommunen om en deltidsplads 30 timer om ugen i et dagtilbud. Ansøgningen skal indgives efter de retningslinjer for deltidspladser, som kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre efter det foreslåede stk. 5. Forældrene skal i forbindelse med ansøgningen dokumentere, at de afholder fravær efter barselsloven eller vil afholde fravær på det tidspunkt, hvor de ønsker at få tilbudt deltidspladsen. Dokumentation kan f.eks. bestå af kopi af vandrejournal, hvori fremgår det forventede fødselstidspunkt, en aftale med arbejdsgiver om udskudt barsel m.v.

Det foreslås, at såfremt forældrenes barn eller børn er optaget i et dagtilbud på det tidspunkt, hvor forældrene efter barselsloven afholder fravær, vil det være denne eller de pladser i et dagtilbud, kommunen skal reducere til

en deltidsplads på 30 timer om ugen mod en reduceret forældrebetaling. Hvis et eller flere af de børn, som forældrene ønsker deltidsplads til, ikke er optaget i et dagtilbud på det tidspunkt, hvor fravær efter barselsloven påbegyndes, og forældrene ønsker plads i et dagtilbud i medfør af pasningsgarantien efter dagtilbudslovens § 23, vil deltidspladsen på 30 timer om ugen udløses på den plads, som forældrene får tilbudt af kommunen som led i opfyldelsen af pasningsgarantien.

Hvis forældrene ønsker en deltidsplads 30 timer om ugen i medfør af pasningsgarantien, er det en forudsætning, at forældrene har ansøgt om en plads i et dagtilbud efter de retningslinjer, som kommunalbestyrelsen har fastsat for optagelse, jf. dagtilbudslovens § 27, stk. 1.

Forslaget indebærer, at alle forældre har mulighed for at få en deltidsplads 30 timer om ugen i den periode, forældrene afholder fravær efter barselsloven. Dette betyder blandt andet, at forældre, der afholder fravær efter barselsloven skal have tilbudt en deltidsplads under graviditeten samt efter fødslen. Muligheden for en deltidsplads omfatter også forældre, der har valgt at genoptage arbejdet delvist, ligesom den omfatter forældre, der afholder fravær i forbindelse med en adoption, udskudt fravær, fravær ved forældreorlov m.v.

Det foreslås i § 27 b, stk. 2, at kommunalbestyrelsens pligt til at tilbyde en deltidsplads 30 timer om ugen bortfalder, hvis forældrene afbryder orlovsperioden, eller fraværet på anden vis ophører – f.eks. fordi forældrene ikke længere har ret til fravær efter barselsloven. Kommunalbestyrelsen kan, jf. den foreslåede § 27 b, stk. 5, fastsætte retningslinjer for brug af deltidspladser, som f.eks. bevirker, at retten til deltidspladsen ophører med udgangen af den måned, hvor fraværet efter barselsloven afbrydes eller ophører.

Forslaget indebærer blandt andet, at forældre, som har ret til barselsdagpenge efter §§ 20-23 i barselsloven, har mulighed for at få en deltidsplads i et dagtilbud på 30 timer om ugen, frem til begge forældre har genoptaget deres arbejde fuldt ud, jf. dog den foreslåede § 27 b, stk. 5, hvoraf det fremgår at kommunalbestyrelsen kan fastsætte retningslinjer om, at forældrene minimum skal afholde fravær svarende til 7 timer om ugen før, de har mulighed for at få en deltidsplads. For personer på kontanthjælp m.v., som har ret til fravær fra aktivering samt øvrige personer, som ikke modtager barselsdagpenge, bortfalder retten til deltidspladsen, når der ikke afholdes

fravær efter barselsloven. Det vil i alle tilfælde være et krav, at fraværsperioden ikke har været afbrudt af en periode på mere end fem ugers varighed, jf. den foreslåede § 27 b, stk. 3.

Når forældrenes fravær afbrydes eller ophører, skal pladsen som udgangspunkt konverteres til en fuldtidsplads i det dagtilbud, hvor barnet er optaget. Dette gælder dog ikke, hvis kommunalbestyrelsen, som i dag, ud fra en konkret vurdering finder, at barnets daglige tidsmæssige behov for et dagtilbud kan dækkes af en deltidsplass.

Det foreslås i § 27 b, stk. 3, at forældrene kan beholde deltidsplassen 30 timer om ugen efter § 27 b, stk. 1, uanset den foreslåede § 27 b, stk. 2, såfremt forældrenes fravær afbrydes af en periode af mindre end fem ugers varighed. Formålet er at sikre, at forældre, som kortvarigt afbryder fraværsperioden for f.eks. at afholde ferie ikke mister retten til deltidsplassen. Efter § 27 b, stk. 2, bortfalder deltidsplassen, hvis forældrene ikke har genoptaget fraværet efter fem uger.

Det foreslås i § 27 b, stk. 4, at forældrene har pligt til at oplyse kommunen, såfremt fraværet afbrydes af en periode på mindst fem uger, eller når fraværet efter barselsloven på anden vis ophører. Kommunalbestyrelsen kan i sine retningslinjer for anvendelse af deltidsplasser, jf. den foreslåede § 27 b, stk. 5, fastsætte retningslinjer for varsling i forbindelse med deltidsplassens ophør. Det vil her f.eks. kunne fremgå, at forældrene har pligt til at varsle kommunen om planlagte afbrydelser af fraværsperioden eller fraværets ophør senest 1 måned før afbrydelsen påbegyndes, eller fraværsperioden ophører.

Det foreslås i § 27 b, stk. 5, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre retningslinjer for anvendelsen af deltidsplasser. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte retningslinjer om ansøgningsfrister, forældrenes oplysningspligt efter den foreslåede § 27 b, stk. 4, m.v. Kommunalbestyrelsen kan i den forbindelse under hensyn til f.eks. administrationen af økonomisk fripladstilskud, jf. dagtilbudslovens § 43, fastsætte, at perioden, hvor forældrene har ret til deltidsplassen alene kan påbegyndes den 1. i en måned og tilsvarende ophøre med udgangen af den måned, hvor fraværet afbrydes eller ophører. Dette gælder uanset, hvornår forældrenes fravær afbrydes eller ophører i den pågældende måned. Det betyder, at hvis forældrenes fravær efter barselsloven f.eks. ophører den 10. i en måned, kan kommunalbestyrelsen fastsætte retningslinjer om, at deltidsplassen kan opretholdes indtil udgangen af den pågældende måned.

Kommunalbestyrelsen kan endvidere fastsætte retningslinjer om, at forældrene minimum skal afholde fravær svarende til 7 timer om ugen før, de har mulighed for at få en deltidsplads.

Den foreslåede § 27 c er ny. Bestemmelsen foreslås at træde i kraft den 1. januar 2019.

Det foreslås i § 27 c, stk. 1, at præcisere den nugældende § 27, stk. 1, 2. pkt., hvorefter forældre skal have mulighed for at tilkendegive ønske om optagelse i konkrete dagtilbud i opholdskommunen.

Det foreslås videre at udvide forældrenes nuværende mulighed for at tilkendegive ønsker om optagelse og komme på venteliste, hvorefter forældre fremadrettet skal have mulighed for at tilkendegive ønske om optagelse blandt alle dagplejehjem, daginstitutioner og konkrete enheder i en daginstitution, jf. den foreslåede § 19, stk. 6, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 18, i opholdskommunen. Med forslaget tydeliggøres det, at forældre ikke kun skal have mulighed for at ønske plads og komme på venteliste i de tilbud i kommunen, hvor der på ansøgningstidspunktet er ledige pladser.

Det foreslås ligeledes, at forældre skal have mulighed for at komme på venteliste til et konkret dagplejehjem, en bestemt daginstitution eller en konkret enhed i en daginstitution, jf. den foreslåede § 19, stk. 6, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 18, i opholdskommunen.

Forslaget indebærer, at forældre fremadrettet får ret til at tilkende ønske om optagelse og komme på venteliste til en konkret dagplejer i opholdskommunen og ikke som hidtil dagplejen som helhed. Herudover får forældre med forslaget mulighed for at tilkendegive ønske om optagelse og komme på venteliste til de konkrete enheder i en daginstitution i opholdskommunen.

Forslaget tilgodeser familier, som f.eks. bor tæt på en bestemt enhed i daginstitution, som de gerne vil have deres barn i eller et konkret dagplejehjem, som familien f.eks. kender, fordi en søskende har været optaget samme sted.

Forældrenes mulighed for at tilkendegive ønske om optagelse og stå på venteliste skal ses i sammenhæng med kommunens øvrige retningslinjer for optagelse, jf. dagtilbudslovens § 27, stk.1, 1. pkt. Retningslinjerne kan f.eks. vedrøre søskendehensyn, hensynet til sammensætning af børnegruppen i det konkrete dagtilbud som helhed i forhold til køn, alder, etnicitet m.v. Dette indebærer, at forældrenes mulighed for at tilkendegive ønske om optagelse og stå på venteliste i konkrete dagtilbud, ikke går forud for kommunens øvrige retningslinjer for optagelse, men skal ses i sammenhæng med disse.

Ved anvisning af den konkrete plads vil der være hensyn, som bør veje tungere end andre, f.eks. hvis forældrene har ønsket plads i f.eks. en røgfri dagpleje eller en dagpleje uden dyr under henvisning til, at deres barn har udviklet allergi eller astma. Ligeledes kan der lægges vægt på den geografiske placering af familiens bopæl og arbejdspladser set i forhold til de dagtilbud, der kan tilbydes plads i, således at der så vidt muligt tages hensyn til familiernes mulighed for at kunne skabe sammenhæng i hverdagen. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte i retningslinjerne for optagelse, hvorledes disse situationer håndteres i kommunen. Kommunalbestyrelsen opfylder i disse tilfælde pasningsgarantien, selvom forældrene afviser pladsen.

Det foreslås i § 27 c, stk. 2, at forældre skal have mulighed for at tilkendegive ønske om optagelse blandt alle dagplejehjem, daginstitutioner og konkrete enheder i en daginstitution, jf. den foreslåede § 19, stk. 6, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 18, i anden kommunen, medmindre kommunen har lukket for ventelisten efter dagtilbudslovens § 28 samt §§ 6-9 i bekendtgørelse nr. 551 af 11. maj 2017 om dagtilbud.

Det foreslås videre, at forældre skal have mulighed for at komme på venteliste til et konkret dagplejehjem, en bestemt daginstitution eller en konkret enhed i en daginstitution, jf. den foreslåede § 19, stk. 6, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 18, i anden kommune, medmindre kommunen har lukket for ventelisten i medfør af dagtilbudslovens § 28 samt §§ 6-9 i bekendtgørelse nr. 551 af 11. maj 2017 om dagtilbud.

Ansøgning, optagelse og opskrivning skal i disse tilfælde ske efter den pågældende kommunes retningslinjer herfor.

Det foreslås i § 27 c, stk. 3, at forældre ikke kan tilkendegive ønske om optagelse og komme på venteliste til selvejende og udliciterede daginstitutioner, som, jf. dagtilbudslovens § 27, stk. 2, 2. pkt., har indgået aftale med kommunalbestyrelsen om at forbeholde pladserne i institutionen for børn af medarbejdere fra en eller flere virksomheder. Medarbejderne i den eller de pågældende virksomheder har fortsat mulighed for at tilkende ønske om optagelse i institutionerne.

Endelig foreslås det med § 27 c, stk. 4, at forældre får ret til, at barnet bliver stående på venteliste til den plads, de har ønsket, stk. 1 eller 2, selvom barnet i medfør af pasningsgarantien har fået en plads i et andet dagtilbud, jf. dagtilbudslovens § 23. Forældrene kan selv vælge, hvilket dagtilbud de ønsker at blive stående på venteliste til. Dermed får forældrene bedre muligheder for at få den dagtilbudsplads, de ønsker, uden at de af den årsag er tvunget til at sige nej til en plads til deres barn, som forældrene i medfør af pasningsgarantien får tilbudt, og som de har behov for, fordi de går på arbejde. Retten til at blive stående på venteliste til et dagtilbud efter eget ønske gælder også, hvis forældrene vælger at takke nej til en plads efter pasningsgarantien.

Det følger af forslaget, at såfremt forældrene har tilkendegivet ønske om optagelse og er kommet på venteliste i et bestemt dagplejehjem eller en konkret enhed i en daginstitution, vil forældrene kunne beholde pladsen på ventelisten til det konkrete dagplejehjem eller den konkrete enhed. Det følger endvidere af forslaget, at såfremt forældrene har tilkendegivet ønske om optagelse og er kommet på venteliste til et dagtilbud i en anden kommune, kan forældrene vælge at beholde pladsen på ventelisten i den anden kommune, selvom de har fået en plads til barnet i opholdskommunen.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.3.

Til nr. 26

Efter gældende regler, jf. dagtilbudslovens § 31, stk. 2, fastsættes kommunalbestyrelsens tilskud og forældrenes egenbetaling for plads i dagtilbud på grundlag af dagtilbuddenes vedtagne budgetter.

Efter lovens § 32 skal kommunalbestyrelsens tilskud til en plads i daginstitution efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4, udgøre mindst 75 pct. og forældrenes egenbetaling højst 25 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter. Det følger af lovens § 32, stk. 2, at kommunalbestyrelsens tilskud og forældrenes egenbetaling pr. barn fastsættes på grundlag af de budgetterede bruttodriftsudgifter for ophold i daginstitutioner eksklusiv udgifter til et sundt frokostmåltid efter dagtilbudslovens § 16 a, stk. 1, og ejendomsudgifter, herunder husleje og vedligeholdelse.

Efter lovens § 33 skal kommunalbestyrelsens tilskud til en plads i en kommunal dagpleje efter lovens § 21, stk. 2, udgøre mindst 75 pct. og forældrenes egenbetaling højst 25 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter. Det følger af lovens § 33, stk. 2, at kommunalbestyrelsens tilskud og forældrenes egenbetaling fastsættes på grundlag af de gennemsnitlige budgetterede bruttodriftsudgifter for den kommunale dagpleje.

Det foreslås at indsætte en henvisning til de foreslåede § 31, stk. 3 og 4, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 27, hvorefter midler fra puljer, som tildeles kommuner eller dagtilbud af staten, ikke skal indgå i grundlaget for kommunalbestyrelsens tilskud og forældrenes egenbetaling, medmindre børne- og socialministeren fastsætter regler på bekendtgørelsesniveau om, at midlerne i konkrete tilfælde skal indgå i beregningsgrundlaget.

Det foreslås, at bestemmelsen træder i kraft den 1. maj 2018.

Til nr. 27

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 26, følger det af gældende ret, at kommunalbestyrelsens tilskud og forældrenes egenbetaling fastsættes på grundlag af dagtilbuddenes vedtagne budgetter. Det fremgår endvidere af dagtilbudsloven, jf. § 32, stk. 2, 4 og 5, § 32 a, stk. 3 og 4, § 33, stk. 2, og § 34 stk. 3, at tilskud og forældrebetaling for pladser i henholdsvis kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner samt kommunal og privat dagpleje beregnes ud fra de budgetterede bruttodriftsudgifter ved driften af henholdsvis daginstitutioner og dagpleje i opholdskommunen.

Det foreslås med det nye *stk. 3*, at midler fra puljer udmøntet af staten ikke skal indgå i de budgetterede bruttodriftsudgifter for en plads i dagtilbud efter dagtilbudslovens § 32, stk. 2, 4 og 5, § 32 a, stk. 3 og 4, § 33,

stk. 2, og § 34, stk. 3, der ligger til grund for beregning af kommunens tilskud og forældrenes egenbetaling. Med midler fra puljer forstås midler, som kommuner eller dagtilbud f.eks. efter ansøgning har fået tildelt af staten til en specifik opgave eller indsats. Det kan f.eks. være midler fra puljer, som skal anvendes til førstehjælpskurser, målrettede forsøg med sociale indsatser eller til at øge pædagogandelen i områder med mange børn i udsatte positioner.

Med puljer forstås ikke tilskud til kommuner, som tildeles til et generelt løft af området, som f.eks. de 535,4 mio. kr. til bedre kvalitet i dagtilbud, der årligt tildeles kommunerne som et særtilskud.

Formålet med forslaget er at sikre, at forældres egenbetaling for en plads i dagtilbud ikke stiger i forbindelse med, at kommunen får tildelt puljemidler fra staten til at løse specifikke opgaver, som f.eks. er knyttet til den pædagogiske opgave.

Forslaget medfører endvidere, at eventuelle tildelte puljemidler fra staten ikke får afledte konsekvenser for driftstilskuddet til privatinstitutioner efter dagtilbudslovens § 36, stk. 2, tilskud til plads i dagtilbud i anden kommune efter lovens § 41, stk. 2, samt tilskud til privat pasning efter lovens § 83, stk. 2, som dermed ikke forhøjes som følge heraf.

Det foreslås med *stk. 4*, at børne- og socialministeren kan fastsætte regler på bekendtgørelsesniveau om, at midler, som udmøntes af staten via puljer i særlige tilfælde, og uanset det foreslåede stk. 3, skal indgå ved fastsættelsen af kommunens tilskud og forældrenes egenbetaling efter dagtilbudslovens § 32, stk. 2, 4 og 5, § 32 a, stk. 3 og 4, § 33, stk. 2, og § 34, stk. 3.

I tilfælde, hvor midler fra puljer, som udmøntes af staten, skal indgå i beregningsgrundlaget for bruttodriftsudgifterne, medfører det en øget forældrebetaling, medmindre kommunerne vælger at øge tilskudsprocenten til pladsen. Når midler fra staten indregnes i bruttodriftsudgiften, vil det endvidere have afledte konsekvenser for driftstilskuddet til privatinstitutioner efter dagtilbudslovens § 36, stk. 2, tilskud til plads i dagtilbud i anden kommune efter lovens § 41, stk. 2, samt tilskud til privat pasning efter lovens § 83, stk. 2, som skal forhøjes som følge heraf.

Det foreslås, at bestemmelsen træder i kraft den 1. maj 2018.

Til nr. 28

Efter gældende ret skal kommunalbestyrelsen, jf. dagtilbudslovens § 36, give et driftstilskud pr. barn, som er optaget i en godkendt privatinstitution. Driftstilskuddet er fastsat på baggrund af objektive kriterier og skal svare til de gennemsnitlige budgetterede nettodriftsudgifter eksklusive udgifter til støtte efter dagtilbudslovens § 4, stk. 2, pr. barn i et alderssvarende dagtilbud i kommunen efter lovens § 19, stk. 2-4, § 21, stk. 2 og 3, og §§ 31-34, jf. dog §§ 43 og 44. Det følger således af gældende regler, at driftstilskuddet, såfremt der både er daginstitutioner og dagpleje til aldersgruppen, skal fastsættes som et gennemsnit af kommunens udgifter til disse tilbud. Tilskuddet skal endvidere vægtes efter antal pladser i de forskellige dagtilbud i kommunen.

Det foreslås med det nye *stk. 3*, at kommunalbestyrelsen i tilfælde hvor driftstilskuddet til privatinstitutioner er lavere end kommunens udgifter til alderssvarende daginstitutioner, får mulighed for at give et driftstilskud, der alene svarer til de gennemsnitlige budgetterede nettodriftsudgifter eksklusive udgifter til støtte efter dagtilbudslovens § 4, stk. 2, pr. barn i en alderssvarende daginstitution efter lovens § 19, stk. 2-4, og §§ 31-34, jf. dog §§ 43 og 44.

Som følge af forslaget får kommunerne mere fleksible rammer i forhold til at fastsætte driftstilskuddet til privatinstitutioner. I praksis betyder det, at kommunalbestyrelsen i tilfælde, hvor udgifterne til dagplejen er lavere end udgifterne til alderssvarende daginstitutioner, får mulighed for at fastsætte et driftstilskud til privatinstitutioner, som er på niveau med de tilskud, som gennemsnitlig ydes til kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner i opholdskommunen.

Der er tale om en mulighed, men ikke en pligt for kommunen. Det er således op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, om der skal ydes et driftstilskud i overensstemmelse med det foreslåede *stk. 3*, såfremt betingelserne herfor er opfyldt. Hvis kommunalbestyrelsen vælger, at der skal ydes driftstilskud til privatinstitutioner efter *stk. 3*, og betingelserne herved er opfyldt, skal det ud fra et lighedshensyn gælde alle

driftstilskud, som ydes til alderssvarende privatinstitutioner. Dette omfatter også driftstilskud til privatinstitutioner, som er beliggende i en anden kommune end opholdskommunen.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.4.3.

Til nr. 29

Det følger af dagtilbudslovens § 36, stk. 3, at såfremt kommunalbestyrelsen giver tilskud efter dagtilbudslovens § 32 a, stk. 2, til et sundt frokostmåltid efter dagtilbudslovens § 16 a, stk. 1, så skal kommunalbestyrelsen tillige give et tilskud pr. barn, der er optaget i en privatinstitution, når der er et sundt frokostmåltid efter dagtilbudslovens § 16 a, stk. 1, i privatinstitutionen. Det følger videre af dagtilbudslovens § 36, stk. 4, at tilskuddet skal svare til det tilskud efter dagtilbudslovens § 32 a, stk. 2, som kommunalbestyrelsen giver pr. barn, der modtager et sundt frokostmåltid efter dagtilbudslovens § 16 a, stk. 1, for den aldersgruppe, som barnet tilhører. Endelig følger det af dagtilbudslovens § 36, stk. 5, at tilskuddet skal anvendes til at nedbringe forældrenes betaling til et sundt frokostmåltid efter dagtilbudslovens § 16 a, stk. 1.

Det foreslås at ændre henvisningen i § 36, stk. 4 og 5, der som følge af lovforslagets § 1, nr. 28, bliver til § 36 stk. 5 og 6, til dagtilbudslovens § 36, stk. 4. Forslaget er en konsekvens af, at der med lovforslagets § 1, nr. 28, foreslås indsat et nyt stk. 3 i § 36, hvorefter de hidtidige stk. 3-5 bliver til stk. 4-6.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.4.3.

Til nr. 30

Efter gældende regler skal kommunalbestyrelsen, jf. dagtilbudslovens § 37, give et bygningstilskud pr. barn, der er optaget i en godkendt privatinstitution. Det fremgår af § 37, stk. 2, at bygningstilskuddet skal svare til de gennemsnitlige ejendomsrelaterede udgifter pr. barn i samme aldersgruppe i selvejende og udliciterede daginstitutioner i kommunen. Efter dagtilbudslovens § 44, har børne- og socialministeren bemyndigelse til at fastsætte regler for om tilskud og egenbetaling efter dagtilbudslovens kapitel 5, herunder tilskud til privatinstitutioner.

Med hjemmel i dagtilbudslovens § 44, er de nærmere regler for bygningstilskuddet fastsat på bekendtgørelsesniveau, jf. bekendtgørelse nr. 551 af 11. maj 2017 om dagtilbud. Heraf fremgår det af § 16, stk. 1, at bygningstilskuddet som hovedregel skal udgøre et beløb pr. barn svarende til kommunens ejendomsrelaterede udgifter i selvejende og udliciterede daginstitutioner for aldersgruppen delt med det samlede antal børn i aldersgruppen i selvejende og udliciterede daginstitutioner i kommunen, hvor kommunen yder tilskud til ejendomsrelaterede udgifter. Med ejendomsrelaterede udgifter skal i den sammenhæng forstås kommunens ejendomsrelaterede udgifter, der ikke kan indgå i de budgetterede bruttodriftsudgifter, der ligger til grund for beregning af forældrenes egenbetaling efter dagtilbudslovens § 32, stk. 2. Der er endvidere fastsat en tilbagefaldsregel for beregning af bygningstilskud til privatinstitutioner, som finder anvendelse i de tilfælde, hvor kommunen ikke har selvejende eller udliciterede daginstitutioner til aldersgruppen, som modtager tilskud til de ejendomsrelaterede udgifter. I disse tilfælde skal bygningstilskuddet for 0-2-årige udgøre et beløb svarende til 4,1 pct. af kommunens gennemsnitlige budgetterede bruttodriftsudgift, jf. dagtilbudslovens §§ 32, 33 og 34, pr. barn i et alderssvarende dagtilbud efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4, og § 21, stk. 2 og 3.

For børn i aldersgruppen 3 år og indtil skolestart skal bygningstilskuddet udgøre et beløb svarende til 3,2 pct. af kommunens gennemsnitlige budgetterede bruttodriftsudgift, jf. dagtilbudslovens §§ 32, 33 og 34, pr. barn i et alderssvarende dagtilbud efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4, og § 21, stk. 2 og 3.

Det foreslås, at § 37, stk. 2, ændres, så det fremgår, at kommunens bygningstilskud til godkendte privatinstitutioner mindst skal svare til de ejendomsrelaterede udgifter pr. barn i samme aldersgruppe i de selvejende og udliciterede daginstitutioner i kommunen.

Forslaget indebærer, at kommunerne får mulighed for at give et højere bygningstilskud til privatinstitutioner, end det er tilfældet i dag. Det højere bygningstilskud kan gives, hvis kommunen vurderer, at bygningstilskuddet til privatinstitutioner af forskellige grunde ikke svarer til de reelle ejendomsrelaterede udgifter i de selvejende og udliciterede daginstitutioner. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis en eller flere selvejende daginstitutioner er beliggende i kommunale bygninger, som stilles til rådighed for institutionerne, uden at institutionen betaler husleje. Kommunen kan i den forbindelse justere bygningstilskuddet til privatinstitutioner med de

ejendomsrelaterede udgifter, som de selvejende og udliciterede daginstitutioner ville have haft, hvis institutionen havde været beliggende i en tilsvarende bygning uden kommunalt ejerskab.

Med forslaget er det op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, om der skal ydes et højere bygningstilskud. Hvis kommunalbestyrelsen vælger at yde et højere bygningstilskud end det lovfastsatte minimum, skal kommunen iagttage reglerne om statsstøtte. Det højere bygningstilskud kan i den forbindelse gives, hvis kommunen vurderer, at bygningstilskuddet til privatinstitutioner ikke svarer til de reelle ejendomsrelaterede udgifter i de selvejende og udliciterede daginstitutioner. Herudover skal kommunen ud fra et lighedshensyn yde bygningstilskud på samme niveau til alle privatinstitutioner. Dette omfatter også bygningstilskud til privatinstitutioner, som er beliggende i en anden kommune end opholdskommunen.

Der vil i medfør af § 44 i dagtilbudsloven om bemyndigelse til børne- og socialministeren blive fastsat regler på bekendtgørelsesniveau om kommunens bygningstilskud. Det vil blive fastsat, at bygningstilskuddet mindst skal udgøre et beløb pr. barn svarende til kommunens ejendomsrelaterede udgifter i selvejende og udliciterede daginstitutioner for aldersgruppen delt med det samlede antal børn i aldersgruppen i selvejende og udliciterede daginstitutioner i kommunen, hvor kommunen yder tilskud til ejendomsrelaterede udgifter.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.4.4.

Til nr. 31

Det følger af § 44 i dagtilbudsloven, at børne- og socialministeren fastsætter regler om tilskud og egenbetaling, herunder regler om anvendelse af indkomstregisteret, ved indtægtsregulering af økonomisk fripladstilskud, regler for tilbagebetaling og efterbetaling af økonomisk fripladstilskud og regler for det tyske mindretal.

Det fremgår i den forbindelse af § 10 i bekendtgørelse nr. 551 af 11. maj 2017 om dagtilbud, at "skolestart" forstås som det tidspunkt, hvor barnet overgår til skoleregi og dermed begynder i enten fritidshjem eller skolefritidsordning (SFO) forud for undervisningsstart eller påbegynder hjemmeundervisning eller starter i børnehaveklasse eller i 1. klasse, hvis barnet ikke optages i børnehaveklasse. Det er endvidere fastsat, at skolestart i forhold til betaling for en plads i tilbud omfattet af dagtilbudsloven tidligst kan regnes fra 1. maj i det år, hvor barnet overgår til skoleregi.

Der er ikke fastsat nærmere indholdsmæssige krav til fritidshjemstilbuddet i perioden mellem overgangen fra dagtilbuddet og til undervisningspligten indtræder.

For at sikre den bedst mulige overgang for børn mellem dagtilbud og skole foreslås det i den nye § 45 a, at for børn, som benytter fritidshjem forud for, at undervisningspligten indtræder, skal der enten arbejdes med de kompetenceområder, der arbejdes med i børnehaveklassen, jf. folkeskolelovens § 11, stk. 2, eller temaerne i den pædagogiske læreplan, jf. dagtilbudslovens § 8, stk. 3, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 8.

De seks kompetenceområder i henhold til folkeskolelovens § 11, stk. 2, er; 1) sprog, 2) matematisk opmærksomhed, 3) naturfaglige fænomener, 4) kreative og musiske udtryksformer, 5) krop og bevægelse samt 6) engagement og fællesskab.

De seks temaer i den pædagogiske læreplan, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 8, er; 1) alsidig personlig udvikling, 2) social udvikling, 3) kommunikation og sprog, 4) krop, sanser og bevægelse, 5) kultur, æstetik og fællesskab samt 6) natur, udeliv og science.

Det er kommunalbestyrelsen, som beslutter, om der skal anvendes de seks kompetenceområder eller temaerne i den pædagogiske læreplan.

Der stilles ikke krav om dokumentation af arbejdet via elevplan eller lignende.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.1.4.

Til nr. 32

Efter gældende regler, jf. dagtilbudslovens § 78, kræver etablering af private pasningsordninger kommunalbestyrelsens tilladelse, hvis der modtages mere end to børn. Der stilles i dag ikke krav til navnet på den enkelte private pasningsordning.

Det foreslås med den nye § 78 a, at der fastsættes regler om private pasningsordningers navn. Af hensyn til at sikre gennemsigtighed for forældrene foreslås det, at betegnelsen »privat pasningsordning« skal indgå i alle nye private pasningsordningers navn, som etableres efter dagtilbudslovens § 78.

Forslaget indebærer, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med godkendelse af aftalen mellem forældrene og den private pasningsordning, jf. den foreslåede § 81, stk. 1, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 35, skal sikre, at navnet »privat pasningsordning« fremgår af aftalen.

Andre grammatiske former af betegnelsen privat pasningsordning som f.eks. »private pasningsordninger« vil være tilstrækkeligt for at efterleve det foreslåede krav.

Forslaget har til formål at tydeliggøre for forældre, der ønsker et tilskud til privat pasning efter dagtilbudslovens §§ 80-85, at der ikke er tale om et dagtilbud i form af f.eks. en privat dagpleje, som etableres og drives efter lovens § 21, stk. 3, og som skal leve op til de regler, som gælder for alle dagtilbud omfattet af lovens afsnit II.

Det foreslås, at det foreslåede krav til private pasningsordningers navn alene finder anvendelse for private pasningsordninger, som får tilladelse af kommunalbestyrelsen efter lovens ikrafttræden. Der henvises til lovforslagets § 3, stk. 5.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.1.5.

Til nr. 33

Efter dagtilbudslovens § 80, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen give forældre med børn i alderen 24 uger og indtil barnets skolestart mulighed for at vælge et tilskud til privat pasning i stedet for at benytte en plads i et dagtilbud efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4, eller § 21, stk. 2 og 3, medmindre der er tale om forhold, som knytter sig til dagtilbudslovens § 80, stk. 2-4. Dette omfatter blandt andet forældre i et såkaldt kombinationstilbud, som modtager tilskud til privat pasning i kombination med, at barnet har en plads i et dagtilbud, jf. dagtilbudslovens gældende § 80, stk. 4.

Det foreslås at ændre henvisningen i § 80, stk. 1, for så vidt angår forældre, der anvender kombinationstilbud, til den foreslåede § 85 a. Der er tale om en konsekvensændring som følge af lovforslagets § 1, nr. 34 og 37, hvorefter de nye regler om kombinationstilbud flyttes fra dagtilbudslovens § 80, stk. 4, til den foreslåede § 85 a.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.5.

Til nr. 34

Efter gældende ret, jf. dagtilbudslovens § 80, stk. 4, kan kommunalbestyrelsen beslutte at give et tilskud til privat pasning til forældre i kombination med, at barnet har en plads i et dagtilbud. Formålet med kombinationstilbuddet er at tilgodese forældres behov for fleksibilitet i forhold til at skabe en bedre sammenhæng mellem familie- og arbejdsliv i tilfælde, hvor forældrene har f.eks. skiftende arbejdstider og dermed har et behov for pasning, der ikke alene kan dækkes af dagtilbuddenes normale åbningstid.

Det foreslås at ophæve den gældende § 80, stk. 4, idet der indføres nye regler om kombinationstilbud, som samles i en ny § 85 a, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 37.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.5.

Til nr. 35

Det følger af dagtilbudslovens § 81, at kommunalbestyrelsen skal godkende aftaler om privat pasning, som indgås mellem forældrene og den private pasningsordning, ligesom kommunen skal føre løbende tilsyn med ordningen. § 81 indeholder både en række indholdsmæssige krav til den private pasning samt krav til rammerne for pasningen. De indholdsmæssige krav omfatter blandt andet, at hovedsproget skal være dansk, jf. dagtilbudslovens § 81, stk. 2, og at den private pasning skal tilrettelægges så børn sikres medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati og som led her bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund, jf. dagtilbudslovens § 81, stk. 5. Herudover er der blandt andet krav om, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde forældrene at stå for administrationen af ordningen, ligesom kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre retningslinjer for optagelse af børn i dagtilbud, når tilskuddet til privat pasning bortfalder, jf. dagtilbudslovens § 81, stk. 7 og 8.

Det foreslås at nyaffatte § 81.

Som led i nyaffattelsen flyttes det materielle indhold i den gældende § 81, stk. 2-5, til den foreslåede § 81 a, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 36. Hermed fastsættes alle indholdsmæssige krav til privat pasning i samme bestemmelse.

Den foreslåede § 81, stk. 1, er en delvis videreførelse af gældende ret for så vidt angår kommunens forpligtelse til at godkende aftalen om privat pasning mellem forældre og den private pasningsordning samt kommunens pligt til at føre tilsyn med ordningen.

Herudover foreslås det i stk. 1, at kommunen som led i det løbende tilsyn skal påse, at den private pasning er tilrettelagt i overensstemmelse med de indholdsmæssige krav, som det, jf. den foreslåede § 81 a, stk. 1, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 36, foreslås at stille til private pasning.

Det foreslås videre, at kommunens løbende tilsyn med den private pasning skal stå mål med tilsynet i alderssvarende dagtilbud i kommunen. Endelig foreslås det, at privat pasning, hvor kommunen i medfør af den foreslåede § 81 a, stk. 3, har givet dispensation fra kravet om at arbejde med læring, ikke er omfattet af kravet om, at kommunens tilsyn skal stå mål med tilsynet i et alderssvarende dagtilbud i kommunen. Det foreslås ligeledes, at kommunens løbende tilsyn med fleksibel pasning efter den foreslåede § 81 a, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 36, ikke skal stå mål med tilsynet i et alderssvarende dagtilbud i kommunen, idet kravet om at arbejde med læring foreslås ikke at gælde for fleksibel pasning.

Efter stk. 1 har kommunalbestyrelsen ansvaret for at godkende aftalen om pasning mellem forældrene og den private pasningsordning. Kommunalbestyrelsen skal godkende de enkelte passere og pasningsordningens fysiske rammer med henblik på at sikre, at de personlige forudsætninger og de fysiske rammer er forsvarlige med henblik på at kunne passe andres børn. Forældrene skal benytte tilskuddet til dækning af udgifter til den private pasning. Kommunalbestyrelsen skal derfor også godkende de økonomiske forhold i alle pasningsaftaler med private pasningsordninger, som forældrene etablerer eller benytter sig af til børnepasning i forbindelse med

tilskudsordningen. Baggrunden for kravet om økonomisk godkendelse er, at kommunen skal sikre, at forældrene benytter tilskuddet til en privat pasningsordning, og at der ikke er tale om proforma-aftaler.

Det følger videre af stk. 1, at kommunalbestyrelsen er forpligtet til at føre løbende tilsyn med de private pasningsordninger.

Det foreslås, at kommunen som led i det løbende tilsyn skal påse, at den private pasning er tilrettelagt i overensstemmelse med de indholdsmæssige krav, som det, jf. den foreslåede § 81 a, stk. 1, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 36, foreslås at stille til private pasning.

Forslaget indebærer, at kommunalbestyrelsen som led i det løbende tilsyn skal påse, at den private pasning er tilrettelagt, så den fremmer børns læring gennem trygge pædagogiske læringsmiljøer. Dette er dog ikke gældende for privat pasning, hvor kommunen, jf. den foreslåede § 81 a, stk. 3, har givet dispensation fra kravet om læring.

Kommunalbestyrelsen skal som led i tilsynet sikre, at arbejdet med læring og pædagogiske læringsmiljøer indholdsmæssigt står mål med de krav, som stilles til dagtilbud, jf. den foreslåede § 8, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 8. Det følger i forlængelse heraf, at læringsforståelsen i den private pasning skal bygge på et bredt læringsbegreb, der understøtter børns kropslige og motoriske, sociale, emotionelle og kognitive læring og dannelse.

Med henblik på at sikre, at læringen er tilrettelagt i overensstemmelse med de foreslåede krav om at fremme børns læring gennem trygge pædagogiske læringsmiljøer, kan kommunalbestyrelsen som led i tilsynet f.eks. lægge vægt på, om der arbejdes med børns kropslige, motoriske, sociale, emotionelle og kognitive læring og dannelse i den private pasning.

Kommunen kan med udgangspunkt i dens tilsyn med den private pasningsordnings arbejde med børns læring, rådgive og vejlede den private passer om, hvordan den private pasningsordning kan styrke arbejdet med trygge pædagogiske læringsmiljøer.

Det foreslås endvidere i stk. 1, at kommunalbestyrelsens løbende tilsyn med de private pasningsordninger gennemsnitligt skal stå mål med kommunens tilsyn med alderssvarende dagtilbud. Dette betyder, at i tilfælde, hvor kommunen tilbyder dagpleje til aldersgruppen, og der er tale om en dagplejelignende privat pasningsordning eller en tilsvarende ordning med et eller få børn, som drives i et privat hjem, kan kommunen lægge rammerne for tilsynet med den kommunale dagpleje til grund for tilsynet med den private pasningsordning. Med rammer forstås f.eks. hyppighed af tilsyn, om der gøres brug af uanmeldte tilsynsbesøg m.v. Hvis der i kommunen ikke tilbydes dagpleje til aldersgruppen, og/eller der er tale om en institutionslignende privat pasningsordning, kan kommunen lægge rammerne for tilsynet med alderssvarende daginstitutioner til grund for tilsynet med den private pasningsordning.

Det foreslås videre i stk. 1, at kravet om, at tilsynet skal stå mål med tilsynet i et alderssvarende dagtilbud, ikke finder anvendelse for privat pasning, hvor forældrene har fået dispensation efter den foreslåede § 81 a, stk. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 36, samt den fleksible pasning, der tilbydes som led i kombinationstilbuddet, jf. den foreslåede § 85 a, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 37.

Den foreslåede § 81, stk. 2, er ny.

Det foreslås med stk. 2, at kommunalbestyrelsen inden godkendelsen af en pasningsaftale skal gøre forældrene bekendte med, at privat pasning ikke er sidestillet med et dagtilbud og derfor ikke er omfattet af de regler, som gælder for dagtilbud efter dagtilbudslovens §§ 7-44. Dette indebærer blandt andet, at forældrene skal gøres opmærksomme på, at:

- Der ikke stilles krav om at arbejde med en pædagogisk læreplan, jf. lovens § 8 og 9.
- Der skal foretages en sprogvurdering af barnet i 3-års-alderen, jf. § 11, stk. 2, eller 2-års-alderen, hvis kommunalbestyrelsen har besluttet at fremrykke sprogvurdering og sprogstimulering, jf. § 11 stk. 4.
- Der ikke er fastsat regler om forældreindflydelse, jf. lovens §§ 14-16.
- Reglen om, at børn ikke kan opsiges fra dagtilbud, ikke gælder for private pasningsordninger, jf. lovens § 29.
- Der ikke stilles krav om alternativ pasning ved afholdelse af lukkedage i private pasningsordninger.

Det foreslås endvidere, jf. den foreslåede § 78 a, som affattet i lovforslagets § 1, nr. 32, at kommunalbestyrelsen inden godkendelsen skal sikre, at betegnelsen "privat pasningsordning" indgår i den private pasningsordnings navn i den indgåede pasningsaftale.

Forslaget skal medvirke til, at forældre, der ønsker tilskud til privat pasning som et alternativ til en plads i et dagtilbud, kan træffe deres valg på et oplyst grundlag. Det er forudsat, at forældrene gøres bekendte med forskellene skriftligt.

Det foreslåede *stk. 3, 1. pkt.* er en videreførelse af gældende ret i forhold til, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre retningslinjer for optagelse i dagtilbud, når den private pasning ophører. Det foreslås som noget nyt i *stk. 3, 2. pkt.*, at kommunalbestyrelsen skal gøre forældrene bekendt med retningslinjerne forud for godkendelse af pasningsaftalen.

Efter *stk. 3, 1. pkt.* skal kommunalbestyrelsen fastsætte retningslinjer for optagelse i dagtilbud, når tilskud til privat pasning ophører. Tilskud til brug for privat pasning træder i stedet for en plads i et dagtilbud, og kommunalbestyrelsen skal derfor tilbyde en plads i et dagtilbud, hvis den private pasning ophører, eller forældrene ikke længere ønsker at benytte pladsen. Kommunalbestyrelsen skal derfor fastsætte retningslinjer for eventuelle tidsfrister fra forældrenes side for optagelse i et dagtilbud, når tilskuddet bortfalder. Efter *stk. 3, 1. pkt.* skal kommunalbestyrelsen endvidere offentliggøre retningslinjerne for overgang fra privat pasning til et dagtilbud. Formålet med bestemmelsen er at sikre gennemsigtighed for borgeren. Et krav om offentliggørelse understøtter, at forældrene har kendskab til hvilke frister, formalia m.v., der gælder i forhold til ansøgning om plads i dagtilbud, når man ønsker at overgå til et dagtilbud, eller den private pasningsordning ophører.

Det foreslås i *stk. 3, 2. pkt.*, at forældrene skal gøres bekendte med kommunens retningslinjer forud for godkendelsen af pasningsaftalen efter den foreslåede § 81, *stk. 1*, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 35. Kommunens pligt til at gøre forældrene bekendt med retningslinjerne kan f.eks. ske skriftligt, via henvisning til relevant link eller lignende.

Formålet med forslaget er at sikre forældrene et kvalificeret beslutningsgrundlag forud for valg af tilbud og tilskud, samt at forældrene på et tidligt tidspunkt får kendskab til retningslinjerne for optagelse af børn i dagtilbud, når tilskud til privat pasning ophører.

Den foreslåede *stk. 4* er en videreførelse af den nugældende § 81, stk. 7.

Efter *stk. 4* skal kommunen tilbyde at administrere forældrenes opgaver som arbejdsgiver i forhold til en privat pasning efter dagtilbudslovens § 80 mod en reduktion i tilskuddet svarende til omkostningerne ved opgaven. Med kommunens administration af arbejdsgiverforpligtelser i forbindelse med ordningen menes ATP, feriegodtgørelse, sygedagpenge, dagpenge ved barsel og lovpligtige forsikringsordninger, dog ikke løn, herunder eksempelvis udarbejdelse af lønsedler eller udbetaling af kommunens tilskud direkte til den private pasningsordning. Det er forældrene selv, der skal varetage udbetalingen af forældrenes egenbetaling til den private pasningsordning. Såfremt kommunen varetager administrationen for forældrene, er det fortsat forældrene, der er arbejdsgivere, og dermed også forældrene, der opretholder arbejdsgiveransvaret. Det er ligeledes forældrene, der udarbejder ansættelsesbevis.

Kommunalbestyrelsen skal alene sørge for, at forældrene får tilbud om, at administrationen af ordningen varetages af andre mod en reduktion i tilskuddet. Kommunalbestyrelsen kan herved beslutte at lade et privat firma varetage administrationen for forældrene. Kommunalbestyrelsen skal således ikke tilbyde, at kommunen konkret administrerer ordningen.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.1.5.

Til nr. 36

Efter dagtilbudslovens § 81, stk. 2-6, stilles der indholdsmæssige krav til private pasningsordninger. Det følger af § 81, stk. 2, at hovedsproget i private pasningsordninger skal være dansk, og i forlængelse heraf, at den private passer, jf. dagtilbudslovens § 81, stk. 3, som led i godkendelsen af en pasningsaftale skal kunne dokumentere, at han eller hun har tilstrækkelige dansk kundskaber til at kunne understøtte barnets dansksproglige udvikling. Kommunalbestyrelsen kan dog, jf. dagtilbudslovens § 81, stk. 4, i helt særlige tilfælde beslutte, at hovedsproget

kan være et andet end dansk. Herudover følger det af dagtilbudslovens § 81, stk. 5, at den private pasning skal tilrettelægges så børn sikres medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati og som led her bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund. Endelig fremgår det af dagtilbudslovens § 81, stk. 6, kommunalbestyrelsen kan tilbagekalde en godkendelse af en pasningsaftale, hvis kommunalbestyrelsen gennem det løbende tilsyn konstaterer, at den private pasning ikke praktiseres i overensstemmelse med den indgåede pasningsaftale og de krav, som følger af dagtilbudslovens § 81, stk. 2 og 5.

Den foreslåede § 81 a er ny.

Med bestemmelsen foreslås det at samle de indholdsmæssige krav, som stilles til privat pasning, hvorefter den foreslåede § 81, jf. lovforslagets § 1, nr. 35, alene vedrører rammerne for den private pasning.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at stille krav om, at private pasningsordninger skal tilrettelægges, så de fremmer børns læring gennem trygge pædagogiske læringsmiljøer. Det foreslås endvidere, at arbejdet med læring og pædagogiske læringsmiljøer indholdsmæssigt skal stå mål med kravene til læring og pædagogiske læringsmiljøer i dagtilbud, som følger af den foreslåede § 8, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 8. Der er tale om et nyt krav til private pasningsordninger.

Med forslaget skal læringsforståelsen i den private pasningsordning bygge på et bredt læringsbegreb, der understøtter børns kropslige og motoriske, sociale, emotionelle og kognitive læring og dannelse.

Det er væsentligt for arbejdet med læring, at der etableres pædagogiske læringsmiljøer, som over hele dagen og i forbindelse med leg, rutinesituationer, vokseninitierede aktiviteter m.v. giver børn mulighed for at trives og lære. Den private passer kan blandt andet søge inspiration til arbejdet med læring og pædagogiske læringsmiljøer i beskrivelsen af det pædagogiske grundlag, jf. den foreslåede § 8, stk. 2 og 3, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 8, samt bemærkningerne hertil og de indholdsbeskrivelser for de seks læreplanstemaer, som foreslås fastsat på bekendtgørelsesniveau, jf. den foreslåede § 8, stk. 8, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 8, hvor det foldes ud, hvilke elementer, der indgår i de seks læreplanstemaer.

Det foreslås i *stk. 1, 2. pkt.*, at arbejdet med læring og pædagogiske læringsmiljøer skal tilpasses børnegruppen i den enkelte private pasningsordning. Her skal der f.eks. tages højde for børnenes alder, modenhed, forudsætninger, sproglige niveau, m.v.

Der stilles ikke krav til formen af arbejdet med læring gennem trygge pædagogiske læringsmiljøer i private pasningsordninger. Dette indebærer, at det vil være op til den enkelte private passer at tilrettelægge arbejdet, så det lever op til de krav, som er fastsat. Den private passer kan vælge selv at udarbejde en pædagogisk læreplan, eller den private passer kan lade sig inspirere af en læreplan i et aldersvarende dagtilbud. Den private passer kan også vælge andre tilgange til arbejdet med læring og pædagogiske læringsmiljøer.

Det foreslås med *stk. 2*, at der ikke stilles krav om arbejdet med læring i den fleksible pasning, som indgår i kombinationstilbuddet efter den foreslåede § 85 a, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 37. Forslaget skal ses i lyset af, at den fleksible pasning ofte vil finde sted på tidspunkter, hvor barnet sover, herunder om aftenen og natten. Herudover har det enkelte barn, som er i et kombinationstilbud, samtidig en deltidsplads i et dagtilbud, hvor der arbejdes med læring gennem trygge pædagogiske læringsmiljøer som led i arbejdet med den pædagogiske læreplan. Der er tale om en ny bestemmelse, som følger af kravet i den foreslåede § 81 a, stk. 1, om, at private pasningsordninger skal arbejde med læring.

Det foreslås med *stk. 3, 1. pkt.*, at kommunalbestyrelsen skal give dispensation fra kravet om, at der skal arbejdes med børns læring, jf. stk. 1, såfremt forældrene ønsker det og i tilfælde, hvor forældrene er arbejdsgiver for den private passer og den private pasning er en midlertidig ordning. Alle tre forhold skal være opfyldt for, at kommunen kan give dispensation fra kravet om at arbejde med læring i den private pasningsordning. Der er tale om en ny bestemmelse, som følger af kravet i den foreslåede § 81 a, stk. 1, om, at private pasningsordninger skal arbejde med børns læring.

Med midlertidig ordning menes en ordning, hvor barnet passes for en kortere periode, indtil barnet f.eks. får plads i en konkret daginstitution eller dagpleje, som forældrene har tilkendegivet ønske om optagelse i og står på venteliste til, jf. kommunens retningslinjer for optagelse. Formålet med forslaget om dispensation fra kravet om at

arbejde med børns læring er, at forældre, som for en kortere periode anvender tilskud til privat pasning, får fleksible rammer til at ansætte et familiemedlem, en ven af familien eller lignende til at passe barnet, mens de f.eks. venter på en plads i et dagtilbud.

Det foreslås, at dispensationen efter 1. pkt. maksimalt kan gives for et år, hvor forældrene dog har ret til at få dispensation i mindst seks måneder, hvis de ønsker det. Forældrene skal søge om dispensationen i forbindelse med kommunens godkendelse af pasningsaftalen. Det skal i disse tilfælde fremgå af pasningsaftalen, at forældrene er arbejdsgiver, og dermed har ansat den private passer, ligesom det skal kunne godtgøres, at pasningen har midlertidig karakter, hvilket vil sige, at pasningsperioden som udgangspunkt er forudsat at vare højst et år.

Det foreslås endvidere i *stk. 3, 2. pkt.*, at kommunalbestyrelsen inden for de foreslåede rammer fastsætter dispensationsperiodens længde ud fra den enkelte families behov. Kommunalbestyrelsen kan således ikke fastsætte en periode, som er kortere end seks måneder, hvis dette er mod forældrenes ønske. Ved fastlæggelsen af periodens længde kan kommunalbestyrelsen blandt andet lægge vægt på barnets alder og udvikling, hvornår forældrene forventeligt kan få plads i et ønsket dagtilbud m.v.

Den foreslåede *stk. 4* er en videreførelse af den gældende § 81, stk. 2.

Efter stk. 4 skal hovedsproget i privat pasning være dansk. Med begrebet hovedsprog menes det sprog, som i udgangspunktet anvendes i dialogen mellem børn og den private passer i den private pasningsordning. Kravet om dansk som hovedsprog indebærer, at der i konkrete tilfælde kan tales et andet sprog end dansk, hvis den private passer vurderer det nødvendigt i en afgrænset situation at tale et andet sprog f.eks. med henblik på at lære det enkelte barn det danske sprog.

Med henblik på at sikre overholdelsen af blandt andet Danmarks traktatmæssige forpligtelser i forhold til Europarådet er det fastsat, at kravet om dansk som hovedsprog ikke finder anvendelse for aftaler om pasning i private pasningsordninger, som er oprettet af det tyske mindretal.

Det foreslåede *stk. 5* er en videreførelse af den gældende § 81, stk. 3.

Efter *stk. 5* skal det som led i godkendelsen af den private passers personlige kvalifikationer kunne dokumenteres, at den private passer har tilstrækkelige danskundskaber til at kunne kommunikere med barnet på et niveau, der understøtter, at barnet kan udvikle sine dansksproglige kompetencer. Det forudsættes i den forbindelse, at der indsendes dokumentation for, at den private passer f.eks. har gennemført 9.-klasseprøven i dansk med mindst karakteren 2, bestået Prøve i Dansk 2, eller et tilsvarende niveau.

Det foreslåede *stk. 6* er en videreførelse af den gældende § 81, stk. 4.

Efter *stk. 6* kan kommunalbestyrelsen som led i godkendelsen af en pasningsaftale efter en konkret vurdering beslutte, at hovedsproget i helt særlige tilfælde kan være andet sprog end dansk. Det er en betingelse, at dette vurderes ikke at have integrationsmæssige konsekvenser. I denne vurdering vil skulle indgå, om de forældre, som søger om tilskuddet er udlændinge, der er vandrende arbejdstagere, som opholder sig kortvarigt her i landet på grund af beskæftigelse, forældre, som ønsker, at deres børn skal lære et andet sprog, fordi de enten har været udstationeret eller skal udstationeres i udlandet, eller forældre, der søger tilskud til pasning i institutionslignende private pasningsordninger i tilknytning til internationale skoler eller lignende. Bestemmelsen har et snævert anvendelsesområde og vil i praksis tage sigte på private pasningsordninger, der typisk anvendes af børn af forældre, som afgrænset ovenfor.

Den foreslåede *stk. 7* er en videreførelse af den gældende § 81, stk. 5 med enkelte sproglige ændringer.

Efter *stk. 7*, skal den private pasning tilrettelægges, så børn i private pasningsordninger sikres medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati. Den private pasning skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund. Dette betyder blandt andet, at den private passer skal tilrettelægge pasningen, så der er fokus på udvikling af forståelse af demokratiske normer og værdier. Dette indebærer f.eks., at der skal integreres et børneperspektiv i de daglige aktiviteter i den private pasning, at barnet støttes i at lytte til andre og respektere

forskellige synspunkter samt introduceres til danske traditioner og højtider. I den forbindelse skal den private passer tage højde for barnets alder og modenhed.

Den foreslåede *stk. 8* en delvis videreførelse af den gældende § 81, stk. 6, for så vidt angår kommunalbestyrelsens mulighed for at tilbagekalde en godkendelse af en pasningsaftale, hvis kommunalbestyrelsen konstaterer, at den private pasning ikke praktiseres i overensstemmelse med den indgående pasningsaftale. Det foreslås herudover, at kommunalbestyrelsen kan tilbagekalde godkendelsen af en eksisterende pasningsaftale, hvis den som led i det løbende tilsyn vurderer, at den private pasning ikke lever op til de krav, som foreslås stillet til den private pasning, jf. den foreslåede § 81 a, stk. 1, 4 og 7.

Efter stk. 8 kan kommunalbestyrelsen tilbagekalde en godkendelse af en pasningsaftale, hvis kommunalbestyrelsen konstaterer, at den private pasning ikke praktiseres i overensstemmelse med den indgående pasningsaftale og de krav, der følger af den foreslåede § 81 a.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen ligeledes kan tilbagekalde en godkendelse, hvis der i den private pasningsordning ikke i tilstrækkelig grad arbejdes med børns læring gennem trygge pædagogiske læringsmiljøer.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.1.5.

Til nr. 37

Kommunalbestyrelsen kan, jf. dagtilbudslovens § 80, stk. 4, beslutte at give et tilskud til privat pasning til forældre i kombination med, at barnet har en plads i et dagtilbud. Dette tilbud har til formål at tilgodese forældres behov for fleksibilitet i forhold til at skabe en bedre sammenhæng mellem familie- og arbejdsliv i tilfælde, hvor forældrene har f.eks. skiftende arbejdstider og dermed har et behov for pasning, der ikke alene kan dækkes af dagtilbuddenes normale åbningstid. Jf. lovforslagets § 1, nr. 34, foreslås dagtilbudslovens § 80, stk. 4, ophævet, idet der med lovforslaget indføres nye regler om kombinationstilbud.

Den foreslåede § 85 a om kombinationstilbud er ny.

Det foreslås med *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde forældre med et dokumenteret arbejdsbetinget behov for pasning uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstid et kombinationstilbud, hvormed forstås en deltidsplads i et dagtilbud i kombination med et tilskud til fleksibel pasning, såfremt forældrene lever op til de kriterier, som stilles i de foreslåede *stk. 2 og 3*, jf. dog det foreslåede *stk. 4*. Kombinationstilbuddet giver mulighed for, at barnet kan forblive i sine vante og trygge rammer i dagtilbuddet og hjemmet og f.eks. blive passet af en for barnet kendt person, når forældrene arbejder på skæve tidspunkter.

Med »dagtilbuddenes almindelige åbningstid« menes det tidsrum, hvor dagtilbuddene i den enkelte kommune almindeligvis holder åbent. Det vil sige, at hvis hovedparten af dagtilbuddene i en kommune almindeligvis har åbent på hverdage fra f.eks. kl. 6.30 til kl. 17.00, vil dette i relation til kombinationstilbuddet være at betragte som »dagtilbuddenes almindelige åbningstid«. Det betyder samtidig, at hvis der i den enkelte kommune er en eller flere institutioner med udvidet åbningstid, vil åbningstiden i disse dagtilbud ikke kunne anses som »dagtilbuddenes almindelige åbningstid« i relation til kombinationstilbuddet.

Med den foreslåede § 85 a indføres begrebet 'fleksibel pasning' som et nyt begreb i dagtilbudsloven, hvor fleksibel pasning som begreb alene indgår i relation til det foreslåede nye kombinationstilbud, jf. lovforslagets § 1, nr. 37.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at reglerne for »fleksibel pasning« med enkelte undtagelser er identiske med reglerne for tilskud til privat pasning efter dagtilbudslovens §§ 80-85. Anvendelsen af betegnelsen »fleksibel pasning« skal ses i lyset af, at pasningen foregår på tidspunkter, hvor forældrene har behov for yderligere fleksibilitet end det, som tilbydes inden for dagtilbuddenes almindelige åbningstid.

Forslaget indebærer, at kommunalbestyrelsen, jf. den foreslåede § 81, *stk. 1*, som en betingelse for udbetaling af tilskud til fleksibel pasning skal godkende den pasningsaftale, som indgås mellem forældrene og den fleksible passer, herunder de økonomiske forhold, blandt andet for at sikre, at der ikke er tale om proforma-aftaler.

Kravet om, at kommunalbestyrelsen skal godkende den fleksible pasningsaftale følger af den foreslåede § 81, *stk. 1*, idet reglerne for fleksibel pasning som nævnt følger reglerne for tilskud til privat pasning. I forlængelse heraf

skal kommunen føre løbende tilsyn med den fleksible pasning, ligesom den fleksible pasning er omfattet af indholdskravene til privat pasning, jf. den foreslåede § 81 a, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 36.

Som følge af forslaget om, at reglerne for fleksibel pasning som udgangspunkt følger reglerne for privat pasning vil det være et krav, at hovedsproget i den fleksible pasning skal være dansk, medmindre kommunalbestyrelsen i helt særlige tilfælde har besluttet, at hovedsproget kan være et andet sprog end dansk, hvis det vurderes ikke at have integrationsmæssige konsekvenser, jf. den foreslåede § 81 a, stk. 6, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 36.

I forbindelse med godkendelsen af pasningsaftalen skal det derfor kunne dokumenteres, at den fleksible passer har tilstrækkelige danskundskaber til at kunne understøtte barnets dansksproglige udvikling. Det er i den forbindelse en forudsætning, at der indsendes dokumentation for, at den fleksible private passer f.eks. har gennemført 9.-klasseprøven i dansk med mindst karakteren 2, bestået Prøve i Dansk 2, eller et tilsvarende niveau. Herudover indebærer forslaget, at den fleksible pasning skal tilrettelægges, så barnet sikres medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati og bidrager til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund.

Det foreslås, at den fleksible pasning ikke er omfattet af det foreslåede krav om, at der i privat pasning skal arbejdes med læring gennem trygge pædagogiske læringsmiljøer, jf. den foreslåede § 81 a, stk. 1 og 2, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 36. Dette skyldes blandt andet, at en betydelig del af den fleksible pasning typisk vil foregå om aftenen eller natten, hvor barnet sover.

Som følge heraf foreslås det endvidere, at omfanget af kommunens tilsyn med den fleksible pasning justeres i forhold til, at der ikke er krav om arbejde med børns læring og trygge pædagogiske læringsmiljøer. Det foreslåede krav om, at kommunens tilsyn skal stå mål med tilsynet i et alderssvarende dagtilbud, jf. den foreslåede § 81, stk. 1, 2. pkt., som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 35, foreslås således ikke at gælde for fleksibel pasning, jf. den foreslåede § 81, stk. 1, 3. pkt., som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 35. Kommunens tilsyn med den fleksible pasning skal dog omfatte øvrige relevante forhold, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 35, herunder om hovedsproget i den fleksible pasning er dansk, og om pasningen er tilrettelagt, så børnene sikres

medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati samt bidrager til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund.

Det foreslås i *stk. 2*, at kommunalbestyrelsen skal give mulighed for et kombinationstilbud til forældre, hvis begge forældre kan dokumentere, at deres beskæftigelsessituation medfører, at de har et arbejdsbetinget behov for pasning uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstid. Forældrenes dokumentation kan f.eks. bestå af en arbejdsgivererklæring, vagtplaner eller lignende.

Forslaget medfører, at samlevende forældre ikke har mulighed for at få et kombinationstilbud, hvis det kun er den ene forælders beskæftigelsessituation, som betyder, at familien har et arbejdsbetinget behov for pasning uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstid.

Det foreslås i *stk. 3*, at kommunalbestyrelsen skal give mulighed for et kombinationstilbud til enlige forsørgere, og den enlige forsørger kan dokumentere at have en beskæftigelsessituation, der medfører, at vedkommende har et arbejdsbetinget behov for pasning uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstid. Definitionen af enlig forsørger i relation til kombinationstilbuddet følger definitionen af enlig forsørger i relation til reglerne om økonomisk fripladstilskud. Forælderens dokumentation kan f.eks. bestå af en arbejdsgivererklæring, vagtplaner eller lignende.

Det foreslås i *stk. 4*, at forældre til tosprogede børn, som er optaget i et obligatorisk sprogstimuleringsstilbud i form af en plads i et dagtilbud 30 timer om ugen, jf. lovens § 11, stk. 8, ikke kan få et kombinationstilbud. Dette skyldes, at et 30 timers sprogstimuleringsstilbud efter dagtilbudsloven har et særligt formål og skal være i form af et dagtilbud.

Det foreslås med *stk. 5*, at kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge kombinationstilbuddet ud fra den enkelte families dokumenterede behov. Det er således kommunalbestyrelsen, som fastlægger, hvor mange timer deltidspladsen i dagtilbuddet og den fleksible pasning gennemsnitligt skal udgøre. Det foreslås videre i *stk. 5*, at kombinationstilbuddet samlet set ikke kan overstige, hvad der svarer til en fuldtidsplads i et dagtilbud i kommunen.

Det foreslås endvidere i stk. 5, at den fleksible pasningsdel skal have et omfang på mindst 10 timer om ugen i gennemsnit. Dette sikrer, at den fleksible pasning får et vist omfang, som kan medvirke til at:

- Sikre, at kombinationstilbuddet anvendes af familier med et reelt pasningsbehov uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstider.
- Hindre, at der er tale om proforma-aftaler, hvor barnet reelt set ikke passes af den fleksible passer.

Der fastsættes ikke et loft over, hvor stor en del af kombinationstilbuddet, der kan udgøres af den fleksible pasning. Der er således ikke noget krav om, at pladsen i dagtilbuddet i forhold til tid skal udgøre den primære del af kombinationstilbuddet. Dette skal ses i lyset af forældre, som f.eks. har mange nattevagter, kan have behov for, at den væsentligste del af kombinationstilbuddet udgøres af den fleksible pasning.

Det foreslås videre i stk. 5, at omfanget af kombinationstilbuddet, det vil sige både deltidspladsen i dagtilbuddet samt den fleksible pasning, skal opgøres som et gennemsnit over en periode på mindst fire uger. Dermed sikres en fleksibilitet i ordningen, som betyder, at familier med skiftende arbejdstider, som har et dokumenteret pasningsbehov uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstid, også kan gøre brug af kombinationstilbuddet. Det kan f.eks. være familier, hvor den ene forælder er beskæftiget i offshore-branchen og skiftevis er væk fra hjemmet i en til to uger af gangen efterfulgt af en periode med fri, og hvor den anden forælder er sygeplejerske, politimand eller læge og har en vagtplan med skiftende aften- og nattevagter.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.5.

Til nr. 38

Efter gældende ret, jf. dagtilbudslovens § 86, kan kommunalbestyrelsen beslutte at give forældre med børn i alderen 24 uger og indtil skolestart mulighed for at vælge et tilskud til at passe eget barn i hjemmet i stedet for at få en plads i et dagtilbud. Forældrene skal i den forbindelse, jf. lovens § 87, stk. 1, nr. 4, have opholdt sig her i landet i mindst 7 ud af de seneste 8 år. Kravet om ophold her i landet gælder ikke for EU-/EØS-borgere, som har ret til tilskuddet efter EU-retten.

Det foreslås at ændre opholdskravet, således at forældre fremadrettet skal have opholdt sig i riget i mindst 7 ud af de seneste 8 år for at være berettiget til tilskuddet. Med riget menes Danmark, Grønland og Færøerne.

Formålet med forslaget er at fjerne en potentiel hindring for fri bevægelighed inden for rigsfællesskabet, idet ophold i Grønland og på Færøerne ikke tidligere har været ligestillet med ophold i Danmark, når det drejer sig om tilskud til pasning af egne børn.

Forslaget indebærer, at det bliver muligt for forældre, som f.eks. i en periode på mere end ét år i løbet af de seneste 8 år har haft ophold i Grønland eller på Færøerne, at få tilskud til pasning af egne børn, når de er flyttet tilbage til Danmark, såfremt de i øvrigt kan efterleve de krav, som følger af lovens § 87. Herudover vil personer fra Færøerne og Grønland, som flytter til Danmark, have mulighed for at få tilskud til pasning af egne børn, hvis de har opholdt sig i riget i mindst 7 ud af de seneste 8 år og samtidig lever op til de øvrige krav, som stilles i § 87.

Forslaget ændrer ikke på, at tilskud til pasning af egne børn ikke kan tages med til Grønland og Færøerne.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.6.

Til nr. 39

I dagtilbudslovens § 88, stk. 1, 2. pkt., er det i relation til reglerne om tilskud til pasning af egne børn fastsat, at der maksimalt kan udbetales tre tilskud til samme husstand.

Det foreslås at ændre § 88, stk. 1, 2. pkt., hvorefter der kan udbetales tilskud til tre børn pr. husstand. Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 41, hvorefter det foreslås at gøre det muligt at dele tilskudsperioden for det enkelte barn i to. Antallet af børn, der kan ydes tilskud til i den enkelte husstand, er således uændret set i forhold til gældende ret.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.6.

Til nr. 40

Efter gældende ret, jf. dagtilbudslovens § 88, stk. 3, kan tilskud til pasning af egne børn gives for én sammenhængende periode på minimum 8 uger og maksimalt 1 år. Det fremgår endvidere af bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at fastsætte en længere minimumsperiode og en kortere maksimumsperiode.

Det foreslås at ophæve reglen om, at tilskud til pasning af egne børn kun kan gives for en samlet periode. Det foreslås således, jf. den foreslåede § 88, stk. 4, jf. lovforslagets § 1, nr. 41, at tilskudsperioden kan deles i to, og at perioden samlet set ikke må overstige den fastsatte maksimumsgrænse på 1 år. Det vil uændret gælde, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at fastsætte en længere minimumsperiode og en kortere maksimumsperiode.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.6.

Til nr. 41

Jf. dagtilbudslovens § 88, stk. 3, kan tilskud til pasning af egne børn kun gives for én samlet periode inden for en fastsat minimums- og maksimumsperiode.

Det foreslås, at forældre skal have mulighed for at dele tilskudsperioden for det enkelte barn op i maksimalt to dele, som samlet set ikke må overstige den fastsatte maksimumsperiode. Forslaget indebærer, at forældre kan få tilskud til pasning af egne børn, hvor de kan opdele perioden med tilskud i f.eks. to perioder af seks måneder, en periode på tre måneder efterfulgt af en periode på ni måneder m.v., såfremt den fastsatte maksimumsperiode er 1 år.

Det foreslås endvidere, at såfremt barnets forældre bor sammen, og de begge har ret til ydelser efter dagtilbudsloven, jf. lovens § 2, stk. 2, kan de dele tilskudsperioden mellem sig. Tilskuddet kan gives til retlige forældre, herunder adoptanter, plejeforældre samt samlevende til barnets forælder i husstanden, der opfylder betingelserne for at modtage tilskuddet. Dette betyder, at såfremt forældrene ønsker at dele perioden mellem sig, forudsætter det, at den respektive forælder kan leve op til kravene i lovens § 87 på det tidspunkt, hvor tilskuddet skal udbetales.

Formålet med forslaget er at sikre, at forældre i de kommuner, som yder tilskud til pasning af egne børn, får mere fleksibilitet til at tilrettelægge tilskudsperioden. Forslaget giver således mulighed for, at én forælder i to omgange kan passe barnet i hjemmet med en mellemliggende periode, hvor barnet f.eks. har været optaget i et dagtilbud. Herudover medfører forslaget, at forældre kan dele tilskudsperioden mellem sig.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.2.6.

Til § 2

Til nr. 1

Det følger af den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 40, stk. 4, 1. pkt., at kommunalbestyrelsen fastsætter og offentliggør en mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordningerne, jf. lovens § 3, stk. 7, efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne ved de berørte skoler.

Det følger af lovens gældende § 40, stk. 4, 2. pkt. at undervisningsministeren fastsætter regler om krav til indholdet af mål- og indholdsbeskrivelserne.

Bestemmelsen i folkeskolelovens § 40, stk. 4, er kommet ind i folkeskoleloven ved lov nr. 369 af 26. maj 2008.

Bestemmelsen indebærer alene en pligt for kommunalbestyrelsen til som et minimum at beskrive mål og indhold for skolefritidsordningerne i forhold til en række centralt bestemte indholdstemaer. Kommunalbestyrelsen kan også inddrage andre indholdstemaer i beskrivelsen. Opgaven med at fastsætte en mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordningerne kan helt eller delvis delegeres til den enkelte skolebestyrelse. Inden for rammerne af mål- og indholdsbeskrivelsen udfyldes det lokale råderum for den enkelte skolefritidsordning (SFO) gennem skolebestyrelsens principper, ledelsesbeslutninger samt i det daglige pædagogiske arbejde. Formålet med pligten til at offentliggøre mål- og indholdsbeskrivelsen er at give borgerne mulighed for at få indblik i den enkelte kommunes prioriteringer og serviceniveau i skolefritidsordningerne.

Bemyndigelsen i folkeskolelovens § 40, stk. 4, 2. pkt., er udmøntet i den gældende bekendtgørelse nr. 699 af 23. juni 2014 om krav til indholdet af mål- og indholdsbeskrivelser for folkeskolens skolefritidsordninger. Det fremgår af bekendtgørelsens § 2, stk. 5 og 6, at mål- og indholdsbeskrivelsen skal angive, hvordan sammenhængen sikres ved overgang fra dagtilbud til skolefritidsordning (SFO), herunder ved videregivelse af oplysninger om børnene. Beskrivelsen skal i de tilfælde, hvor børnene begynder i skolefritidsordningen på et tidligere tidspunkt end i forbindelse med skoleårets begyndelse i børnehaveklassen, angive, om, og i givet fald på hvilken måde, arbejdet med dagtilbuddenes pædagogiske læreplaner videreføres indtil skoleårets start. Hvis skolefritidsordningen omfatter børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen, skal mål- og indholdsbeskrivelsen angive, på hvilken måde skolefritidsordningen varetager de yngre børns særlige behov og bidrager til en god start på skoleforløbet for disse børn.

Med henblik på at sikre den bedst mulige overgang mellem dagtilbud og skole foreslås det, at der indsættes et nyt pkt. i lovens § 40, stk. 4, hvoraf det fremgår at for børn omfattet af folkeskolelovens § 3, stk. 7, 1. pkt., som benytter skolefritidsordningen i perioden forud for, at undervisningspligten indtræder, skal der enten arbejdes med de seks kompetenceområder, der arbejdes med i børnehaveklassen, jf. folkeskolelovens § 11, stk. 2, eller læreplanstemaerne, jf. den foreslåede § 8, stk. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 8.

De seks kompetenceområder i henhold til § 11, stk. 2, er; 1) sprog, 2) matematisk opmærksomhed, 3) naturfaglige fænomener, 4) kreative og musiske udtryksformer, 5) krop og bevægelse samt 6) engagement og fællesskab.

De seks læreplanstemaer er henholdsvis 1) alsidig personlig udvikling, 2) social udvikling, 3) kommunikation og sprog, 4) krop, sanser og bevægelse, 5) natur, udeliv og science samt 6) kultur, æstetik og fællesskab, jf. lovforslagets § 1, nr. 8.

Det er kommunalbestyrelsen, som beslutter, om der skal arbejdes med de seks kompetenceområder eller læreplanstemaerne. Beslutningen herom kan delegeres til den enkelte skoles ledelse (skoleleder og/eller skolebestyrelse).

Der stilles ikke krav om dokumentation af arbejdet via elevplan eller lignende.

For børn, som optages i en skolefritidsordning (SFO) fra det fyldte 3. år, jf. folkeskolelovens § 3, stk. 7, 2. pkt., skal arbejdet med at forberede barnet på skolernes undervisning inden for rammerne af de seks kompetenceområder eller læreplanstemaerne iværksættes, når barnet ville kunne optages i et tilbud i skolefritidsordning (SFO), jf. folkeskolelovens § 3, stk. 7, 1. pkt.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.1.4.

Til § 3

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. juli 2018.

Det foreslås i *stk. 2*, at lovforslagets § 1, nr. 24, samt § 27 c, indsat ved § 1, nr. 25, træder i kraft den 1. januar 2019.

Det foreslås i *stk. 3*, at lovforslagets § 1, nr. 26 og 27, træder i kraft den 1. maj 2018.

Det foreslås i *stk. 4*, at lovforslagets § 1, nr. 20, ikke finder anvendelse for privatinstitutioner, som er etableret inden lovens ikrafttræden. Dette indebærer, at privatinstitutioner, som er etableret før den 1. juli 2018, skal leve op til de godkendelseskriterier, som var gældende på godkendelsestidspunktet. Privatinstitutioner, som etableres efter 1. juli 2018, er således omfattet af den nye bestemmelse.

Det foreslås i *stk. 5*, at lovforslagets § 1, nr. 32, ikke finder anvendelse for private pasningsordninger, som har fået tilladelse af kommunalbestyrelsen efter lovens § 78, inden lovens ikrafttræden. For disse private pasningsordninger vil der ikke gælde krav til pasningsordningens navn. Private pasningsordninger, som får tilladelse efter lovens § 78 efter den 1. juli 2018, vil være omfattet af kravet om, at betegnelsen "privat pasningsordning" skal indgå i pasningsordningens navn.

Det foreslås i *stk. 6*, at lovforslagets § 1, nr. 33-41, ikke finder anvendelse for henholdsvis aftaler om tilskud til privat pasning, aftaler om tilskud til fleksibel pasning, som ydes i kombination med en plads i et dagtilbud efter den gældende § 80, stk. 4, og aftaler om tilskud til pasning af egne børn, der er indgået før lovens ikrafttræden.

For aftaler om privat pasning, der er indgået før den 1. juli 2018, betyder dette, at der ikke stilles krav om, at der skal arbejdes med børns læring i den private pasning. Kommunens tilsyn med den private pasning skal endvidere finde sted efter gældende regler.

Såfremt der er tale om aftaler indgået i perioden mellem 1. juli 2017 og den 1. juli 2018 vil den private pasning skulle leve op til kravene om, at hovedsproget skal være dansk samt at pasningen skal tilrettelægges, så børnene sikres medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati, ligesom kommunen gennem tilsynet skal sikre, at pasningen praktiseres i overensstemmelse hermed.

For aftaler om privat pasning, som er indgået efter den 1. juli 2018, vil pasningen skulle leve op til alle de indholdsmæssige krav, som fremgår af den foreslåede § 81 a, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 36, ligesom kommunens tilsyn gennemsnitligt skal stå mål med tilsynet i et alderssvarende dagtilbud, jf. den foreslåede § 81, stk. 1, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 35.

For aftaler om pasning i kombination med en plads i et dagtilbud, jf. dagtilbudslovens § 80, stk. 4, der er indgået før den 1. juli 2018 indebærer det, at aftalerne ikke er omfattet af den foreslåede § 85 a, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 37, og de regler, som er fastsat i medfør heraf. For aftaler, som er indgået efter den 1. juli 2018, betyder det, at kombinationstilbuddet skal tilrettelægges, så det følger reglerne i den foreslåede § 85 a, herunder at den fleksible pasning skal have et gennemsnitligt omfang på mindst 10 timer om ugen, at omfanget af deltidspladsen og den fleksible pasning skal opgøres over en periode på mindst 4 uger m.v.

For aftaler om tilskud til pasning af egne børn, som er indgået før den 1. juli 2018, betyder forslaget, at tilskuddet følger de gældende regler. Aftaler, som indgås efter den 1. juli 2018, vil være omfattet af de nye regler, jf. lovforslagets § 1, nr. 38-41, hvorefter tilskudsperioden kan deles i to, ligesom barnets forældre kan vælge at dele

tilskudsperioden mellem sig, hvis de begge kan leve op til de krav, som stilles til forældrene. Herudover vil ophold i Grønland og på Færøerne først kunne indgå på lige fod med ophold i Danmark efter den 1. juli 2018.

Til § 4

Bestemmelsen vedrører det territoriale anvendelsesområde og indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	<p style="text-align: center;">§ 1</p> <p>I dagtilbudsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 748 af 20. juni 2016, som ændret ved § 7 i lov nr. 665 af 8. juni 2016, lov nr. 1545 af 13. december 2016, lov nr. 1546 af 13. december 2016 og § 1 i lov nr. 427 af 3. maj 2017, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 2. ---</p> <p><i>Stk. 2.</i> ---</p> <p><i>Stk. 3.</i> Forældre kan alene råde over én plads pr. barn i tilbud efter denne lov, jf. dog § 80, stk. 4.</p>	<p>1. I § 2, <i>stk. 3</i>, ændres »§ 80, stk. 4« til: »§ 85 a«.</p>

<p>§ 3. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for dag-, fritids- og klubtilbud samt andre socialpædagogiske fritidstilbud.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre kommunens mål og rammer for henholdsvis dag-, fritids- og klubtilbud m.v. i kommunen.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Kommunalbestyrelsen skal sikre, at dag-, fritids- og klubtilbud m.v. medvirker til udmøntningen af kommunens sammenhængende børnepolitik, jf. § 19, stk. 2, i lov om social service, herunder at tilbuddene medvirker til at</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) skabe indbyrdes sammenhæng mellem tilbuddene efter denne lov og andre relevante love og 2) yde særlig støtte til de børn og unge under 18 år, der har behov herfor. <p><i>Stk. 4.</i> Kommunalbestyrelsen skal offentliggøre en oversigt over dag-, fritids- og klubtilbud m.v. i kommunen samt satser for tilskud til privat pasning og pasning af egne børn.</p>	<p>2. I § 3, stk. 1-4, ændres »dag-, fritids- og klubtilbud« til: »fritids- og klubtilbud«.</p> <p>3. Efter § 3 indsættes:</p> <p>»§ 3 a. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for dagtilbud.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre kommunens rammer for dagtilbud herunder eventuelle prioriterede indsatser på området. Kommunens rammer for dagtilbud i form af eksempelvis tværfaglige netværk og</p>
--	--

	<p>kompetenceudvikling samt eventuelle prioriterede indsatser på området skal bidrage til, at dagtilbuddene kan efterleve de krav, der følger af lovens afsnit II, og at dagtilbuddene medvirker til udmøntningen af kommunens sammenhængende børnepolitik, jf. § 19, stk. 2, i lov om social service.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Kommunalbestyrelsen skal som led i fastsættelsen af rammer efter stk. 2 og med henblik på at skabe sammenhæng i børns liv og kontinuitet i overgangen mellem tilbud fastsætte retningslinjer om:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) samarbejdet mellem dagtilbud, fritidstilbud og skolen 2) samarbejdet mellem dagtilbud og andre relevante aktører, herunder sundhedsplejen, PPR m.v. og 3) videregivelse af relevante oplysninger ved børns overgange fra sundhedsplejen til dagtilbud og fra dagtilbud til skolefritidsordning/fritidshjem og skole. <p><i>Stk. 4.</i> Dagtilbud skal medvirke til at yde særlig støtte til de børn i dagtilbud, der har behov herfor.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Kommunalbestyrelsen skal sikre, at der mindst hvert andet år sker en politisk drøftelse af udviklingen på dagtilbudsområdet med udgangspunkt i, hvordan kommunens rammer for dagtilbud og eventuelle prioriterede indsatser for området efter stk. 2 bidrager til, at dagtilbuddene kan efterleve de krav, der følger af lovens afsnit II.</p> <p><i>Stk. 6.</i> Kommunalbestyrelsen beslutter, om der i medfør af drøftelsen efter stk. 5 skal iværksættes tiltag såsom kompetenceudvikling, supervision m.v., som kan</p>
--	---

<p>§ 4. Kommunalbestyrelsen skal sørge for det nødvendige antal pladser i dag-, fritids- og klubtilbud, herunder det nødvendige antal pladser i dagtilbud 30 timer om ugen til børn omfattet af § 11, stk. 5, samt andre socialpædagogiske fritidstilbud.</p> <p>Kommunalbestyrelsens forpligtelse til at sørge for det nødvendige antal pladser i fritids- og klubtilbud m.v. anses for opfyldt, når pladserne stilles til rådighed i det tidsrum, hvor kommunens elever i folkeskolen har behov herfor.</p> <p>Stk. 2 og 3. ---</p>	<p>understøtte og kvalificere det enkelte dagtilbuds eller dagtilbuddenes arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer, der fremmer børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.</p> <p><i>Stk. 7.</i> Kommunalbestyrelsen skal offentliggøre en oversigt over dagtilbud i kommunen samt satser for tilskud til privat pasning og pasning af egne børn.</p> <p><i>Stk. 8.</i> Kommunalbestyrelsens fastsatte rammer og eventuelle prioriterede indsatser efter stk. 2, oversigten over dagtilbud i kommunen og satser for tilskud til privat pasning og pasning af egne børn efter stk. 7 samt øvrige retningslinjer efter lovens afsnit II og V skal offentliggøres et samlet sted på kommunens hjemmeside eller et andet let tilgængeligt sted for borgerne.«</p> <p>4. I § 4, stk. 1, ændres »§ 11, stk. 5« til: »§ 11, stk. 8«.</p>
---	--

<p>§ 5. Kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med indholdet af tilbuddene efter denne lov og den måde, hvorpå opgaverne udføres, herunder at de mål og rammer, der er fastsat efter § 3, efterleves.</p> <p><i>Stk. 2.</i> ---</p> <p><i>Formål, pædagogisk læreplan, sprogvurdering, børnemiljøvurdering m.v.</i></p> <p>§ 7. Børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns alsidige udvikling og selvværd samt bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Dagtilbud skal fremme børns læring og udvikling af kompetencer gennem oplevelser, leg og pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, der giver børn mulighed for fordybelse, udforskning og erfaring.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene</p>	<p>5. I § 5, stk. 1, indsættes efter »§ 3«: », samt rammer og eventuelle prioriterede indsatser fastsat efter § 3 a«.</p> <p>6. I overskriften til <i>kapitel 2</i> udgår », børnemiljøvurdering«.</p> <p>7. § 7 affattes således:</p> <p>»§ 7. Dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse samt bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund.</p>
---	---

<p>sikre en god overgang til skole ved at udvikle og understøtte grundlæggende kompetencer og lysten til at lære. Dagtilbud skal i samarbejde med skolerne skabe en sammenhængende overgang til skole og fritidstilbud.</p> <p>§ 8. Der skal i alle dagtilbud udarbejdes en skriftlig pædagogisk læreplan for børn i aldersgruppen 0-2 år og børn i aldersgruppen fra 3 år til barnets skolestart. Den pædagogiske læreplan skal give rum for leg, læring og udvikling af børn i dagtilbud. Ved udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan skal der tages hensyn til børnegruppens sammensætning.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Den pædagogiske læreplan skal beskrive dagtilbuddets mål for børnenes læring inden for følgende temaer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Alsidig personlig udvikling. 2) Sociale kompetencer. 3) Sproglig udvikling. 4) Krop og bevægelse. 5) Naturen og naturfænomener. 6) Kulturelle udtryksformer og værdier. <p><i>Stk. 3.</i> Den pædagogiske læreplan skal beskrive relevante pædagogiske metoder og aktiviteter, der iværksættes for at nå målene, og hvordan læreplanen evalueres.</p>	<p><i>Stk. 5.</i> Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene sikre børn en god overgang fra hjem til dagtilbud. Dagtilbud skal i samarbejde med forældre og skole sikre børn en god sammenhængende overgang til fritidstilbud og skole ved at udvikle og understøtte deres grundlæggende kompetencer og lysten til at lære.«</p> <p>8. § 8 affattes således:</p> <p>»§ 8. Der skal i alle dagtilbud efter § 19, stk. 2-5, og § 21, stk. 2 og 3, udarbejdes en skriftlig pædagogisk læreplan for hele børnegruppen i alderen 0-2 år samt børnegruppen i alderen 3 år og frem til skolestart. Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et pædagogisk grundlag, jf. stk. 2 og 3, seks læreplanstemaer, jf. stk. 3 og 8, samt mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring, jf. stk. 8.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud gennem hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes</p>
---	--

<p><i>Stk. 4.</i> Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvilke relevante pædagogiske metoder, aktiviteter og eventuelle mål, der opstilles og iværksættes for børn med særlige behov.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Det skal endvidere fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan arbejdet med et godt børnemiljø, jf. § 7, stk. 1, bliver en integreret del af det pædagogiske arbejde. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.</p> <p><i>Stk. 6.</i> For dagplejen udarbejdes den pædagogiske læreplan samlet for alle dagplejehjem eller distrikter tilknyttet den kommunale dagpleje.</p>	<p>forskellige forudsætninger.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, herunder nysgerrighed, gå-på-mod, selvværd, bevægelse m.v. inden for og på tværs af følgende temaer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 7) Alsidig personlig udvikling. 8) Social udvikling. 9) Kommunikation og sprog. 10) Krop, sanser og bevægelse. 11) Natur, udeliv og science. 12) Kultur, æstetik og fællesskab. <p><i>Stk. 4.</i> Den pædagogiske læreplan skal beskrive, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så deres trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn, jf. stk. 2 og 3, samt hvordan der i de ældste børns sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.</p> <p><i>Stk. 6.</i> Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet, jf. § 7, stk. 3, skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer, jf. stk. 2 og 3.</p>
---	---

<p>§ 9. Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at udarbejde og offentliggøre den pædagogiske læreplan, herunder at revidere læreplanen, hvis væsentlige ændringer i dagtilbuddet eller evalueringen efter stk. 2 tilsiger dette. Tilsvarende gælder, hvis kommunalbestyrelsens drøftelser efter § 10, stk. 2, tilsiger dette.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for, at den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år. Lederen er i den forbindelse ansvarlig for at dokumentere, om de valgte pædagogiske metoder og aktiviteter, jf. § 8, stk. 3 og 4, samt børnemiljøet, jf.</p>	<p>Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.</p> <p><i>Stk. 7.</i> Den pædagogiske læreplan udgør rammen for det pædagogiske arbejde. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at dagtilbuddene i relation til den pædagogiske opgave ledes alene med udgangspunkt i den pædagogiske læreplan og i overensstemmelse med den pædagogiske læreplans børnesyn og brede læringsforståelse, jf. stk. 2 og 3.</p> <p><i>Stk. 8.</i> Børne- og socialministeren fastsætter nærmere regler om pædagogiske mål for, hvad det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet skal understøtte i forhold til børns læring, samt om indholdet i de enkelte læreplanstemaer, jf. stk. 3.«</p> <p>9. § 9 affattes således:</p> <p>»§ 9. Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for, at den pædagogiske læreplan udarbejdes og for at sikre, at det pædagogiske arbejde i dagtilbuddet tilrettelægges og udøves inden for rammerne heraf. Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at offentliggøre den pædagogiske læreplan.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal</p>
--	---

<p>§ 8, stk. 5, fører til opfyldelse af de opstillede mål inden for de temaer, der er nævnt i § 8, stk. 2.</p> <p>Lederen skal angive, hvordan dagtilbuddet vil følge op på resultaterne.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Lederen af dagtilbuddet skal inddrage forældrebestyrelsen i udarbejdelsen, evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan.</p> <p>§ 10. Kommunalbestyrelsen skal godkende den pædagogiske læreplan.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kommunalbestyrelsen skal mindst hvert andet år drøfte evalueringerne af de pædagogiske læreplaner, jf. § 9, stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal på baggrund af drøftelsen tage stilling til, om evalueringerne giver anledning til yderligere handling fra kommunalbestyrelsens side.</p> <p>§ 14. ---</p> <p><i>Stk. 2.</i> Stk. 1 gælder ikke for selvejende daginstitutioner, hvis bestyrelse består af et flertal af valgte forældre.</p> <p><i>Stk. 3.</i> For privatinstitutioner skal kommunalbestyrelsen i forbindelse med godkendelse</p>	<p>tage udgangspunkt i de pædagogiske mål, jf. § 8, stk. 8, herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.</p> <p>Evalueringen skal offentliggøres.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen efter stk. 2, 2. pkt.«</p> <p>10. § 10 ophæves.</p> <p>11. I § 14 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:</p> <p>»<i>Stk. 2.</i> I kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner, som består af flere enheder, jf. § 19, stk. 6, skal en forælder fra alle enheder have adgang til at være repræsenteret i forældrebestyrelsen. I selvejende daginstitutioner, hvis bestyrelse består af et</p>
---	--

<p>efter § 20 påse, at forældrene sikres en indflydelse svarende til forældreindflydelsen i selvejende daginstitutioner.</p> <p><i>Stk. 4.</i> For privat dagpleje skal kommunalbestyrelsen i forbindelse med aftalen sikre forældrene indflydelse på dagplejens arbejde med børnene.</p> <p>§ 15. Forældrebestyrelsen i en daginstitution skal fastsætte principper for daginstitutionens arbejde og for anvendelsen af en budgetramme for daginstitutionen inden for de mål og rammer, som kommunalbestyrelsen har fastsat. Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner efter § 19, stk. 2-4, kan beslutte at fravælge et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, jf. dog § 16 b, stk. 2, 4 og 8.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal fastsætte principper for dagplejens arbejde og for anvendelsen af en budgetramme for dagplejen inden for de mål og rammer, som</p>	<p>flertal af valgte forældre, jf. stk. 5, skal en forælder fra alle enheder have adgang til at være repræsenteret i bestyrelsen.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Forældrebestyrelser kan etableres på tværs af kommunale dagtilbud, såfremt der i de enkelte forældrebestyrelser er et ønske herom.</p> <p><i>Stk. 4.</i> I forældrebestyrelser efter stk. 3, som etableres på tværs af dagpleje og daginstitution, skal beslutninger, der alene har betydning for dagplejen, træffes af de forældre, der repræsenterer dagplejen. Beslutninger, der alene har betydning for daginstitutionen, træffes af de forældre, der repræsenterer daginstitutionen.«</p> <p>Stk. 2-4 bliver herefter stk. 5-7.</p> <p>12. I § 15 ændres tre steder »mål og rammer« til: »rammer og eventuelle prioriterede indsatser«.</p> <p>13. I § 15, stk. 1, indsættes efter »daginstitutionens arbejde«: », samarbejdet mellem dagtilbud og hjem«.</p> <p>14. I § 15, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.: »Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner efter § 19, stk. 2-4, skal inddrages i udarbejdelsen, evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan, jf. §§ 8 og 9, samt i daginstitutionens arbejde med at skabe gode overgange fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og</p>
--	---

<p>kommunalbestyrelsen har fastsat.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Forældrebestyrelsen varetager sine opgaver inden for de mål og rammer, som kommunalbestyrelsen har fastsat. I selvejende og udliciterede daginstitutioner varetager forældrebestyrelsen endvidere sine opgaver inden for det formål og idegrundlag, der er fastsat i vedtægten, jf. § 16, stk. 2 og 3.</p> <p><i>Stk. 4 og 5.</i> ---</p> <p>§ 16 b. ---</p> <p><i>Stk. 2.</i> I kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner efter § 19, stk. 2-4, som består af flere enheder, kan et simpelt flertal af forældre med børn i den pågældende enhed beslutte at fravælge et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1. Forældrene har én stemme for hvert barn, de har i enheden.</p> <p><i>Stk. 3-8.</i> ---</p> <p>§ 19. --- <i>Stk. 2-5.</i> ---</p>	<p>fra dagtilbud til skole, jf. § 7, stk. 5.«</p> <p>15. I § 15, stk. 2, indsættes efter »dagplejens arbejde«: », samarbejdet mellem dagtilbud og hjem«.</p> <p>16. I § 15, stk. 2, indsættes som 2. pkt.: »Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen, evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan, jf. §§ 8 og 9, samt i dagplejens arbejde med at skabe gode overgange fra hjem til dagtilbud og mellem dagtilbud, jf. § 7, stk. 5.«</p> <p>17. I § 16 b, stk. 2, indsættes efter »enheder«: », jf. § 19, stk. 6«.</p> <p>18. I § 19 indsættes som <i>stk. 6</i>: »<i>Stk. 6.</i> Daginstitutioner, som drives efter stk. 2-5, kan bestå af flere enheder.«</p>
--	--

<p>§ 20. Kommunalbestyrelsen i institutionskommunen skal godkende privatinstitutioner. En privatinstitution, som opfylder lovgivningens og kommunalbestyrelsens betingelser for godkendelse, har krav på godkendelse.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kommunalbestyrelsen fastsætter og offentliggør kriterier for godkendelse efter stk. 1. Kommunalbestyrelsen kan stille krav om driftsgaranti.</p> <p><i>Stk. 3 og 4. ---</i></p> <p>§ 23. Alle børn indtil skolestart har adgang til at blive optaget i et dagtilbud.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kommunalbestyrelsen skal tilbyde forældre pasningsgaranti i dagtilbud efter § 19, stk. 2-4, eller § 21, stk. 2 og 3.</p> <p><i>Stk. 3. ---</i></p> <p>§ 27. Kommunalbestyrelsen fastsætter og offentliggør retningslinjer for optagelse af børn i dagtilbud efter § 19, stk. 2-4, og § 21, stk. 2 og 3,</p>	<p>19. I § 20, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.:</p> <p>»Kommunalbestyrelsens sagsbehandling i forbindelse med godkendelse efter 1. pkt. skal ske i umiddelbar forlængelse af ansøgningen.«</p> <p>20. I § 20, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.:</p> <p>»Privatinstitutioner, som er godkendt efter stk. 1, skal leve op til de gældende kriterier for godkendelse, som er fastsat og offentliggjort af kommunalbestyrelsen efter 1. pkt. Privatinstitutioner skal senest seks måneder efter offentliggørelsen leve op til de gældende kriterier, jf. 1. pkt.«</p> <p>21. I § 23, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:</p> <p>»Skolestart forstås her som det tidspunkt, hvor barnet overgår til skoleregi og dermed begynder i enten fritidshjem eller skolefritidsordning (SFO) forud for undervisningsstart, påbegynder hjemmeundervisning eller starter i børnehaveklasse.«</p> <p>22. I § 23, stk. 2, indsættes efter »§ 21, stk. 2 og 3«:</p> <p>», på alle hverdage med undtagelse af den 5. juni og den 24. december«.</p> <p>23. I § 27, stk. 1, 1. pkt., ændres »§ 27 a« til: »§§ 27 a, 27 b og 27 c«.</p>
---	---

<p>herunder for ansøgning om optagelse, jf. dog § 27 a.</p> <p>Forældre skal have mulighed for at tilkendegive ønsker om optagelse i konkrete dagtilbud.</p> <p><i>Stk. 2-4. ---</i></p>	<p>24. § 27, stk. 1, 2. pkt., ophæves.</p> <p>25. Efter § 27 a indsættes:</p> <p>»§ 27 b. Kommunalbestyrelsen i opholdskommunen skal efter ansøgning tilbyde forældre, som afholder fravær i medfør af barselsloven, en deltidsplads på 30 timer om ugen i et dagtilbud efter § 19, stk. 2-4, eller § 21, stk. 2 og 3, til børn i husstanden i aldersgruppen 26 uger og indtil skolestart mod en reduceret egenbetaling.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kommunalbestyrelsens pligt til at tilbyde en deltidsplads efter stk. 1 bortfalder, såfremt fraværsperioden afbrydes, jf. dog stk. 3, eller fraværet efter barselsloven på anden vis ophører.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Forældre kan uanset stk. 2 beholde deltidspladsen efter stk. 1, såfremt fraværet afbrydes af en periode af mindre end fem ugers varighed.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Forældrene har pligt til at oplyse kommunen, hvis fraværet efter stk. 1 afbrydes af en periode på mere end fem uger, eller fraværet efter barselsloven på anden vis ophører.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre retningslinjer for deltidspladser efter stk. 1, herunder frister og procedurer i forbindelse med ansøgning, forældrenes oplysningspligt efter stk. 4 m.v.</p>
--	--

	<p>§ 27 c. Forældre skal have mulighed for at tilkendegive ønske om deres barns optagelse i og mulighed for at komme på venteliste blandt alle daginstitutioner efter § 19, stk. 2-4, og alle dagplejehjem efter § 21, stk. 2 og 3 i opholdskommunen, jf. dog stk. 3. I daginstitutioner med flere enheder, jf. § 19, stk. 6, skal forældre have mulighed for at tilkendegive ønske om deres barns optagelse i og mulighed for at komme på venteliste til de enkelte enheder.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Forældre skal, jf. § 28, have mulighed for at tilkendegive ønske om deres barns optagelse i og mulighed for at komme på venteliste blandt alle daginstitutioner efter § 19, stk. 2-4, og alle dagplejehjem efter § 21, stk. 2 og 3, i anden kommune, jf. dog stk. 3. I daginstitutioner med flere enheder, jf. § 19, stk. 6, skal forældre have mulighed for at tilkendegive ønske om deres barns optagelse i og mulighed for komme på venteliste til de enkelte enheder.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Forældre kan uanset stk. 1 og 2 ikke tilkendegive ønske om deres barns optagelse i selvejende og udliciterede daginstitutioner efter § 19, stk. 3 og 4, som har indgået aftale med kommunalbestyrelsen om at forbeholde pladserne i institutionen for børn af medarbejdere fra en eller flere virksomheder, jf. § 27, stk. 2, 2. pkt.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Forældre skal have mulighed for at blive stående på en venteliste, jf. stk. 1 og 2, efter eget</p>
--	---

<p>giver pr. barn, der modtager et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, for den aldersgruppe, som barnet tilhører.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Tilskuddet efter stk. 3 skal anvendes til at nedbringe forældrenes betaling til et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1.</p> <p>§ 37. ---</p> <p><i>Stk. 2.</i> Bygningstilskuddet svarer til de gennemsnitlige ejendomsrelaterede udgifter pr. barn i samme aldersgruppe i de selvejende og udliciterede daginstitutioner i kommunen.</p>	<p>29. I § 36, stk. 4 og 5, som bliver stk. 5 og 6, ændres »stk. 3« til: »stk. 4«.</p> <p>30. I § 37, stk. 2, ændres »svarer«: »skal mindst svare«.</p> <p>31. Efter § 45 indsættes:</p> <p>»§ 45 a. For børn, som benytter fritidshjem forud for skoleårets begyndelse, jf. § 23, stk. 1, 2 pkt., skal der i perioden indtil undervisningspligten indtræder enten arbejdes med de kompetenceområder, der arbejdes med i børnehaveklassen, jf. folkeskolelovens § 11, stk. 2, eller temaerne i den pædagogiske læreplan, jf. § 8, stk. 3.«</p> <p>32. Efter § 78 indsættes:</p> <p>»§ 78 a. Den private pasningsordnings navn fastsættes af den enkelte pasningsordning, som er etableret efter § 78. Betegnelsen »privat pasningsordning« skal indgå i den private pasningsordnings navn.«</p>
---	---

<p>§ 80. Kommunalbestyrelsen skal give forældre med børn i alderen 24 uger og indtil barnets skolestart mulighed for at vælge et økonomisk tilskud til privat pasning i stedet for at benytte en plads i et dagtilbud efter § 19, stk. 2-4, eller § 21, stk. 2 og 3, jf. dog stk. 2-4.</p> <p><i>Stk. 2 og 3. ---</i></p> <p><i>Stk. 4.</i> Kommunalbestyrelsen kan beslutte at give et tilskud til privat pasning til forældre i kombination med, at barnet har en plads i et dagtilbud.</p> <p>§ 81. Kommunalbestyrelsen skal godkende aftalen om privat pasning mellem forældrene og den private pasningsordning og føre løbende tilsyn med ordningen, herunder om pasningen er tilrettelagt efter stk. 2 og 5.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Hovedsproget i private pasningsordninger skal være dansk, jf. dog stk. 4. Private pasningsordninger oprettet af det tyske mindretal er ikke omfattet af 1. pkt.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Som led i godkendelsen af en pasningsaftale efter stk. 1 skal det dokumenteres, at den private passer har tilstrækkelige danskkundskaber til at kunne udvikle barnets dansksproglige kompetencer.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Kommunalbestyrelsen kan som led i godkendelsen af en pasningsaftale efter stk. 1 i helt særlige tilfælde beslutte, at hovedsproget kan være et andet end dansk, hvis det vurderes ikke at have integrationsmæssige konsekvenser.</p>	<p>33. I § 80, stk. 1, ændres »stk. 2-4« til: »stk. 2 og 3 samt § 85 a«.</p> <p>34. § 80, stk. 4, ophæves.</p> <p>35. § 81 affattes således:</p> <p>»§ 81. Kommunalbestyrelsen skal godkende aftalen om privat pasning mellem forældrene og den private pasningsordning og føre løbende tilsyn med ordningen, herunder om pasningen er tilrettelagt efter § 81 a, stk. 1, 4 og 7. Kommunalbestyrelsens løbende tilsyn efter 1. pkt. skal stå mål med tilsynet i et alderssvarende dagtilbud i kommunen. Privat pasning, hvor kommunalbestyrelsen har givet dispensation efter § 81 a, stk. 3, samt fleksibel pasning, som indgår i kombinationstilbuddet efter § 85 a, er ikke omfattet af 2. pkt.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kommunalbestyrelsen skal inden godkendelse af pasningsaftalen efter stk. 1 gøre forældrene bekendt med forskellen mellem privat pasning efter §§ 78-85 og dagtilbud efter § 19, stk. 2-5 og § 21, stk. 2 og 3, samt sikre at betegnelsen »privat</p>
---	---

<p><i>Stk. 5.</i> Den private pasning skal tilrettelægges, så børn sikres medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati. Den private pasning skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund.</p> <p><i>Stk. 6.</i> Kommunalbestyrelsen kan tilbagekalde en godkendelse af en pasningsaftale, hvis kommunalbestyrelsen gennem det løbende tilsyn efter stk. 1 konstaterer, at den private pasning ikke praktiseres i overensstemmelse med den indgåede pasningsaftale og kravene i stk. 2 og 5.</p> <p><i>Stk. 7.</i> Kommunalbestyrelsen skal tilbyde at sørge for forældrenes administration af ordningen mod en reduktion i tilskuddet svarende til kommunens udgifter til administrationen.</p> <p><i>Stk. 8.</i> Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre retningslinjer for optagelse af børn i dagtilbud, når tilskuddet til privat pasning bortfalder.</p>	<p>pasningsordning« indgår i den private pasningsordnings navn i pasningsaftalen, jf. stk. 1.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre retningslinjer for optagelse af børn i dagtilbud, når tilskuddet til privat pasning bortfalder. Kommunalbestyrelsen skal gøre forældrene bekendt med retningslinjerne inden godkendelse af pasningsaftalen efter stk. 1.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Kommunalbestyrelsen skal tilbyde at sørge for forældrenes administration af ordningen mod en reduktion i tilskuddet svarende til kommunens udgifter til administrationen.«</p> <p>36. Efter § 81 indsættes:</p> <p style="text-align: center;"><i>»Krav til privat pasning</i></p> <p>§ 81 a. Den private pasning skal tilrettelægges, så den fremmer børns læring gennem trygge læringsmiljøer. Arbejdet med læringsmiljøer efter 1. pkt. skal indholdsmæssigt stå mål med kravene til læring og læringsmiljøer i dagtilbud, jf. § 8, ligesom arbejdet med læringsmiljøer i den enkelte private pasningsordning skal tage udgangspunkt i</p>
--	--

	<p>børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kravet om at fremme børns læring gennem trygge læringsmiljøer efter stk. 1 gælder ikke for fleksibel pasning, der indgår i kombinationstilbud, jf. § 85 a.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Kommunalbestyrelsen skal give dispensation fra stk. 1, såfremt forældrene ønsker det, forældrene er arbejdsgiver for den private passer og den private pasning er en midlertidig ordning. Dispensationen kan gives for en periode på op til 1 år, dog har forældrene ret til dispensation i mindst seks måneder. Kommunalbestyrelsen fastsætter den konkrete periodes længde ud fra den enkelte families behov, jf. dog 2. pkt.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Hovedsproget i private pasningsordninger skal være dansk, jf. dog stk. 6. Private pasningsordninger oprettet af det tyske mindretal er ikke omfattet af 1. pkt.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Som led i godkendelsen af en pasningsaftale efter § 81, stk. 1, skal det dokumenteres, at den private passer har tilstrækkelige danskundskaber til at udvikle barnets dansksproglige kompetencer.</p> <p><i>Stk. 6.</i> Kommunalbestyrelsen kan som led i godkendelsen af en pasningsaftale efter § 81, stk. 1, i helt særlige tilfælde beslutte, at hovedsproget kan være et andet end dansk, såfremt det vurderes ikke at have integrationsmæssige konsekvenser.</p>
--	--

	<p><i>Stk. 7.</i> Den private pasning skal tilrettelægges, så børn sikres medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati. Den private pasning skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund.</p> <p><i>Stk. 8.</i> Kommunalbestyrelsen kan tilbagekalde en godkendelse af en pasningsaftale, hvis kommunalbestyrelsen gennem det løbende tilsyn efter § 81, stk. 1, konstaterer, at den private pasning ikke praktiseres i overensstemmelse med den indgåede pasningsaftale og kravene i stk. 1, 4 og 7.«</p> <p>37. Efter § 85 indsættes:</p> <p style="text-align: center;">»Kapitel 15 a <i>Kombinationstilbud</i></p> <p>§ 85 a. Kommunalbestyrelsen skal efter ansøgning tilbyde forældre med et dokumenteret arbejdsbetinget pasningsbehov, der ligger uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstid, et kombinationstilbud i form af en deltidsplads i et dagtilbud og et tilskud til fleksibel pasning, jf. stk. 2-5. Reglerne for fleksibel pasning følger reglerne om tilskud til privat pasning efter §§ 80-85, jf. dog § 81, stk. 1, 3. pkt., og § 81 a, stk. 2.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kombinationstilbuddet efter stk. 1 skal gives til forældre, såfremt begge forældres beskæftigelse medfører et dokumenteret arbejdsbetinget behov for pasning uden for</p>
--	--

<p>§ 87. Det er en betingelse for at få tilskud til pasning af egne børn, at ansøgeren</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) har tilstrækkelige danskundskaber til at kunne udvikle barnets dansksproglige kompetencer, 2) ikke samtidig modtager offentlig overførelsesindkomst eller har en arbejdsindtægt, 3) ikke er omfattet af § 13, stk. 10, og § 13 f, stk. 1-4, jf. § 26, stk. 4-10, i lov om aktiv socialpolitik, og 4) har opholdt sig her i landet i 7 ud af de seneste 8 år. <p><i>Stk. 2. ---</i></p>	<p>dagtilbuddenes almindelige åbningstid.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Kombinationstilbuddet efter stk. 1 skal gives til en enlig forsørger, såfremt dennes beskæftigelse medfører et dokumenteret arbejdsbetinget behov for pasning uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstid.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Forældre med børn i et obligatorisk sprogstimuleringsstilbud i form af et dagtilbud 30 timer om ugen, jf. § 11, stk. 8, er ikke omfattet af stk. 1.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge kombinationstilbuddet ud fra familiens dokumenterede pasningsbehov. Kombinationstilbuddet kan samlet set ikke overstige, hvad der svarer til en fuldtidsplads i et alderssvarende dagtilbud. Den fleksible pasning skal udgøre mindst 10 timer om ugen i gennemsnit. Det tidsmæssige omfang af deltidspladsen i dagtilbuddet og den fleksible pasning skal opgøres over en periode på mindst fire uger.«</p> <p>38. I § 87, stk. 1, nr. 4, ændres »landet« til: »riget«.</p>
--	--

<p>§ 88. Tilskud til pasning af egne børn kan gives fra det tidspunkt, hvor barnet kan tilbydes en plads i et dagtilbud efter § 19, stk. 2-4, eller § 21, stk. 2 og 3. Der kan maksimalt udbetales tre tilskud til samme husstand.</p> <p><i>Stk. 2.</i> ---</p> <p><i>Stk. 3.</i> Tilskuddet kan gives for én samlet periode på minimum 8 uger og maksimalt 1 år. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at fastsætte en længere minimumsperiode og en kortere maksimumsperiode.</p>	<p>39. I § 88, stk. 1, 2. pkt., ændres »tre tilskud til samme husstand« til »tilskud til tre børn pr. husstand«.</p> <p>40. I § 88, stk. 3, ændres »én samlet« til: »en« og efter »maksimalt 1 år« indsættes: »jf. stk. 4«.</p> <p>41. I § 88 indsættes som <i>stk. 4</i>:</p> <p>»<i>Stk. 4.</i> Den samlede tilskudsperiode pr. barn kan deles i to og må samlet set ikke overstige den fastsatte maksimumsperiode, jf. stk. 3. Ved opdeling af tilskudsperioden efter 1. pkt., kan perioden deles mellem barnets forældre, såfremt begge forældre har ret til ydelser efter loven, jf. § 2, stk. 2.«</p>
	<p style="text-align: center;">§ 2</p> <p>I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 747 af 20. juni 2016, som ændret ved § 13 i lov nr. 1746 af 27. december 2016, § 1 i lov nr. 191 af 27. februar 2017, § 2 i lov nr. 311 af 4. april 2017 og § 3 i lov nr. 706 af 8. juni 2017, foretages følgende ændringer:</p>

<p>§ 40. ---</p> <p><i>Stk. 2 og 3. ---</i></p> <p><i>Stk. 4.</i> Kommunalbestyrelsen fastsætter og offentliggør en mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordningerne, jf. § 3, stk. 7, efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne ved de berørte skoler. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætter regler om krav til indholdet af mål- og indholdsbeskrivelserne.</p> <p><i>Stk. 5-7. ---</i></p>	<p>1. I § 40, stk. 4, indsættes efter 1. pkt.:</p> <p>»For børn omfattet af § 3, stk. 7, 1. pkt., som benytter skolefritidsordningen forud for skoleårets begyndelse, skal der, i perioden indtil undervisningspligten indtræder, enten arbejdes med de kompetenceområder, der arbejdes med i børnehaveklassen, jf. § 11, stk. 2, eller temaerne i den pædagogiske læreplan, jf. dagtilbudslovens § 8, stk. 3.«</p>
	<p style="text-align: center;">§ 3</p> <p><i>Stk. 1.</i> Loven træder i kraft den 1. juli 2018, jf. dog stk. 2 og 3.</p> <p><i>Stk. 2.</i> § 1, nr. 24 og dagtilbudslovens § 27 c, indsat ved § 1, nr. 25, træder i kraft den 1. januar 2019.</p> <p><i>Stk. 3.</i> § 1, nr. 26 og 27, træder i kraft den 1. maj 2018.</p> <p><i>Stk. 4.</i> § 1, nr. 20, finder ikke anvendelse for privatinstitutioner, som er etableret inden lovens ikrafttræden, medmindre privatinstitutionen og kommunen ønsker det. For sådanne privatinstitutioner gælder, at de skal leve op til de godkendelseskriterier, som er gældende på godkendelsestidspunktet.</p> <p><i>Stk. 5.</i> § 1, nr. 32, finder ikke anvendelse for private pasningsordninger, som har fået tilladelse af kommunalbestyrelsen efter dagtilbudslovens § 78, stk. 1, inden lovens ikrafttræden. For disse</p>

	<p>pasningsordninger stilles der ikke krav til pasningsordningens navn.</p> <p><i>Stk. 6. § 1, nr. 33-41, finder ikke anvendelse for aftaler om tilskud til privat pasning, tilskud til pasning af egne børn samt tilskud til privat pasning, som ydes i kombination med en plads i et dagtilbud efter dagtilbudslovens § 80, stk. 4, der er indgået før lovens ikrafttræden. For sådanne aftaler finder de hidtil gældende regler anvendelse.</i></p>
	<p style="text-align: center;">§ 4</p> <p>Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.</p>